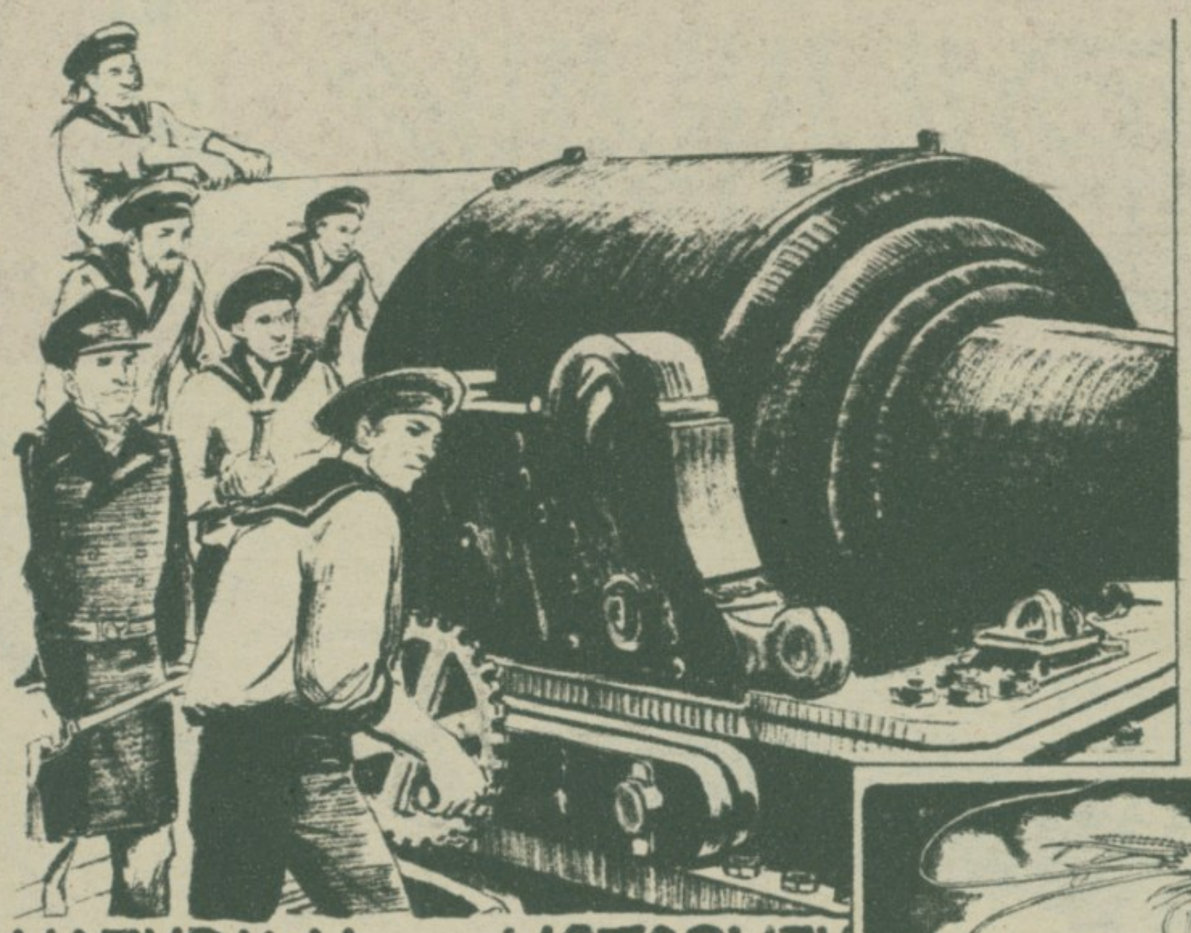
ПОЛИТИКИН
ЗАБАВНИК
20. 8. 1982 • ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ • ГОДИНА XLIII • 20 ДИН
БРОЈ 1599

КАСКА ДЕРИ ОБАРАЈУ РЕКОРДЕ

7 ЦАЦИНИХ ЖИВОТА

Веровали или не!

НАЈКРАЋИ РАТ У ИСТОРИЈИ

БРИТАНСКИ АДМИРАЛ ХЕНРИ РОСОН УКОТВИО ЈЕ СВОЈУ АРМАДУ КРАЈ ОБАЛЕ ЗАНЗИБАРА 1896, ДА БИ ЊЕГОВА ПОСАДА ПОСМАТРАЛА УТАКМИЦУ КРИКЕТА КОЈА СЕ УПРАВО ИГРАЛА НА ОСТРВУ. КАД ЈЕ УГЛЕДАО РАТНЕ БРОДОВЕ, ЗАНЗИБАРСКИ СУЛТАН ЈЕ ОДМАХ ОБЈАВИО РАТ БРИТАНИЈИ. БРИТАНЦИ СУ ПОТОПИЛИ СУЛТАНОВ ЈЕДИНИ РАТНИ БРОД И ПОРУШИЛИ ЊЕГОВУ ПАЛАТУ. **РАТ ЈЕ ТРАЈАО САМО 37 МИНУТА И 23 СЕКУНДЕ.**

Козица из морских дубина

ВРСТА РАКА, БРАНИ СЕ ОД СВОЈИХ НЕПРИЈАТЕЉА ТАКО ШТО ИСПУШТА СЈАЈНУ ТЕЧНОСТ.

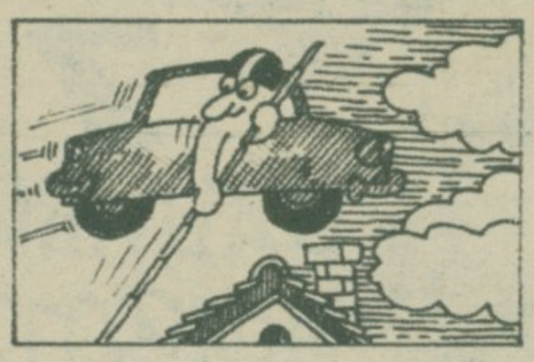

ПЕСМА КОЈА ЈЕ СПАСЛА 50000 ЖИВОТА

СУЛТАН МУРАТ IV, БЕСАН ШТО ЈЕ 800 ЊЕГОВИХ ВОЈНИКА СТРАДАЛО У ЈЕДНОЈ ЕКСПЛОЗИЈИ У БАГДАДУ 1638, НАРЕДИО ЈЕ ПОКОЉ СВИХ 80000 СТАНОВНИКА. КУЛИ, ЧУВЕНИ БАГДАДСКИ ПЕВАЧ, ТАКО ЈЕ ДИРНУО СУЛТАНА СВОЈОМ ПЕСМОМ ДА ЈЕ ОВАЈ ОДМАХ ПОВУКАО СВОЈУ НАРЕДБУ. ИПАК, 30000 ЉУДИ ЈЕ ВЕЋ БИЛО УБИЈЕНО.

© 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА ●●●

●●● британски возач акробата прескочио је аутомобилом кућу висину преко девет метара и тако поставио светски рекорд.

●●● амерички археолог Џон Енсен открио је у једном каменолому у држави Колорадо окамењене остатке бића које веома подсећа на археоптерикса (за кога се досад сматрало да је најстарија птица и који у ствари чини прелаз између гмизаваца и птица). Испитивања су показала да је овај фосилни остатак стар 140 милиона година и да се уопште не ради о археоптериксу већ о правој птици која је живела у исто време кад и он, али је била много бољи летач, па су палентолози спремни да је назову праптицом.

●●● британски археолози који у Јорку истражују једно викиншко насеље открили су да су Викинзи умирали млади због лоше и затроване хране. Само су ретки имали срећу да доживе 40 година. Викинзи су пре свега јели пшеницу помешану с отровним зрневљем које је расло уз ову житарицу. То зрневље је вероватно изазвало халуцинације, а ако се уносило у већим количинама и смрт.

●●● на међународном сајму „Транспорт 82" у Минхену посебну пажњу побудио је тролејбус заподненачке фирме МАН. Дугачак је 23 метра и може да прими 220 путника. Иако гломазан, окретан је као и аутобуси с једним зглобом, популарно названи „хармонике". Погодан је пре свега за градски саобраћај у „шпицу".

●●● планинарско друштво из Калкуте које је досад организовало седам експедиција на Хималаје одлучило се на нов корак. У том индијском граду подићи ће прву вештачку стену за обуку младих планинара.

●●● ових дана је објављено да је Јапанац Шигечимо Изуми напунио 117 година. Рођендан је прославио уз чашицу ракије, али цигарету није запалио јер се пушења одрекао пре десет година. На маленом острву Токунишими, где овај Јапанац живи са својом породицом, откриће 15. септембра, када је у Јапану „Дан поштовања старијих људи", Шигечимову бисту у част његовог дугог живота.

●●● у Брајант Понду, месташцу у Сједињеним Америчким Државама, још су у употреби телефони на ручни погон. Њих ће у наредне две године потпуно заменити савремени телефони. Међутим, то замењивање није ишло тако лако јер се становништво дуго опирало томе, чак је и петицију писало. Телефонска компанија је ипак успела да их увери да су стари телефони, који су у употреби од 1878, одслужили своје.

●●● ветеринар зоолошког врта у јапанском граду Кобе закључио је да мајмуница Заак мора под хитно да буде на дијети. Ова женка гориле, стара 27 година, била је у стању да дневно поједе 10 килограма воћа и попије 10 боца беле кафе. Последица: са 285 килограма вероватно је била најдебља мајмуница на свету.

ХОЛИВУДСКА ПОСЛА

СВЕТ ЈЕ ПУН ПЛАВУША!

ТАКО ЈЕ СЛАВНИ ШОУМЕН БИЛИ РОУЗ ТЕШИО СВОГ ПРИЈАТЕЉА ГЛУМЦА МИЛТОНА БЕРКЛИЈА УЦВЕЉЕНОГ ЗБОГ РАЗВОДА. МИЛТОН ГА ЈЕ ПОСЛУШАО, ПРЕСТАО ДА ЈАДИКУЈЕ ЗБОГ ПЛАТИНАСТЕ ЛЕПОТИЦЕ ЏОЈС И ОЖЕНИО СЕ ЦРНКОМ, АЛИ ЈЕ ЗАТО БИЛИ ЗАБОРАВИО САВЕТ КОЈИ ЈЕ ДАО ПРИЈАТЕЉУ . . .

Недавно преминули амерички књижевник Виљем Саројан описао је своје брачно искуство у једном часопису под насловом „Чудна брачна посла": „Најзад сам је срео 1942, а 1943. се њоме оженио. Године 1949. сам се развео, 1951. се поново оженио њом, а 1952. поново развео и од тада се њом више нисам женио". Она је Карол Маркус и њом се оженио глумац Волтер Метхо 1959.

Она је постала госпођа Конрада Николсона Хилтона Млађег 1950. године, госпођа Мајкла Вајлдинга 1952, госпођа Мајкла Тода 1957. и госпођа Едија Фишера 1959. Реч је, наравно, о суперфилмској звезди Елизабети Тејлор. Када се 1964. удала за Ричарда Бартона, постали су најславнији брачни пар на свету. Срећа је трајала до јуна 1974. Тада су се развели и живели одвојено до октобра 1975. кад су се по други пут венчали. Други пут су се развели јула 1976. Њен једини одговор био је: „Не питајте мене, он је добио развод!" Бартон се оженио једном младом глумицом, а Лиз се удала за сенатора из Вирџиније Џона Варнера. Ове године су се Бартон и Елизабета Тејлор по трећи пут венчали.

Први пут је трајало шест година, од 1941. до 1947, други пут мање од десет месеци, од јуна 1949. до марта 1950. Он је био популарни амерички телевизијски глумац Милтон Беркли, а она платинаста лепотица Џојс Метјус. Беркли у својој аутобиографији каже: „Кад смо се по други пут узели, било је као да смо право са олтара отишли у пакао. Развели смо се и на седељци приређеној за дочек нове године тешио ме је пријатељ Били Роуз: — Желим ти срећну нову годину, Милтоне, и стално имај на уму да је свет пун плавуша каква је Џојс! Милтон га је послушао, заборавио плавушу срца свог и оженио се црнком Рут Косгроув.

Јуна 1956. амерички супершоумен Били Роуз развео се од чувене пливачице Елинор Холм да би се оженио платинастом лепотицом Џојс Метјуз. Њихове брачне препирке трајале су тридесет седам месеци и онда су се развели. Поново су се венчали две године касније, децембра 1961, и остали заједно још две године

На поновном венчању списатељице Дороти Паркер и њеног бившег мужа сценаристе Алена Кембла 1950. године неко је гласно приметио да већина званица на свадбеној свечаности није годинама међусобно говорила. „Укључујући младу и младожењу!" додала је на то Дороти Паркер. Заиста, за три године колико су били разведени, после првог брака који је трајао четрнаест година, Дороти Паркер и Ален Кембл нису проговорили једно с другим више од две и по године. Растали су се и други пут, али се нису званично разводили тако да је брак био важећи све до Кемблове смрти 1963. године.

Љубавна прича Натали Вуд и Роберта Вагнера личила је више на филм него на стварност. Кад су се венчали 1957. године, постали су идеалан млади пар сваког просечног америчког срца. Како по типизираној традицији филмске мелодраме момак прво упозна и заволи девојку, а затим мора да је изгуби, и ово двоје су се развели 1962. Протекло је десет година и за то време и једно и друго су се поново срећно оженили, односно удали, за неког другог, и обоје су с тим другим имали по дете. Оба нова брака су се распала, али Холивуд није лишен хепиенда: Боб и Натали су се поново срели, схватили су да су одувек волели само једно друго и поново венчали 1972. године.

Глумица Џејн Вајман је већ била удата и разведена кад се заволела с глумцем Роналдом Реганом, с којим је играла у једном филму, и за њега удала. Родило им се двоје деце. Она је 1948. године добила награду за улогу у филму „Џони Белинда" и исте године се развела од Ронија. Реган се утешио уз помоћ Ненси, постао гувернер Калифорније и сада је, као што се зна, председник Сједињених Америчких Држава. Џејн се с композитором Фредом Картером упознала за време снимања филма „Љубавна песма" и венчали су се 1952, али је музика свирала кратко јер су се развели 1954. Џејн Вајман је тада изјавила: „Брак препоручујем свима осим себи". Ово је доказала и на делу удавши се поново за Картера 1961, да би се поново од њега развела 1963.

Елиот Гулд је две године био без посла и нарушеног здравља кад је његова жена Џени Богарт, кћерка редитеља Пола Богарта, нашла за сходно да се разведе после само шест месеци брака (од децембра 1973. до јуна 1974). Августа 1978. Елиоту се срећа насмешила: имао је уговоре за четири нова филма и поново се оженио својом бившом женом. Џени Богарт га је ипак и други пут оставила већ 1979. Елиот Гулд је пре него што је бацио око на несталну Џени био муж Барбре Стрејсенд.

После развода са Етел Валтер Дејвис се обратио лондонској брачној агенцији да би нашао нову животну сапутницу. Попунио је све могуће упитнике и картице су стрпане у компјутер чији је једини задатак био да му, међу хиљадама и хиљадама особа супротног пола које су преко агенције такође тражиле брачног друга, изабере идеалну партнерку. Тај компјутер није знао да уради ништа боље него да му препоручи његову бившу жену Етел која је истој агенцији послала све своје податке. Пошто је и последња реч технологије закључила да су они створени једно за друго, није им преостало ништа до да се поново венчају 1975. године.

Шездесет година после првог заједничког брака који је трајао четири године Леви и Вини Гијер су се поново узели октобра 1978. У међувремену су обоје били у браку с другим партнерима и тек кад се једно од њих развело, а друго обудовело опет су били слободни да још једном пробају заједничку срећу. Леви је после тога свима саветовао: „Никад не губите наду, никад!"

Б. Д.

СПЕЦИЈАЛНО ЗА ЗАБАВНИК

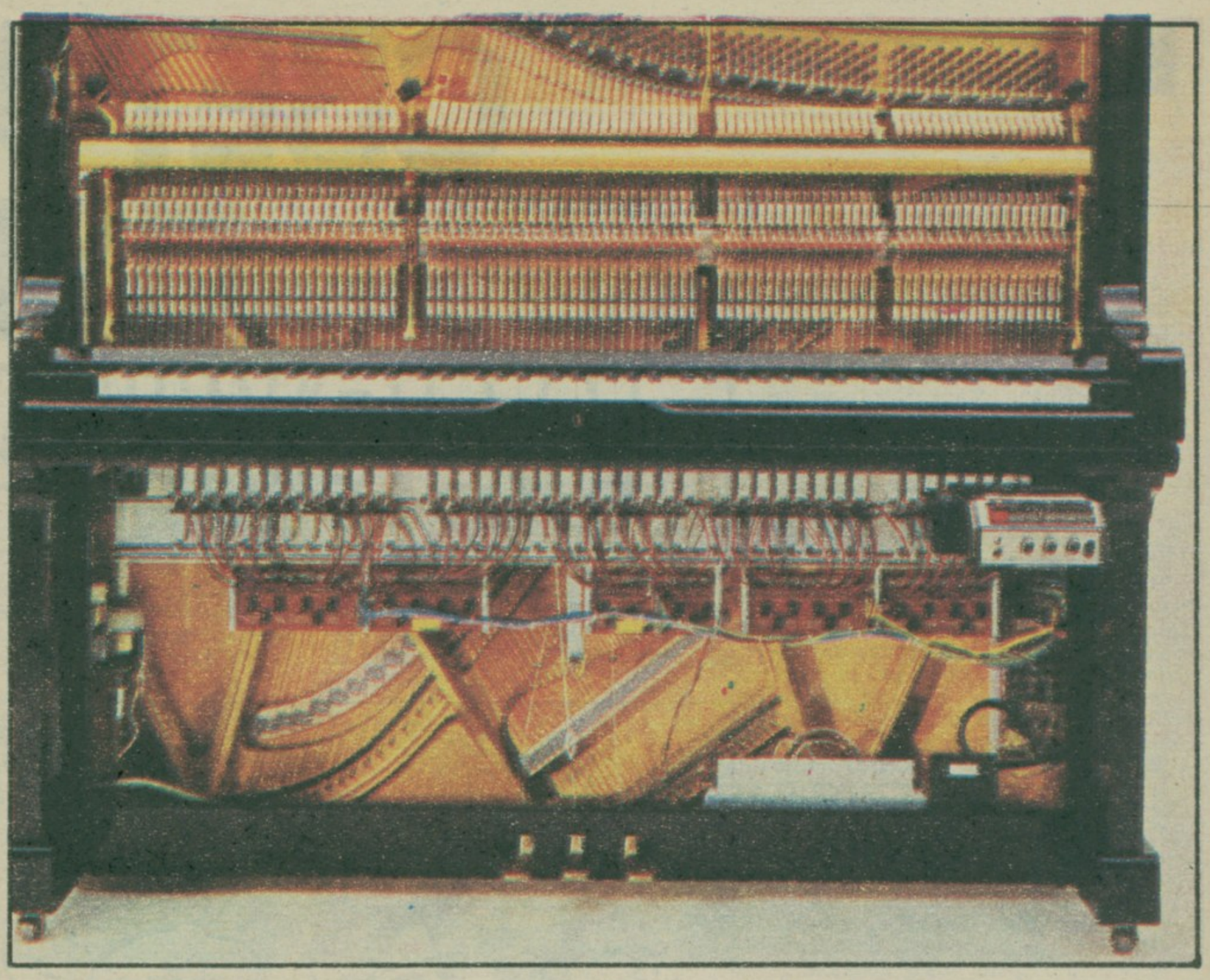
НОВА

ЈАПАНСКА

ТЕХНИЧКА

ЧУДА

„Пијанокордер“ снима оно што се на њему свира, и то на оне исте касете, и одмах то репродукује. У сваком већем јапанском граду може да се купи за 250—450 хиљада јена (пет до девет милиона старих динара).

КАД КЛАВИР СВИРА САМ

АКО ХОЋЕТЕ ДА СЛУШАТЕ ПОГОРЕЛИЋА, НЕ МОРАТЕ ВИШЕ ДА ЧЕКАТЕ РЕТКЕ КОНЦЕРТЕ И ДА СЕ ГУРАТЕ У РЕДОВИМА ЗА КАРТЕ. ОН ЋЕ ВАМ САМ ДОЋИ У КУЋУ!

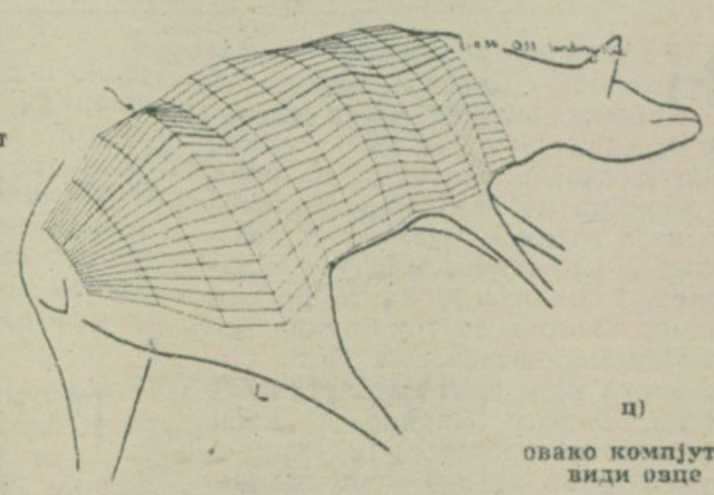
Фабрика музичких инструмената „Јамаха“, коју ми боље знамо по чувеним мотоциклима, произвела је малу електричну органу „Порта саунд“ са миникомпјутером на којој могу да свирају и они без икаквог музичког образовања.

Знамо, рећи ћете, то је само јевтина реклама, треба купити грамофонску плочу или магнетофонску траку на којој је снимљено његово извођење и биће као да нам је дошао у кућу. Делимично сте у праву, траку треба купити, али да Погорелић свира на вашем клавиру и у вашој кући, ипак је могуће, само га ви нећете видети.

Да ово буде могуће побринули су се Јапанци који изгледа више не знају границе када је у питању искоришћавање највећих домета научнотехничке мисли. Сада су произвели компјутерски систем који се уграђује у обичан класични клавир и када се у апарат сличан стерео тјунеру или касет деку, како се сада називају модерни радио-апарати и магнетофони, убаци трака, дирке на клавиру ће се покренути и клавир ће засвирати мелодију коју сте пожелели. Реч је о најобичнијој магнетофонској касети на којој је снимљено клавирско извођење неке мелодије. Компјутерски систем повезан је директно за жице у клавиру и сваки тон са музичке касете постаје сигнал који се на крају претвара у механички притисак на жицу. Тако, један за другим, тонови које је одсвирао неки чувени пијаниста пролазе кроз компјутер и покрећу жице, и самим тим дирке, на вашем клавиру. И клавир тако свира сам.

КО ШИША ОВЦЕ?

компјутерски цртеж задње и бочне стране тела

овако компјутер види овце

Аустралијским стрижачима оваца је изгледа одзвонило. Сви су изгледи да ће у блиској будућности овце уместо њих шишати — механичка рука којом управља компјутер! Експериментална верзија „брице за овце“ дело је стручњака с универзитета у Западној Аустралији и за сада

На улазима у велике токијске робне куће постављени су такви клавири са уграђеним компјутерским системом, названим „Пијанокордер“, и љубазна продавачица удовољиће свакој вашој музичкој жељи. Можете да слушате концерте Чајковског, можете да извољевате да вам их свира лично Рубинштајн. Све је то могуће. А кад се задовољите и већ помислите да механички клавири нису баш тако нова ствар (виђали сте их у најмање двадесетак каубојских филмова који говоре о времену од пре сто и више година) пред вашим очима десиће се ново чудо. Продавачица ће притиснути неко дугме на оном тјунеру — деку поред клавира и сама сести и одсвирати вам неколико мелодија.

Компјутерски систем, значи, може да се искључи и клавир опет постаје обичан стари добри инструмент на коме може да се свира као што се и ради толико година свугде у свету. Ионако је, рећи ћете, до малочас оно покретање дирки и музика, са округлом клавирском столицом испред клавира празном, деловало сувише волшебно. А онда ћете доживети нови шок. Продавачица ће вам љубазно понудити да седнете и одсвирате нешто, ако знате, или (ако је дете или антислухиста у питању) одлупате нешто по диркама. Тек што сте завршили свој наступ, она ће опет покренути неко дугме на оном апарату и дирке на клавиру ће се покренути и инструмент ће поново почети да свира сам, али баш оно исто што сте ви сами до малочас свирали.

„Пијанокордер“ који и снима оно што се на њему свира на исте оне касете и одмах то исто репродукује, може да у Токију и другим јапанским већим градовима купи свако ко има од 250 до 450 хиљада јена (пет до девет милиона старих динара) и има клавир код куће. Ако нема клавир, мораће и њега да купи и само сачека мајсторе који ће доћи и прикључити компјутерски систем за клавирске жице. Штета је што би путни трошкови јапанским мајсторима били сувише скупи, а наши (вероватно) још нису вични овом послу, па овакав клавир, који може да добро дође сваком ко се бави музиком и жели да чује како изгледа његово извођење, па и самом Погорелићу, не можемо још себи да приуштимо у Југославији.

Али Јапан не би био Јапан кад не би измислио и нешто мање што се лакше преноси. Проналасци за људе који воле музику и баве се њоме просто су преплавили јапанско тржиште. Готово нема дана да се на телевизији не прикаже реклама са нечим новим, или бар усавршеним. Док је пре неколико месеци приказана електрична органа која на посебној картици пише ноте онога што се на њој одсвира (што би добро дошло нашим композиторима такозване „новокомпоноване народне музике“ који често морају да моле неког музички образованог да им запише оно што су „компоновали“) сада се појавило нешто још новије.

Фабрика музичких инструмената „Јамаха“, коју ми много боље знамо по чувеним снажним мотоциклима, произвела је малу електричну органу на којој може веома лако да се научи да се свира. Ова органа, названа „Порта саунд“, има такође уграђени миникомпјутер и кад се у један прорез на органи увуче посебан картон с исписаним нотама жељене мелодије, који је на доњем делу перфориран, изнад дирки редом почињу да се пале лампице. Онај који свира треба само да притиска дирку за дирком, онако како се лампице буду палиле, а компјутер ће бити стрпљив и никад неће упалити следећу лампицу док дирка изнад које лампица већ светли не буде притиснута. Тако не само да на овој органи свако може да свира, него може то да чини темпом којим може или жели.

У обавезном рекламном споту на телевизији „Порта саунд“ рекламира један од најпознатијих кечера, чије лице не одаје баш неку склоност ка музици, нити неко специјално музичко образовање, па кад лагано притискајући дирке јурећи лампицу за лампицом одсвира свима познату мелодију, он се (помало глупаво) насмеши и каже: „То сам ја одсвирао!“

Навала на „Порта саунд“, који кошта само неких четрдесетак хиљада јена (око осамсто хиљада старих динара), већ је почела, за „пијанокордер“ се не чека баш на ред, али и њега многи купују, а продавци журе да што више инструмената продају јер се у јапанским проналазачким радионицама можда већ кува нешто слично, новије и још атрактивније.

Драган Миленковић

НИ МИ, НИ МАЛИ ЗЕЛЕНИ

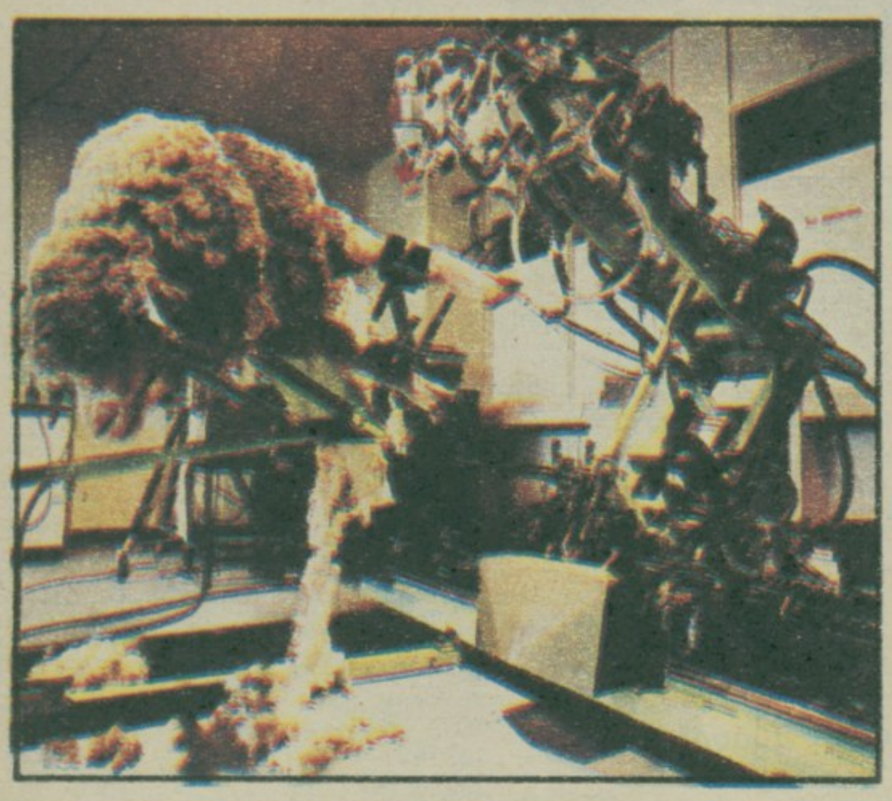

Можда се већ вековима грдно варамо: могуће је да највећа сфинга на свету, она код Гизе, висока 73,5, дугачка 20 метара, није чудо људских руку! Човек је само довршио туђе дело, гласи хипотеза у коју верује све већи број геолога.

Није човек, нико не призива ни „мале зелене“ или некако друкчије обојене ванземаљце, па ко је онда? Ветар ... У близини оазе Дакла у Египту, ветар је у камену извајао кип (доле) који необично подсећа на славну сфингу.

Они који верују да је и „жена-лавица“ код Гизе настала на исти начин објашњавају то овако: ветар који је дуго дувао у истом правцу прво је стањио бочне стране камене громаде (А). Временом је деловањем ускомешане ваздушне струје ерозијом настао задњи део будуће сфинге (Б), а трошењем мекшег слоја стена уобличени су врат и брада (С). Вајари древних Египћана довршили су дело природе (D).

Да ли се све баш одиграло овако како присталице хипотезе о ветру — вајару мисле, знаће се када група геолога која проучава најновију загонетку сфинге из Гизе доврши своја испитивања.

показује завидне резултате: оваква каква је — неусавршена и експериментална — већ је у стању да остриже овцу за три минута, отприлике брзо шишати далеко брже од људи.

Пре него што се баци на посао, компјутер прво „сними“ животињу и нацрта њене обрисе по којима затим води механичку руку! Не бојте се! Људска рука може да погреши, ова не: како случајно не би засекла у месо, механичка рука у стању је да у петохиљадитом делу секунда реагује на најмањи покрет овце, рецимо на њено дисање.

За све време шишања компјутер не престаје да мисли: чим уочи неки нови податак о анатомији своје муштерије, одмах га шаље у меморију.

И на крају, колико ова справица кошта? Милион долара или по нашем 48 милиона нових динара.

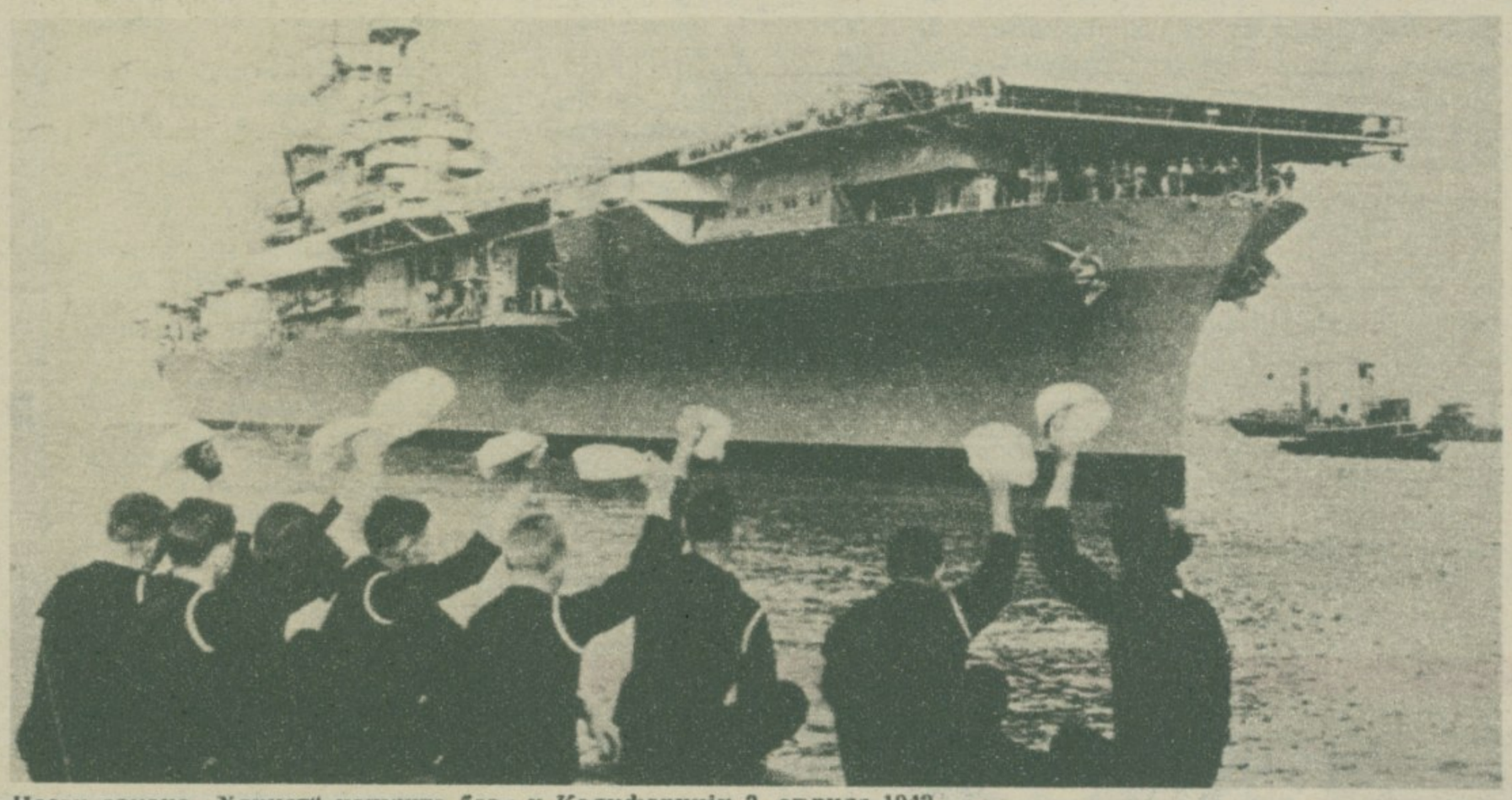
ТАЈНА МИСИЈА НОСАЧА »ХОРНЕТ«

ОСВЕТА ЗА ПЕРЛ ХАРБУР

Чувени ваздухопловни ас и аеронаутички инжењер Џејмс Дулитл поред плаката на коме пише: ЛЕТИТЕ ЗА ТОКИО, СВИ ТРОШКОВИ ПЛАЋЕНИ, ПРИЈАВИТЕ СЕ ЗА АМЕРИЧКО ВАЗДУХОПЛОВСТВО. Плакат је излепљен широм Америке после подвига у Јапану.

— МОРАТЕ ДА САВЛАДАТЕ УЗЛЕТАЊЕ СА ДУЖИНЕ ОД 150 УМЕСТО 700 МЕТАРА, БРЗИНОМ ОД 90 УМЕСТО 150 КИЛОМЕТАРА НА САТ. ЗНАМ ДА ЈЕ ТО БЕЗУМЉЕ, АЛИ УСПЕЋЕМО: ГАЗИТЕ МОТОРЕ ДО ДАСКЕ, БЛОКИРАЈТЕ КОЧНИЦЕ ДО ПОСЛЕДЊЕГ ЧАСА, А ОНДА ИХ НАГЛО ПУШТАЈТЕ И ДРЖИТЕ РЕП АВИОНА ШТО ЈЕ МОГУЋЕ НИЖЕ! — БИЛА СУ ЈЕДИНА УПУТСТВА КОЈА ЈЕ СЛАВНИ АС ДАО ОСАМДЕСЕТОРИЦИ ИЗАБРАНИХ.

Носач авиона „Хорнет" напушта базу у Калифорнији 2. априла 1942.

Почетком пролећа 1942 године ратни морал у Сједињеним Америчким Државама пролазио је кроз тешку кризу. Јапанци су од 7. децембра 1941, дана кад су извршили страховит изненадан напад на Перл Харбур, бележили само победе: од Хонг-Конга до Сингапура, од Филипина до Борнеа, од Бурме до Соломонских острва, од Јаве до Суматре. Изгледало је, а и сами су почели у то да верују, да су непобедиви и да не постоји сила која би задржала њихов продор на Пацифику и Далеком истоку. Америчко јавно мнење такође је подлегло том веровању и било је преко потребне предузети неку акцију, било какву, која би Американцима вратила самопоуздање, а Јапанце збунила и зауставила.

Лудачка идеја о бомбардовању Токија пала је на памет обичном подморничком капетану Френсису Лоу из Штаба адмирала Ернеста Џозефа Кинга, у то време команданта ратне морнарице САД. Капетан је адмиралу у четири ока изложио план да се главни град Јапана, удаљен хиљадама километара, бомбардује из авиона који би узлетели са неког носача. Адмирал на то није умро од смеха и о томе је поразговарао с генералима Џорџом Маршалом, командантом Главног штаба, и Хенријем Арнолдом, заповедником Америчке ратне авијације.

Обојици је одмах било јасно да је замисао, ма колико привлачна, потпуно неизводљива јер су авиони са носача били мали једномоторци с веома ограниченом аутономијом лета, а прићи носачем толико близу јапанске обале није уопште долазило у обзир. Једино решење назирало се у употреби великих бомбардера с радијусом од бар 3.800 километара који су могли да понесу по хиљаду килограма бомби, али такви бомбардери узлетали су са земље, а не са носача чије је залетиште четири до пет пута краће.

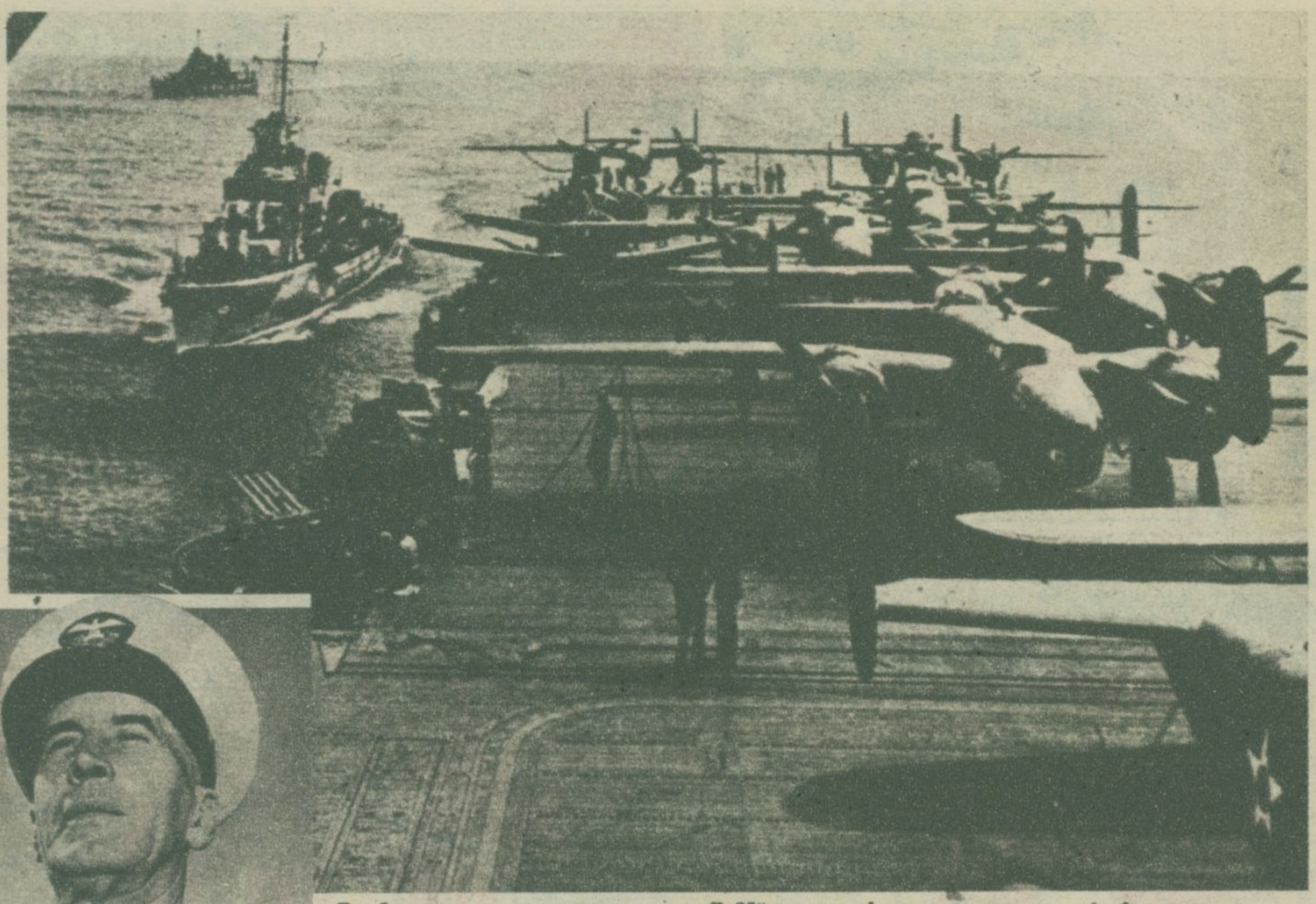
Генерал Хенри Арнолд, најсумњичавији од тројице, ипак је позвао на разговор једног од најславнијих пилота америчког ваздухопловства аеронаутичког инжењера потпуковника Џејмса Дулитла. Овај ваздухопловни ас тријумфовао је, између осталог, 1925. године у Шнајдеровом трофеју за брзину хидроавиона у Балтимору прелетевши седам кругова стазе (354 километра) за 56 минута и 52 секунде за оно време фантастичном брзином од 373,514 километара на час.

На низ унакрсних питања генерала Арнолда четрдесет шестогодишњи Дулитл је одговорио да подухват вреди покушаја и то захваљујући изузетним квалитетима двомоторних бомбардера „норт америкен Б-25 мичел" који су у стању да прелете 3.800 километара с додатним резервоарима горива и, чак и тако отежани, могу да понесу неопходан велики товар експлозива.

Сви су добровољци

Став славног пилота и инжењера био је одлучујући и одмах се прешло на посао. Као прво извршене су знатне измене шеснаест бомбардера B-25, авиона с распоном крила од 20,60 метара, дугачких 16,30 метара, тешких, без оптерећења, 9.072 килограма, максималне брзине од 483 километара на час, који су могли да достигну висину од 7.200 метара. Имали су одличне моторе „рајт Р-2600-9" од 1.725 KS при узлетању, а 1.730 KS на висини од 4.000 метара.

На изабраним авионима смањен је простор за експлозив, а уграђени су специјални резервоари за што више горива. Због резерви горива уклоњени су и митраљези с репа и замењени лажним дрвеним што је било равно самоубиству. Скинути су и супертајни уређаји за нишањење да не би случајно пали непријатељу у руке и уместо њих постављени сасвим примитивни нишани који су одговарали потреби пошто је предвиђено да се бомбардовање изведе у ниском бришућем лету

Бомбардер „норт америкен мичел B-25“ на платформи носача са које ће узлетети на 1.200 километара од обала Јапана.

Адмирал Ернест Џозеф Кинг који је у време бомбардовања Токија био командант ратне морнарице САД.

Одмах после разговора с генералом Арнолдом Дулитл је отпутовао у Колумбију, у Северној Каролини, где су биле стациониране посаде 17. ваздухопловне групе коју је он нарочито ценио. Није се преварио — кад је позвао добровољце „за мисију која мора да остане тајна“, пријавили су се сви! Тако је могао да направи најбољи избор и определи се за најискусније и најхрабрије авијатичаре, по петорица за сваки од шеснаест авиона. Осамдесеторици изабраних потпуковник Дулитл рекао је кратко:

— Морате да савладате узлетање са дужине од 150 уместо 700 метара, брзином од 90 уместо 150 километара на час. Знам да је то лудост, али морамо да успемо — газите моторе до највећег броја обртаја, блокирајте кочнице до последњег часа, а онда их нагло пуштајте, избацујте максимално закрилце и држите реп авиона што је могуће ниже!

Држећи се Дулитлових упутстава сви пилоти успели су да узлете са 250 до 300 метара уместо нормалних 700, али нико није постигао рекорд од 150 метара. Наставили су с вежбама и скратили узлетиште на 200 метара што је већ било право правцато чудо, тада је Дулитл дефинитивно закључио да су његови момци спремни за акцију и да ће уз мало среће успети да узлете и са носача авиона. Оних 50 метара који су недостајали, био је уверен, надокнадиће максималном брзином носача за време узлетања и супротним ветром. Осим тога узлетиште носача авиона „Хорнет“, за разлику од писта на земљи, постављено је доста изнад површине мора, па ће авиони имати за савезнике и друге аеродинамичке „подупираче“.

Додирујући таласе

Носач авиона „Хорнет“ с товаром од шеснаест B-25 и осамдесет авијатичара напустио је обалу Калифорније 2. априла 1942. у пратњи неколико мањих јединица. Формацијом је командовао адмирал Вилљем Хелзи. Шест дана касније испловио је из Перл Харбура и носач „Ентерпрајз“ са свим својим ловцима, и, такође, мањом пратњом. Он је кренуо као појачање.

Две ескадре среле су се 13. априла усред Тихог океана, а 18. априла угледали су два јапанска риболовца, готово ненаоружана али опремљена јаким радио-станицама. Мада су риболовци одмах потопљени, на „Хорнету“ се веровало да су ипак стигли да упозоре Токио о присуству два америчка носача авиона удаљена од јапанске обале само 1.200 километара.

Одлучено је да се не ризикује и да акција почне одмах мада је Дулитл планирао узлетање на око 750 километара од јапанске обале. Отпао је и план да се лети у формацији јер, због удаљености односно уштеде горива, авиони који узлете први неће моћи да круже изнад носача и сачекају остале.

Узлетање је, правим чудом, изведено беспрекорно, сви пилоти успели су да подигну бомбардере с невероватно кратког узлетишта од 150 метара, а затим су, готово додирујући таласе, један по један полетели у правцу огромног главног града Земље Излазећег Сунца. Токио је још онда био толико велики да је сваком авиону, да би га прелетео с краја на крај, требало бар шест минута при просечној брзини од 360 километара на час!

Изненада — ловци „зеро“

Бомбардер потпуковника Дулитла надлетао је јапанску обалу око 11,30 часова по локалном времену изнад самих крошњи. За њим су долазили остали. Са земље су их, на њихово неописиво чуђење, поздрављали мештани очигледно их сматрајући пријатељима јер су ознаке на авионима биле измењене. Убрзо потом мисија се умало није завршила катастрофално пре него што је један B-25 стигао близу Токија — изненада их је напало неколико јапанских ловаца „зеро“. За дивно чудо ловци су направили више буке него штете: испаливши неколико митраљеских рафала који су окрзнули носеве два-три B-25 ловци су ишчезли да се више не појаве.

Кад су стигли изнад Токија, амерички бомбардери спустили су се на висину од 300 метара да их не би разнеле експлозије њихових сопствених бомби — сваки је носио четири од по 227 килограма и нешто запаљивих. Јапанска противавионска артиљерија показала се непрецизна. Тачно у 12,30 часова потпуковник Дулитл је дао знак за напад узимајући на нишан фабрику авиона Мицубиши.

Бомбардовање, тако рећи ничим неометано, трајало је само пола сата, а штета нанета јапанској индустрији, као што се и претпостављало, била је занемарљива. Али, напад је у потпуности постигао циљ због кога је и предузет: запрепашћење и недоумица завладали су највишим јапанским војним круговима.

Америчке бомбардере сад је чекала најтежа фаза мисије. Да се врате на носач уопште није долазило у обзир јер о успешном слетању није могло да буде ни говора. Морали су, значи, да се дохвате далеке Кине с резервоарима празнијим за 450 непређених километара.

На срећу, и крајње необјашњиво, Јапанци нису за њима послали своје ловце. Али, пуних 900 километара, у ниском лету изнад мора, B-25 су имали супротан ветар, а Кина се још није ни назирала.

Прозивка без три авиона

Дулитл је требало да атерира у долину дугачку 17, широку 4 километара где је очекивао кинеску помоћ. Није га дочекао нико. Касније се испоставило да се авион који је носио Кинезима поруку срушио пре него што је стигао било шта да јави, па Кинези нису ни сањали да ће се на њиховој територији створити неки Американци.

Била је мркла ноћ и пљуштало је као из кабла кад је Дулитл установио да нема више ни капи горива. Наредио је искакање с падобранима. Од пет чланова посаде његовог авиона само су се он и механичар приземљили без повреда, али су сви остали живи. Њихов авион се разбио о оближње брдо. Прошло је неколико сати пре него што су се међусобно пронашли и још толико док нису ступили у додир с кинеским властима.

У међувремену су и посаде осталих бомбардера извеле слично спуштање. Од оних који су скочили с падобранима погинуо је један, а од посада које су покушале да се спусте на море страдала су два човека. У току од четири дана шездесет два човека из тринаест бомбардера нашла су се на окупу захваљујући помоћи кинеских власти и мештана.

Те исте вечери, хиљадама километара далеко од Кине, председник Сједињених Америчких Држава Рузвелт објавио је преко радија Америци и целом свету да су Токио бомбардовали амерички авиони који су полетели с падина Хималаја! Завладало је велико славље, тим пре што Рузвелту ни на ум није падало да открије којих је размера било то чувено бомбардовање и какву је „разорну штету“ направио Јапану.

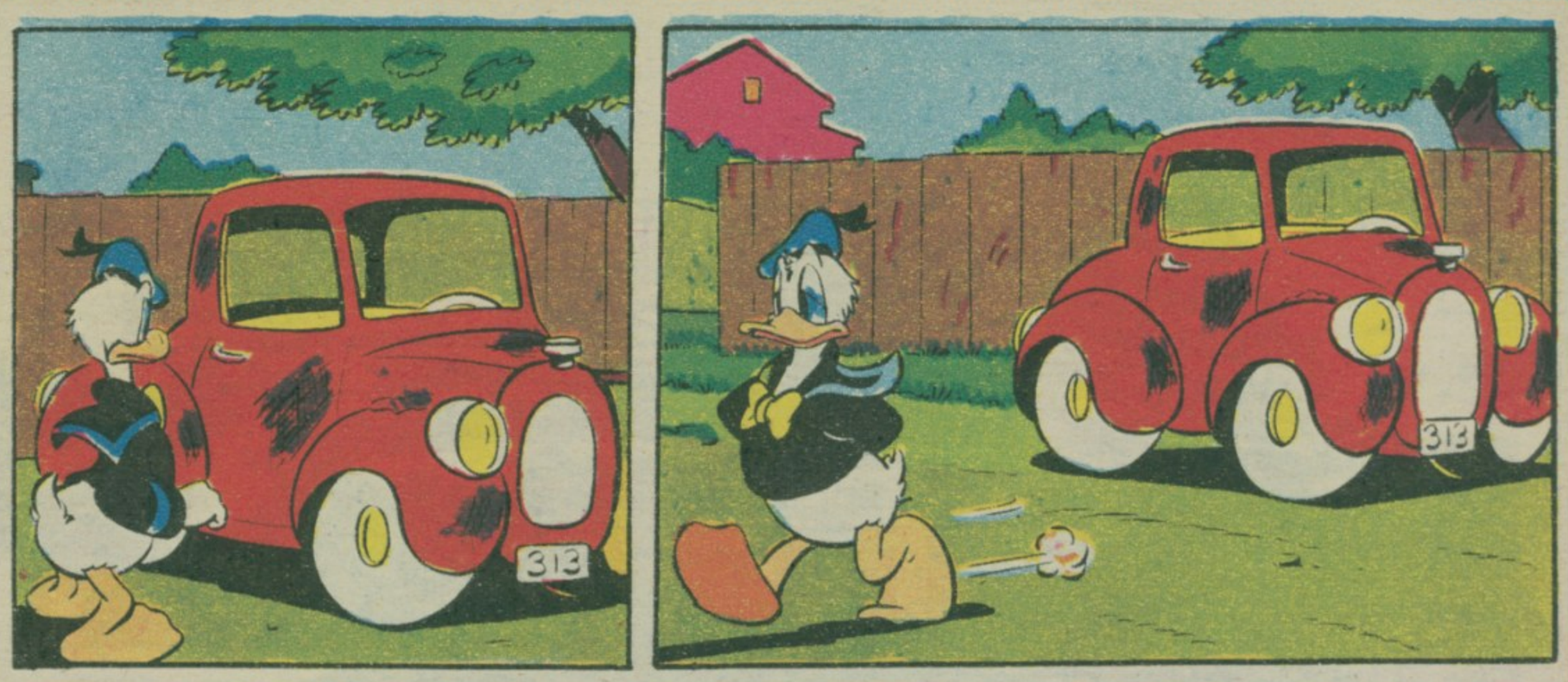
Три бомбардера која нису приспела у Кину промашила су Токио још на старту и уместо њега бомбардовали Кобе, Осаку и Нагоју. Рузвелт у свом говору није навео и те градове само зато што нико није имао појма шта се догодило несталим авионима. Њихове посаде нису биле најбоље среће. Две су се спустиле на кинеску територију коју су контролисали Јапанци и три авијатичара су одмах стрељана, један је умро у заробљеништву, а шест је преживело и у логору сачекало крај рата. Трећи B-25 спустио се у Сибиру, а чланове посаде одседели су у затвору тринаест месеци, вероватно из предострожности, кад су совјетске власти најзад пристале да их пусте.

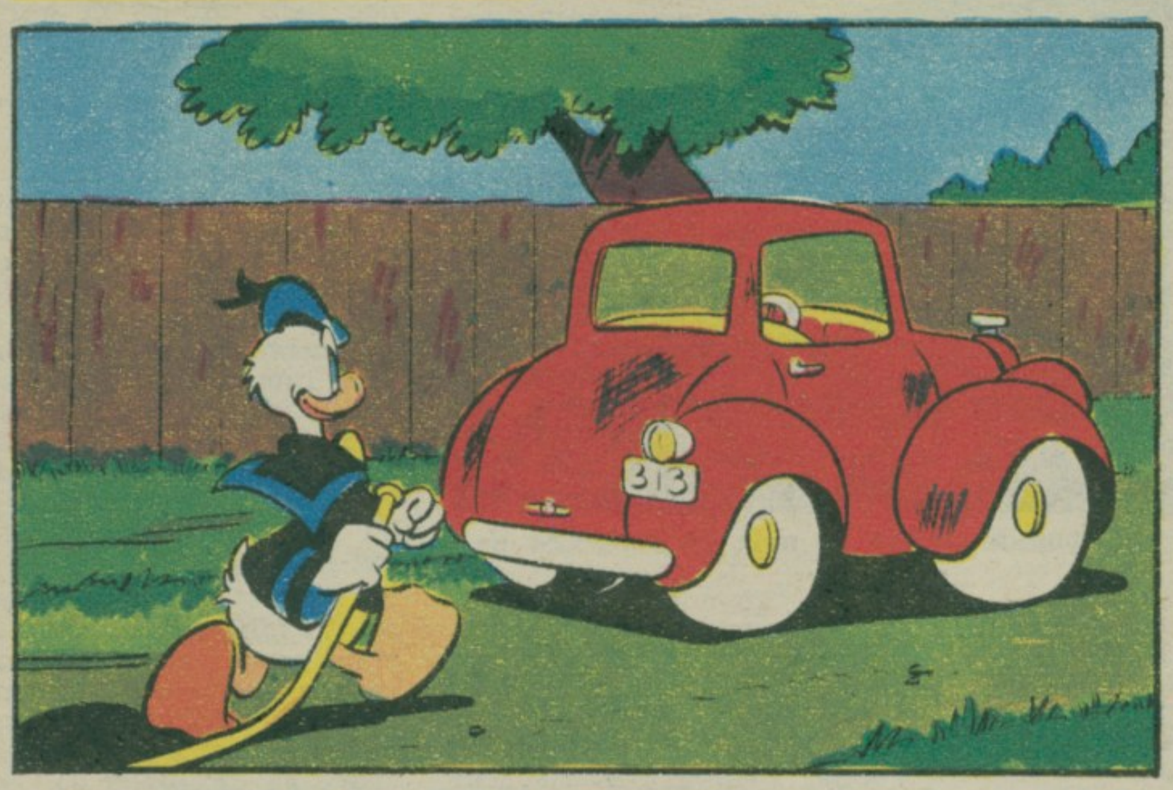
Потпуковник Џејмс Дулитл постао је један од најугледнијих генерала Америчког ратног ваздухопловства, а непосредно после симболичног бомбардовања Токија у рату на Пацифику дошло је до заокрета који више није био повољан за Јапанце блокиране у Коралном мору и до ногу потучене на Мидвејским острвима.

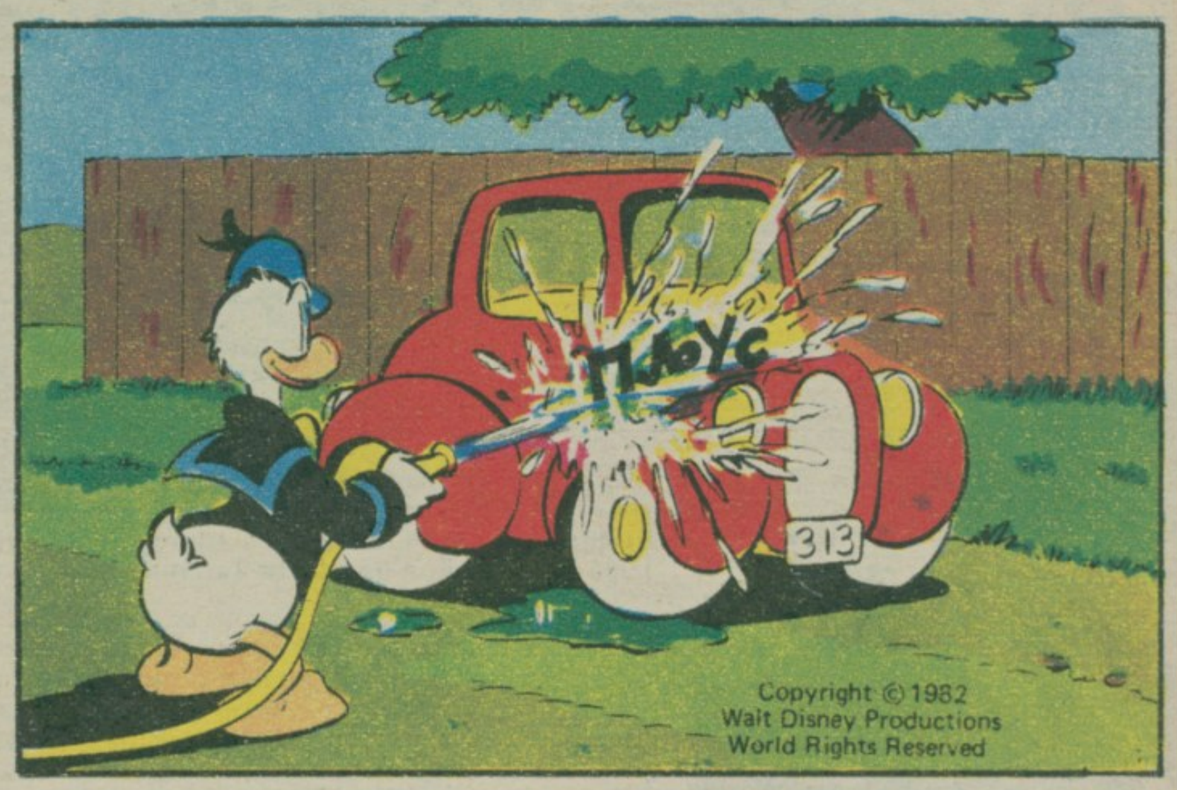
Б. Д.

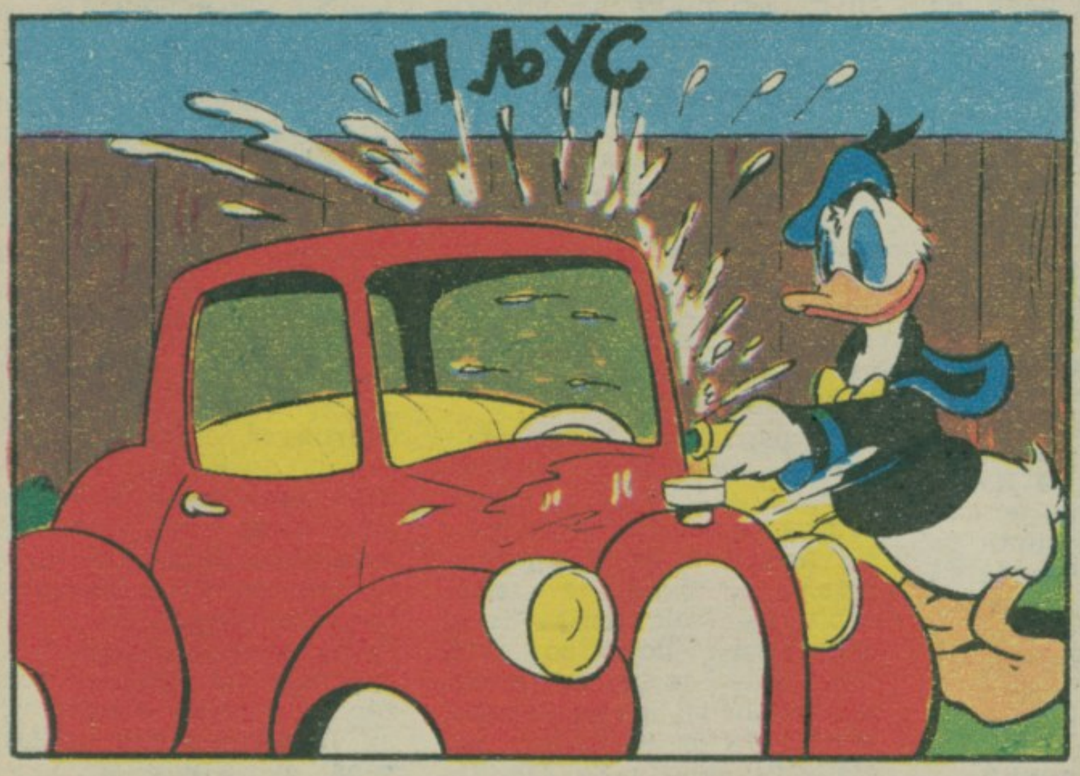
WALT DISNEY

ПАЈА ПАТАК

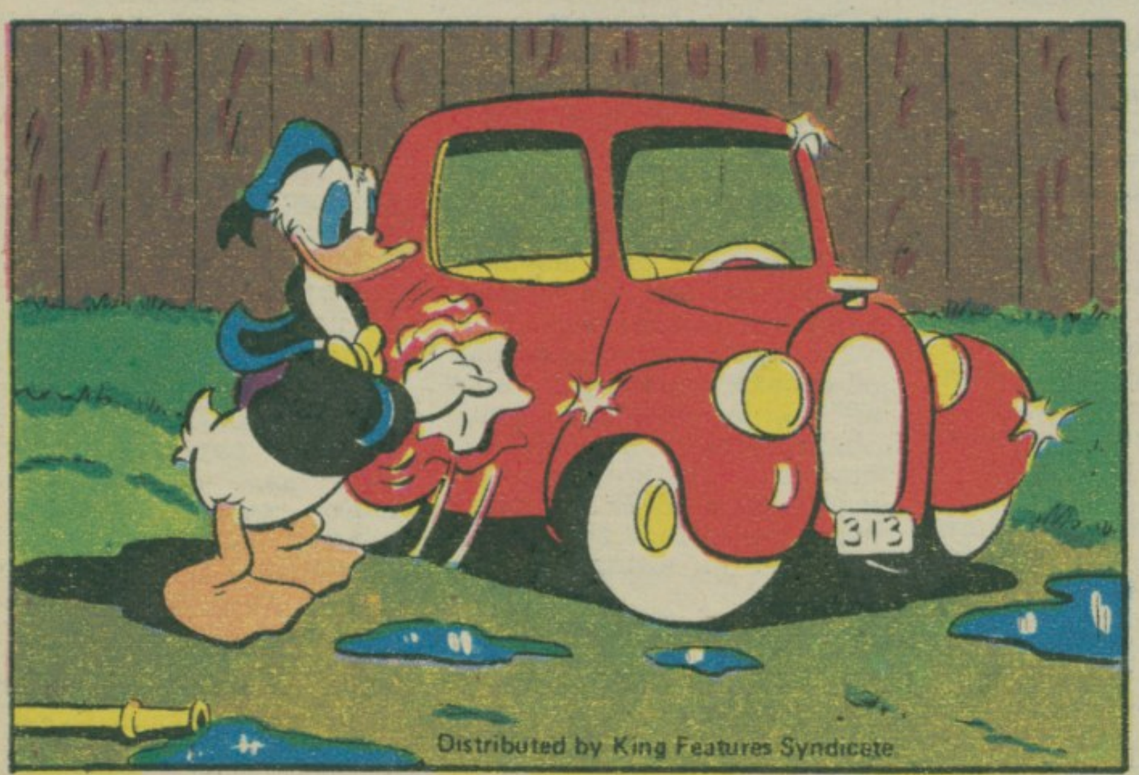

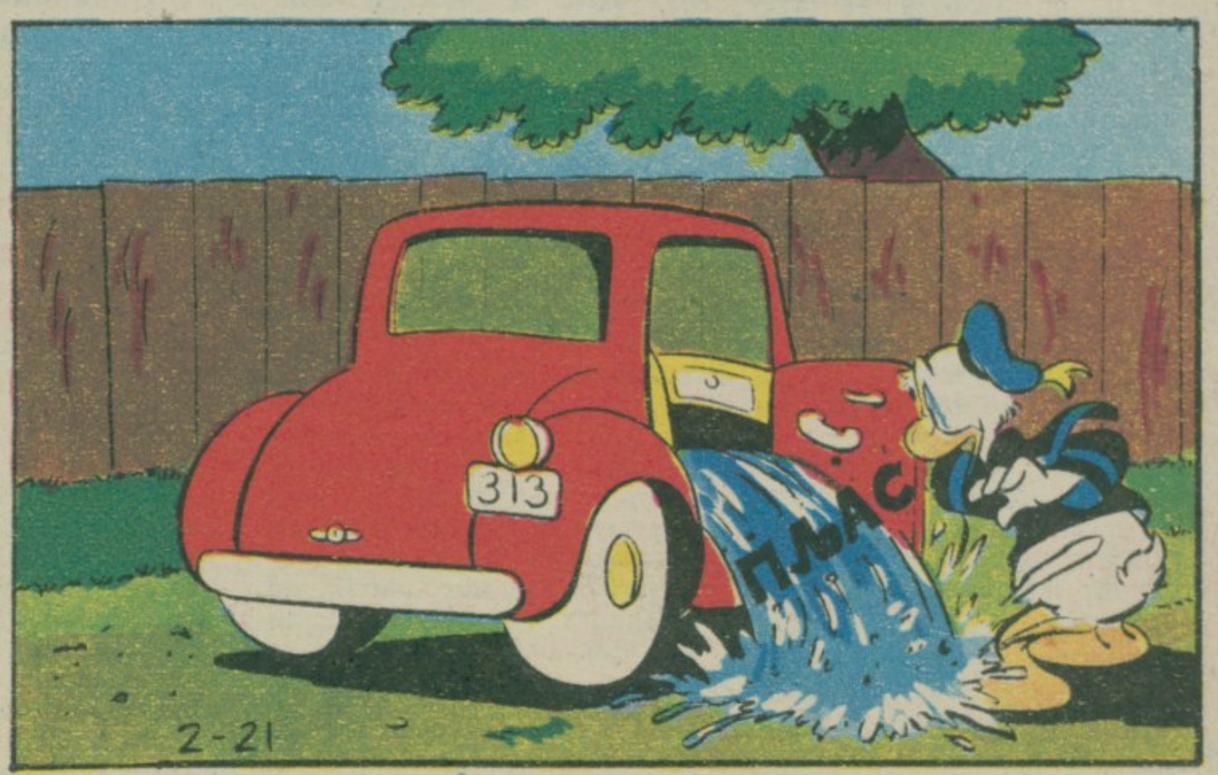

ПРИЧА ИЗ ЖИВОТА

ГЛАВУ ГОРЕ, СТАР!

Два пута су ужад на импровизованим носилима попустила и два пута је расни коњ избезумљен од страха пао натраг у бунар. После петочасовне борбе изгледало је да се више ништа не може учинити за несрећну животињу.

Пем Робинсон само што се вратила кући, на фарму близу Греамстауна на самом југу Африке. Колима је тргнула до града да покупује најнеопходније и пожурила да се врати јер на фарми сваког дана има посла преко главе. Пролазећи поред старог напуштеног бунара чија се ограда срушила па га више нису употребљавали, застала је: из дубине су допирали неки чудни звуци, стењање. Кад је пришла ближе, приметила је да нема поклопца којим је из предострожности вода била увек покривена. Нагнула се и остала скамењена: доле, на дубини од неколико метара борио се за живот Стар, чистокрвни коњ који је припадао њиховим првим суседима. „Како ли је доспео ту?", било је прво што је пролетело кроз главу Пем.

Робинсонови то никад нису успели да сазнају, али највероватније је коњ залутао на њихову фарму, почео је да пасе око бунара, оклизнуо се и пао у провалију с водом. (Где је нестао поклопац и ко га је склонио, остало је заувек тајна).

Пем се тресла од ужаса. Кад ју је Стар погледао, из његових очију као да је прочитала молбу да га спасе. Она је и даље стајала паралисана од страха и сажаљења. Било је страшно мучно гледати дивног коња како се мучи. У једном тренутку Стар је нестао испод површине воде, чуло се језиво крклјање док се борио да дође до ваздуха. Пем се најзад освестила. Било јој је јасно да сама ништа не може да учини за Стара. Мора одмах да позове помоћ. Али, како уопште извући коња тешког преко четири стотине килограма.

Док је она грчевито покушавала да смисли нешто, наишао је њен супруг Пол. Одмах је схватио у каквој је опасности Стар и одлучно рекао:

— Морамо му помоћи да држи главу изнад воде! — Одјурио је по мердевине и убрзо се вратио с њима. Држећи конопац у једној руци пажљиво је почео да се спушта низ дугачке лествице које је спустио до дна. Срећом од отвора бунара до нивоа воде било је само два метра, па је Пол успео некако да приђе коњу и обмота један крај ужета око његовог врата, а други веже за врх мердевина.

Коњ је сада бар могао нормално да дише и то је већ било много, али Пем у себи није могла а да не помисли како је битка за његов живот узалудна. Шта сад да раде? Тада је Полу синула идеја. Одјурио је до телефона и позвао пријатеља Чарлија Парсонса који је имао камион с дизалицом. Чарли није губио ни тренутка, убрзо се нашао на фарми Робинсонових. (До тог тренутка прошла су већ четири часа откако је Стар упао у бунар).

Њих двојица брзо су сковали план. Да би почели са спасавањем прво су морали да направе неку врсту носиљке: Пол је исекао два подужа комада ватрогасног црева које се случајно затекло на имању. За крајеве црева везао је ужад и — носиљка је била готова. Тек сад их је чекао тежак задатак: требало је носиљку подвући испод коња који је у међувремену изгубио свест.

Акцији спасавања Стара прикључио се и момак Цери, запослен на фарми. Он и Пол спустили су се лествицама у бунар клизавих зидова. После готово пола часа, уз много потрошене снаге и вештине, најзад су успели да ужад подвуку између предњих и задњих ногу коња. Чарли је тада покренуо дизалицу. Тело коња почело је полако да се помаља из воде, али кад се Стар нашао на метар од врха бунара, ужад су попустила и животиња је уз тресак пала натраг у воду.

Чарли који је морао камион да постави изнад самог бунара страховао је да се земља око бунара не одрони под тежином коња. Ипак, решили су да покушају по други пут.

Пол и Цери су поново везали ужад и Чарли се опет дао на посао. Зној им се сливао с лица од силног напора и узбуђења. „Хоће ли ужад издржати?" — питала се Пем кршећи руке. На само педесетак центиметара од отвора бунара чворови на ужадима су се одвезали и Стар се, више мртав него жив, нашао опет у води.

Прошло је већ седам часова откако је коњ пао у бунар.

Спасиоци се, међутим, нису предавали. Морали су да направе нову, чвршћу носиљку која ће издржати Стара. И кад је најзад била готова, Пол и Цери су по трећи пут сишли у бунар и тешком муком поставили импровизовану справу испод коња. По трећи пут је Чарли покренуо своју дизалицу. Радио је стрпљиво и мало-помало коњ се најзад нашао изнад воде. Кад су Стара најзад извукли на чврсто тло, Пем није издржала — почела је да плаче од среће.

Али, радост је кратко трајала. Стар није давао знаке живота. Је ли могуће да је сав њихов труд био узалудан? Сад су сви четворо били на ивици суза — од јада и разочарења. Али тада је изненада, коњ отворио очи. Почео је да њишти и чак успео да се придигне...

Ветеринар који је стигао нешто касније могао је само да констатује:

— Стар је не само читав и здрав већ није задобио ни најмању повреду, ни прелом, ни огреботину.

Чарли Парсон поред свог камиона с дизалицом којом је извукао Стара из бунара

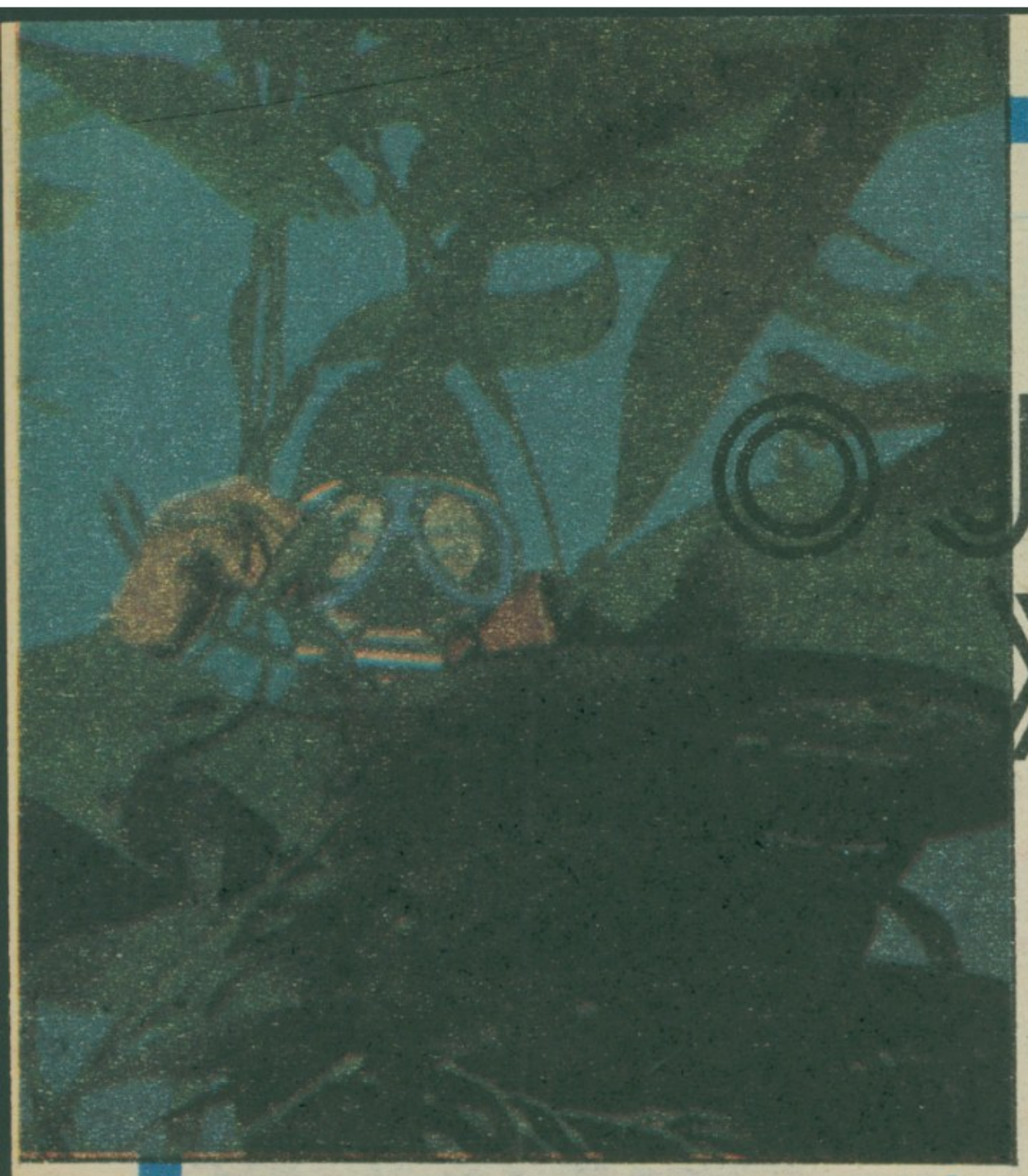
☆

Кад данас Стар угледа неког од својих спасилаца, почне да њишти, тресе гривом и маше репом. Њушка их и гледа топлим паметним очима. У знак поздрава и захвалности.

С. И.

Стар са својим спасиоцима Пем и Полом Робинсон.

ПРИЧА ЈАДРАНСКОЈ ХОЛАНДИЈИ

Кад на некој шљунко витој плажи угледате између камења комадиће црепа, онако заобљене и испране, помислите ли да су можда стари око две хиљаде година? Већина људи не обраћа на њих никакву пажњу, али за археологе они могу представљати сићушне делиће „мозаика" некадашњег живота. Јер, такви комадићи печене земље које море избаци често припадају амфорама или другим посудама из доба када су на овим обалама живели и трговали Римљани, Илири, Грци и други древни народи.

Велики центар тог старог света била је Салона, лука у Каштеланском заливу. Ту су свакодневно пристајали трговачки бродови упућени са далеких обала Средоземља и свакодневно се отискивали у тадашњи свет други, крцати овдашњом робом. Одвозило се највише жито, вуна, сиреви и вино, понекад специјално усољена риба. Довозило се свашта: са истока зачини, мирисна уља, свила, фина, глеђосана керамика, а са запада највише уље. Оно је долазило са обала Андалузије и поред напуљског било најцењеније у античком свету.

Али, многи крцати бродови тонули су баш у мору око старе Салоне. Онако препуни скупоцене робе били су непрестан изазов илирским гусарима и то је један од разлога њихових честих удеса. Неки пут, међутим, страдали су и због гребенастог дна или неочекиваног рта јер није било светионика. И тако је овај део Јадрана богато налазиште. Зна се и да многи вредни експонати, чак највећи део, никада не стигну у музеј већ на црну берзу.

Међутим, године 1958. неколико сплитских дечака донело је у Археолошки музеј — четири целе прастаре амфоре! Тако је почела прича о необичном открићу која ни данас није скончана, која је донела нека изненађења а однедавно се прочула и у свету.

Прва чудноватa ствар била је како су дечаци дошли до амфора, кад је и роњиоцима тешко да их извуку?

Изненађујући натписи

— Ја сам у то вријеме био још студент археологије — прича Ненад Камби — али кад сам дошао у Музеј и видио те амфоре, заинтересирао сам се за њих јер су такве код нас биле изузетно ријетке. Хиспанске, огромне и сасвим округле. Служиле су за уље. Зашто су округле а не као све остале врсте амфора — то не бих знао. Вјеројатно да би примиле већу количину јер амфоре за уље биле су увијек веће од оних за вино... Дјеца су их нашла у плићаку од два метра.

Тако је постало јасно да није реч о неком бродолому. Одакле амфоре у Спинуту? Ненад Камби бацио се на истраживање. Убрзо се показало да је на том месту обала напросто насута амфорама! И целим и разбијеним, али углавном из римске провинције Хиспаније. Било је јасно да су ту бачене намерно и да их има на стотине, ко би знао колико, јер граница тог најнеобичнијег насипа на свету још није позната! Али, сензацију је изазвало оно што је на амфорама писало и по чему се видело да су носиле веома скупоцен терет:

— Те амфоре дале су нам изванредне податке — говори Камби. — Оне све имају не само жигове него и натписе, данас избљиједиле али некоћ написане јаком, црвеном бојом вјеројатно оном којом се радило фрескосликарство. Када смо дешифрирали те натписе, испоставила се фантастична чињеница: поједине од тих жигова нису

Ненадашњи европски рекордер у пливању Ненад Камби данас је доктор наука и директор Археолошког музеја у Сплиту. Више од двадесет година његову пажњу привлачи обала у Спинуту просто насута амфорама. Откуд оне ту?

На радном месту: др Ненад Камби директор Археолошког музеја у Сплиту

имали чак ни у Шпањолској, са чијег тла су амфоре дошле!

Неки су знаци били на вратовима амфора, неки на горњим деловима трбуха. На њима је била исписана и декларација произвођача и декларација царине, чак са којих су поседа дошле у Салону, које тежине су садржавале и које лучке и царинске дажбине су биле плаћене за сваку поједину. Све то није била редовна појава у трговинском промету пре две хиљаде година и указивало је да су ове амфоре носиле изузетно скупоцено уље са обала Андалузије: из Алкале дел Рио, Доре дел Рио, Саксум Фереума и других места.

Зашто су бачене

После друге сонде на овом необичном налазишту која је рађена пре десетак година Шпанац Емилио Родригез Алмеида — можда највећи познавалац амфора и римског курзивног писма којим се по њима бележило — растумачио је све појединости спинутских амфора у којима је уживао као љубитељ античких реткости, али није скривао чуђење због непознатих шпанских жигова.

Није само то било необично. Све до тог тренутка није се знало да је ово уље, све од маслина између Севиље и Кордобе, доспевало и у Далмацију. Салона је, дакле, била крајња тачка на истоку докле је оно допирало. Ненад Камби објашњава:

— Када су Шпанци сазнали за ово откриће, били су запањени. Позвали су ме на један скуп гдје се разговарало о економици, трговини и односима између држава у антици. Изнио сам податке до којих смо дошли, а који су проширивали чак и њихово знање о сопственој трговини из такозваног флавијско-трајанског раздобља, а то је 1. и 2. вијек, доба Веспазијана, Домицијана... Успијемо ли наставити ово истраживање добит ћемо и друге податке о опсегу трговине са Шпањолском, али и Сјеверном Африком, јер како се показало код искапања која смо вршили 1974. на овом насипу лежале су и трополитанске амфоре. И оне су биле од уља али — најјефтинијег!

Одакле на овом месту толико увозног уља? Као врстан познавалац Ненад Камби говори:

— Далмација је имала маслине, али не и довољно уља за своје потребе. Истра да. Истра је била познати уљарни крај и извозила је чак до Британије, па се претпоставља да је покривала и део потреба Далмације, а те потребе нису биле мале јер је у оно време маслиново уље било једина масноћа у исхрани па се и трошило више него данас. И не само то: оно је служило и за свје-

ТЕРЕТ ЗЛАТА КОД ШИПАНА

На питање да ли се зна за неко потонуло благо у нашем мору Ненад Камби је одговорио:

— Колико ја знам — не. Ти златни налази леже углавном у Карипском мору куда су пловили углавном шпански бродови крцати златом напљачканим од Индиоса кад је откривена Америка. Тамо су приликом истраживања пронађена феноменална богатства. Ми тих случајева немамо. Али, наводно, постоје подаци да је један брод са изванредним драгоценостима потонуо у Јадрану негдје у касном средњем вијеку, а можда чак у 16. стољећу и то код отока Шипана. За то се сазнало тако што је известан свећеник-доминиканац из Рима прије више година писао писмо Републичком заводу за заштиту археолошких споменика СР Хрватске у којем је навео да зна за документ о том догађају који се налази у једном римском архиву. Наравно, није открио ни архив ни документ јер је за те информације тражио накнаду. То је једини траг о некаквом потонулом благу у Јадрану, али није се ушло у [illegible]

тиљке, а затим и у медицини. Међутим, уље из Истре било је прилично скупо. Из књиге „Природна хисторија" Плинија Старијега ми знамо да је истарско уље спадало међу најбоље на свијету, па га је афричко које је било јефтиније вјеројатно на крају истиснуло с овог тржишта...

Међутим, после свега, остаје питање — зашто су све ове амфоре употребљене за насип?!

Ту долазимо до можда најнеобичнијег податка:

— То насипање амфорама је веома интересантно јер је то, нећу казати потпуно непознато, али доста необично. На пример, у самом Риму постоји један огроман бријег који се зове Монте Тестаћо и који је сав од амфора и то ових истих. Међутим, на Спинуту је смишљено од њих рађен насип — каже Ненад Камби.

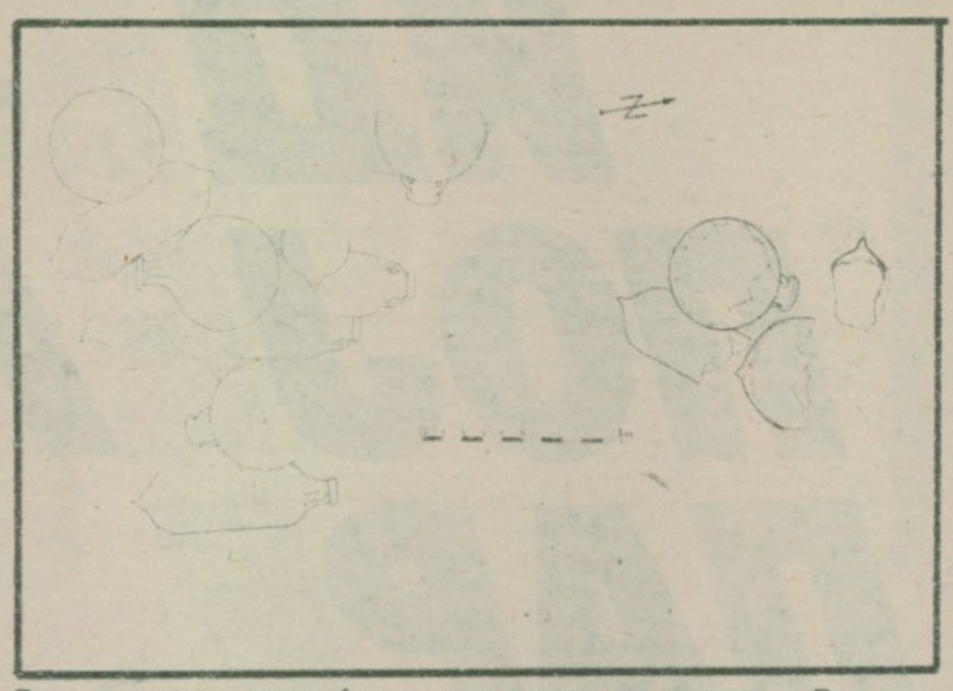
Феноменална досетка

А баш то је оно што ваљда ни на једном другом месту не постоји. Амфоре су, податак мало познат иначе, биле амбалажа типа „употреби па баци"! Користиле су се само једнократно, као данас папирне чаше... И, да их не би бацали било где, преци данашњих Сплићана досетили су се да реше два проблема: куда с употребљеним амфорама и шта са мочварном обалом, вероватно легло комараца и маларије! а да је обала била мочварна поуздано је: одмах до Спинута лежи Пољуд — име настало од латинског Paludem, мочвара.

Ненад Камби верује да ће још једно ископавање на Спинуту бити довољно да одреди границе тог древног и чудноватог насипа. Поред историјских података добио би се и један геоисторијски, ништа мање значајан: колико је обала утонула за две хиљаде година. Јер, део који данас лежи на два метра дубине некада је био на обали и требало би још само сазнати докле се пружао...

Ове необичне амфоре, њих четрдесетак целих, колико их је до сада извађено и конзервирано, налазе се у сплитском Археолошком музеју. Тачније — у магацину. Можда ће једнога дана кад све буде завршено, оне бити изложене: чудом преживели сведоци једног великог, необичног грађевинског подухвата од пре две хиљаде година!

Мирјана Крстуловић

Овако изгледа само један део античког насипа у Спинуту, какав не постоји више нигде на свету. Како се и види на цртежу неке су амфоре остале целе, друге су се разбиле кад су бачене и пронађене су у комадићима. Ове округле су изузетно ретке: по типу хиспанске, веома велике и дебеле, тешке и по десетак килограма. Дугуљасте су биле пореклом са тла данашње Либије. Обе врсте амфора биле су за уље и примале око 60 литара.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

Док не стигне жива жирафа, ученици VI/5 ОШ „Радоје Домановић" су је нацртали. Надамо се да неће дуго чекати на њен долазак

Одељење III/5 Основне школе „Димитрије Давидовић" из Смедерева са својом учитељицом

ДА ЖИРАФА ШТО ПРЕ СТИГНЕ

Школе нису престале да шаљу прилоге за акцију „Помозимо ЗОО врту" ни пошто је завршена редовна настава. Ученици VI-5 Основне школе **„Радоје Домановић"** из Новог Београда шаљу свој прилог и пишу:

— Ми смо **ученици VI-5** разреда са разредним старешином **Наташом Павловић.** На часу одељенске заједнице одлучили смо да се укључимо у акцију „Помозимо ЗОО врту". Уплатили смо 2.000,00 динара са жељом да овај наш прилог помогне да жирафа што пре стигне и обрадује многобројне љубитеље ове лепе животиње. Новац смо обезбедили од продаје старе хартије и — џепарца."

Ученици III-5 Основне школе „Димитрије Давидовић" из Смедерева уплатили су 700,00 динара уз напомену да гласају за белог медведа. Пошто је већина наших читалаца гласала за жирафу, надамо се да ће се и ученици III-5 приклонити жељама већине.

Више школа је послало своје уплате, али нам нису доставиле податке колико је које одељење сакупило па можемо да објавимо само висину прилога.

Основна школа „Отон Жупанчич" из Земуна уплатила је 11.192,00 динара па се на тај начин пробила у сам врх према висини прилога.

Ученици **Основне школе „Коста Ђукић"** из **Младеновца** послали су 5.440,00 динара. То је значајан прилог за куповину будућег становника ЗОО врта.

Ученици **Основне школе „Никола Тесла"** из Винче су већ једном послали свој прилог у висини од 2.615,00 динара, у другом кругу ова школа је уплатила још 1.774 динара.

Из **Основне школе „20. октобар"** су се поново јавили „Забавнику". Овога пута су то ученици V-1 који су уплатили 1.000,00 динара.

Одељење VI-6 Основне школе **„Ђорђе Крстић"** из Београда са учитељицом **Милком Васиљевић** уплатило је 900,00 динара.

Ученици VII-5 Основне школе „Ј. Јовановић Змај" из Обреновца уплатили су 600,00 динара. Из ове школе је било и више појединачних прилога, па очекујемо да ће се у новој школској години придружити и остали ученици.

Ученици Основне школе **„Перо Поповић Ага"** из Београда су већ послали свој прилог — **одељење VII-2** се касније укључило па је ових дана стигао њихов прилог од 280,00 динара.

Појединачне уплате

Појединачне уплате су се проредиле. Схватамо и зашто — лето је, наши су читаоци на одмору. Сигурно је да ће бити активнији после распуста.

Милица Кисић из Београда, са родитељима послала је 300,00 динара.

ИДЕЈЕ ПОЈЕЛЕ ПАРЕ 2

У ИСТОРИЈИ НАУКЕ БИЛО ЈЕ МНОГО ЗАМИСЛИ КОЈЕ СУ ИЗГЛЕДАЛЕ ЗАИСТА ПРИВЛАЧНО И КОРИСНО, ПА СУ У ЊИХОВО ОСТВАРЕЊЕ УЛОЖЕНА ПОЗАМАШНА СРЕДСТВА, А ОНЕ СУ НА КРАЈУ ПАЛЕ У ВОДУ. ЕВО ЈЕДНОГ МАЛОГ ИЗБОРА ТАКВИХ ИДЕЈА КОЈЕ СУ УЗАЛУД ПРОГУТАЛЕ ГРДАН НОВАЦ.

РАКЕТНИ СКАКАВЦИ НА ПАРАДИ

Позната америчка компанија „Бел аеросистемс" тврдила је пре две деценије да ће 1961. година „бити запамћена по ракетном појасу". Разуме се, ракетни појас био је изум те компаније. А изгледао је убедљиво: ракетни пакет са две млазнице, који се везивао каишевима на леђа, омогућавао је „скакачу" да брзином од сто километара на час лети на висини од 25 метара. Приказиван је по Америци, па на Париској ваздухопловној изложби, па на Светској изложби у Њујорку.

На несрећу, појас је могао да понесе горива довољно за свега 21 секунду лета, а — како је то признао и представник компаније — „не може баш много да се уради за трећину минута". Компанија „Бел" се неколико година својски трудила да за своју скупу направу заинтересује војску, али без успеха. Идеја је на крају напуштена, пошто је осим за параду послужила и за једно добро дело: са ракетним појасом на леђима, Џемс Бонд је у једном филму умакао својим прогонитељима!

ВАКЦИНАЦИЈА ГОРА ОД ЕПИДЕМИЈЕ

Марта 1976. у САД су почеле опсежне припреме за заштиту од свињског грипа. Влада се плашила да би новооткривена врста грипа могла да има тешке последице као она позната епидемија која је 1918. у Америци усмртила 500.000 људи! Конгрес је потрошио близу 700 милиона динара за развој програма. Убрзо је почело вакцинисање које је до доласка сезоне грипа требало да обезбеди имунитет целокупног становништва.

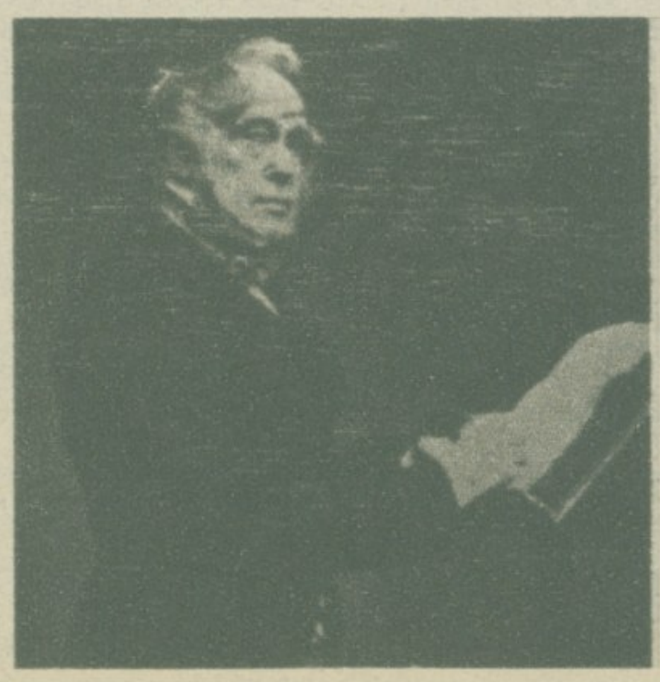
А онда је дошло до компликација. Четрдесет старијих људи умрло је од последица добијања вакцине, а лекари су установили да се код цепљених особа повећава ризик добијања парализе. И поврх свега — свињски грип није ни стигао до Америке. Програм је прекинут пошто је већ четрдесет милиона људи примило вакцину!

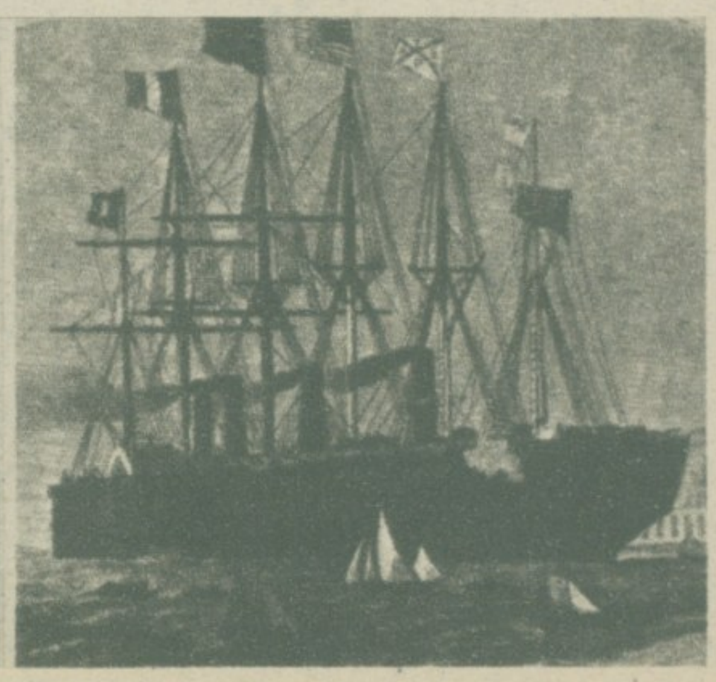

БРОД КОЈИ НИЈЕ ИМАО СРЕЋЕ

Најбољи мајстор градитељства викторијанске епохе био је инжењер Исамбард Киндом Брунел, чији мостови у Енглеској и данас изазивају дивљење. Али Брунел је остао запамћен и као мајстор за неуспех. Године 1838. изградио је између Лондона и Бристола железничку пругу дугу 150 километара, са трачницама широким два метра. Остатак Британије (и света), међутим, прихватио је пруге широке 120 центиметара. Брунелова пруга је на крају напуштена, а двојица њених директора извршила су самоубиство. Године 1848. мајстор градитељства је изумео и направио нову врсту локомотиве („атмосферски воз") која је била повезана са дугачком цеви за ваздух што се протезала с краја на крај пруге. Систем се показао веома сложен, стално је долазило до кварова, чак ни добро обучени возовођа није могао прецизно да контролише брзину, а најгоре је што због непрекидне повезаности за ваздушну цев нису могла да се укрсте два воза. Брунелов воз трајао је свега две године.

Брунелов последњи рад био је велики прекоокеански пароброд „Грејт истерн", дуг 200 метара, највећи у то доба. Приликом порињења, 3. новембра 1857. откачени чекрк убио је једног гледаоца. Две године касније експлозија паре разнела је димњак и убила пет путника. Брунел је умро шест дана после те трагедије. Нешто касније поломили су се бродски точак с лопатама и кормило. Брод је затим оштећен на подводном гребену. Пошто је био спор и трошио готово двапут више угља него што се рачунало, стално је био нерентабилан. Основна намена брода била је пловидба од Европе до Блиског истока, око Африке. Изградња Суецког канала, преуског за тако широк пароброд, учинила је „Грејт истерн" непотребним — и он је 1888. исечен у комаде.

БОМБА ЗА СЛЕПЕ МИШЕВЕ

Совјетска армија покушала је у другом светском рату да најпре обучи псе да траже храну испод тенкова а затим да их опреми бомбама и упути на немачке оклопне снаге. Приликом пробе, међутим, пси су се запутили према совјетским уместо према нацистичким тенковима, па су морали да буду задржани — а од идеје се одустало.

По угледу на ове експерименте, америчка војска је ухватила два милиона слепих мишева са намером да их обучи да носе мале темпиране бомбе. Пуштени на Јапан ови слепи мишеви са бомбама од тридесет грама улетали би у поткровља, где би се експлозив активирао. Пошто су у истраживања уложили преко 100 милиона динара, војни стручњаци су 1943. одустали од читавог пројекта. Једна од ових бомби ипак је „испробана": огледни слепи миш бомбардер залутао је у војни хангар у Новом Мексику који је после експлозије изгорео до темеља.

СУВИ КАНАЛ У ИРСКОЈ

Године 1840. инжењери су прокопали око три километра дуг канал између језера Маск и Кориб у Ирској како би између њих могли да плове бродићи. Када су у њега пустили воду, она је — нестала. Канал је, наиме, ископан у порозном кречњаку. Инжењери су онда покушали да спасу образ на тај начин што су у канал положили огромне количине глине. Тада су, међутим, установили да су погрешно израчунали висину језерских вода. Пројект је коначно напуштен, а преко сувог канала подигнут је мост, да би бар могао да се обавља саобраћај копном.

Шпијунирање преко Месеца

Крајем педесетих година америчко ваздухопловство и морнарица одлучили су да подигну радио-телескоп са антеном пречника 200 метара — највећу покретну конструкцију на свету. Њен задатак не би био трагање за ванземаљским цивилизацијама или проучавање радио-таласа са васионских објеката, него прислушкивање совјетских радио-веза пошто се оне рефлектују са Месеца. Када је бетонска подлога изливена, утврђено је да није довољно чврста да понесе џиновске инструменте. У међувремену, развој сателита учинио је антену излишном. У Шугер Гроуву у западној Вирџинији остала је ог-

ромна плоча од 22.000 кубних метара бетона, у коју је уложено преко три милијарде (нових) динара — још једно сведочанство да се у нове техничке идеје понекад узалуд бацају велике паре.

Приредио:
Есад Јакуповић

У ЛОНЦУ И КАРИКАТУРИ

БОРШЧ ЗА ПУГАЧОВА

Ако је чувао стоку код богатих спахија, млади Јемељан, касније познат као Пугачов, стално је маштао како би било лепо кад не би било спахија и осталих народних крвопија. Син сиромашног донског козака од најранијег детињства искусио је све тегобе сиромаштва. Растући више гладан него сит у младом Пугачову било је све више мржње према богатима. Живот сељака који су живели на спахилуку био је буквално у рукама спахије, он је располагао њиме како је хтео. За убиство сељака спахије нису одговарале никоме. У то време спахије су полагале право и на „прву брачну ноћ", свака млада сељанка која се удала морала је да прву брачну ноћ проведе са спахијом.

Живећи у том тешком времену Пугачов се повезао са напреднијим сељацима који су били истог мишљења да би нешто требало покушати. Године 1773. Пугачов је на челу велике сељачке војске дигао устанак против руске царице Катарине II. Пламен устанка прво је запалио козачки Дон, а касније се проширио целом Русијом. Прве године устанка устаници су извојевали неколико победа над царском војском. Понесени успехом сељачке вође су 1774. године прогласиле Пугачове за цара Петра III. Убацивши клицу раздора међу вође побуне, Катарина II успела је да ослаби снагу устанка. У одлучујућој бици снаге устаника су потучене, а Пугачов је ухваћен и 1775. године погубљен јавно у Москви.

Било да се радило о богаташкој трпези или о трпези сиромашног сељака у Русији је боршч увек радо виђен. Ова руска народна чорба има много „лица". Обично се ради о чорби од кеља с говедином и киселом павлаком. Постоје и друге варијанте боршча у којима је главни састојак кисела цвекла. Да би ту врсту боршча могла у свако доба припремити, руска домаћица има у својој кухињи киселу цвеклу. „Имаш ли добру жену и мастан боршч, буди задовољан", гласи руска изрека. Да би се уверили у оправданост ове изреке, потребно је набавити следеће намирнице: 500 грама јунетине (плећка или бут), со, бибер, 1 чен белог лука, 2 мркве, 1 главица црног лука, 2 цвекле 1/2 главице купуса, 4 парадајза, 3 кромпира, винско сирће, мало сецканог першуна, 1/4 литра киселе павлаке, 250 грама јечмене каше, 40 грама маслаца.

Месо оперемо и исечемо на коцке, па га ставимо у одговарајући суд с отприлике 1/2 литра воде, мало соли, бибера и исецканог белог лука и оставимо 30 минута да ври. У тигању проприжимо нарезан црни лук, мркву исечену на коцке, кромпир и цвеклу. На трениси изрендамо купус и огуљени парадајз, па све то додамо у лонац где се кува месо. Добро промешамо и кувамо на умереној ватри док месо а поврће не буде готово. Чорбу зачинимо сољу, бибером и сирћетом, поспемо сецканим першуном а непосредно пре изношења на сто прелијемо је киселом павлаком. Јечмену кашу препржимо у тигању на мало вреле масти, ставимо је у лонац и прелијемо водом тако да вода стоји отприлике 3 центиметра изнад каше. Затим је посолимо. Пустимо је да у рерни набубри на температури од 200 степени, извадимо је и прелијемо растопљеним маслацем а затим је послужимо уз боршч.

Црта и пише:
Бошко Стаматовић

НЕПОЗНАТИ

ОНИ СКАЧУ СА ОБЛАКОДЕРА, ИЗ ХЕЛИКОПТЕРА, ПЛИВАЈУ ПО ЗАПАЉЕНОМ МОРУ, ВОЗЕ СКИЈЕ, АУТОМОБИЛЕ И ЈОШ СЕ ВРАТОЛОМНИЈЕ СУДАРАЈУ. А СВЕ ТО ПРЕД НЕУМОЉИВИМ ОКОМ КАМЕРЕ КОЈА СЕ НЕ ДА ПРЕВАРИТИ.

Шест хиљада долара по скоку: Кити О'Нил скаче из хеликоптера (висина 60 метара), подвиг с којим је ушла у Гинисову књигу рекорда.

И за свих оних узбудљивих сцена, које смо толико пута имали прилике да гледамо на биоскопским платнима и од којих нам застаје дах, не крију се чувени филмски јунаци: уместо њих живот на коцку стављају „стантмени", сензационални холивудски каскадери, којима премца на свету нема. У филмској Меки их је око 400, имају свој синдикат, неколико мртвих годишње и просечну годишњу зараду од око 60.000 долара (око 300 старих милиона). Премало за опасности којима су изложени.

Ни будале, ни самоубице

Артур Бакунас је стао на ивицу једне пословне зграде од 22 спрата у Лексингтону, америчка савезна држава Кентаки, и после мале концентрације (да, концентрације!) отиснуо се у амбис. Његово тело је падало пуних 107 метара, док брзином од 150 километара на час није ударило у ваздушни јастук пречника седам са четири метра. Као и што је планирано, 27-годишњи студент физике доскочио је тачно усред јастука, али није било планирано да сигурносно платно пукне. Бакунас је умро неколико тренутака касније на путу за болницу.

То није био скок неког избезумљеног америчког самоубице, какви се дешавају сваког дана, већ свакодневни посао једног каскадера из Холивуда који на овај начин зарађује хлеб. Бакунас је само један од око 400 холивудских каскадера, познатији под именом „стантмени", чији је основни посао да пред филмским камерама изводе вратоломије, од којих сваком биоскопском посетиоцу — и оном са челичним живцима — мора да застане дах. Бакунас је, на жалост, настрадао за време снимања акционог филма „Шест челичних људи". У суседној Италији публика га управо гледа у филму „Дуга смрт каскадера Камерона", где Бакунас скаче са врха вишеспратног хотела под углом од 80 степени?! Дванаесторица других каскадера одбили су преузети тај задатак мада су им нуђене огромне суме.

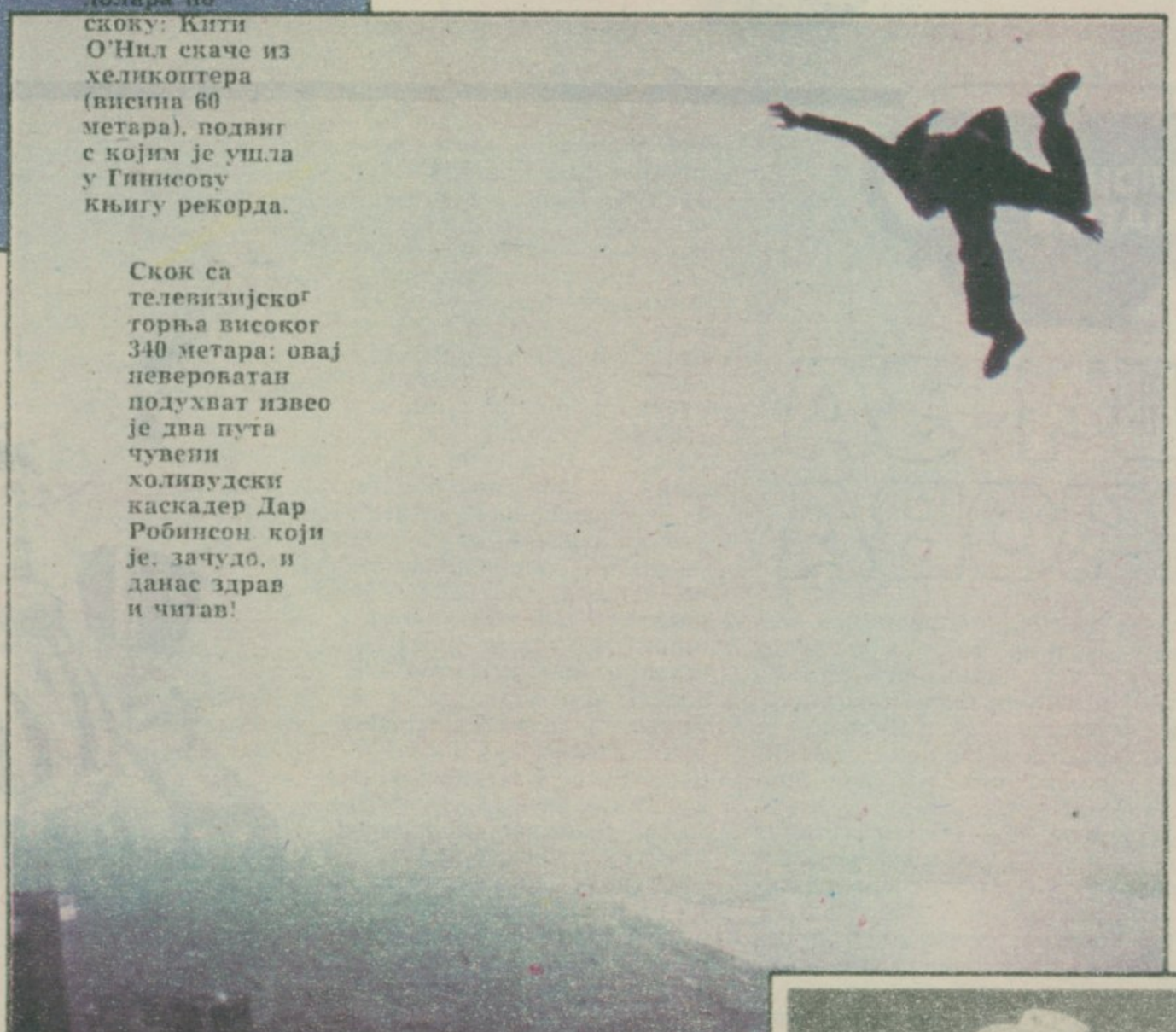
— Обожавам ове вратоломије — изјавио је Бакунас само неколико дана уочи смрти. — Никада се у животу нисам плашио ничега! — Ипак, претерана одважност стајала га је главе. Да му је скок успео, био би то нови светски рекорд у слободном паду ове врсте.

— А свако у овом послу мора безусловно да сруши неки рекорд — сматра 34-годишњи „стантмен" Дар Робинсон, који је иначе власник више рекорда: у слободном паду из хеликоптера са висине од 103 метра и у падању у запаљеном одељу са висине од 64 метра.

За снимање једног кримића Робинсон је чак два пута морао да скочи са платформе чувеног телевизијског торња у Торонту високе 340 метара?! Редитељ није био задовољан његовим првим скоком?! Оно што биоскопски гледаоци, ипак, нису видели: после шест секунди слободног пада Робинсон је, при брзини од 190 километара на час, отворио испод одела сакривен падобран који му је донекле ублажио пад. Хонорар за ту бравуру један од највећих у историји Холивуда: 150.000 долара.

— Не могу да разумем неке људе — каже Робинсон — који мисле да смо ми тамо неке будале. Као на овај начин задовољавамо неке своје самоубилачке инстинкте. Међутим, ми радимо свој посао и добијамо за то новац. Ја морам да мислим на жену и двоје деце.

Новац зарађен на брзи-

Скок са телевизијског торња високог 340 метара: овај невероватан подухват извео је два пута чувени холивудски каскадер Дар Робинсон који је, зачудо, и данас здрав и читав!

Чекање у паузи између снимања сцена једног Нидамовог филма. Видите најнужнију опрему возача-каскадера који треба да изведу групни судар.

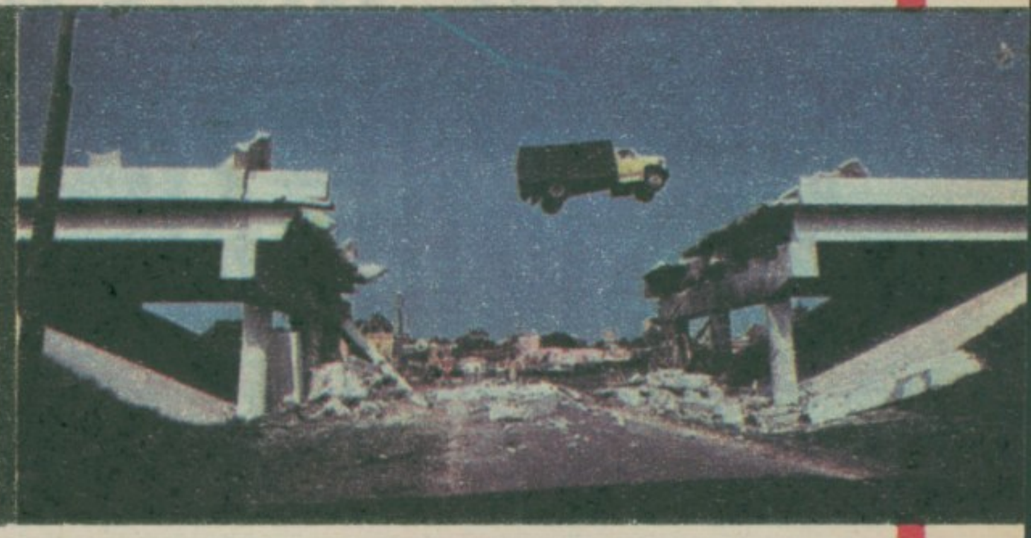
ЏЕМС БОНДОВИ

Како остати жив у овом смрсканом камиону?

Овако се гинуло на снимању последњег филма о Џемсу Бонду у Кортини.

Ну сигурно је један од најважнијих разлога што се све више мушкараца, па и жена, у САД излаже невероватним ризицима.

— Радије десет минута страха, па онда месец дана безбрижне паузе — рекао је једном чувени немачки каскадер Арним Дал — него свакодневно, ринтање.

Ипак, „наднице за страх" каскадера, углавном, су бедне. Само мањи број врхунских америчких „стантмена" успе годишње да заради више од 60.000 долара. Већина њихових колега, који падају са фасада вишеспратница или из хеликоптера, трче кроз ватру или учествују у тешким тучама и још тежим саобраћајним несрећама (неки пут их вуку потврбушке по ауто-путу брзином од 100 километара на час?!) зарађују једва нешто више од просечно плаћеног америчког чиновника.

Слична је ситуација и са њиховом славом. Јер, сем уског круга режисера и других филмских стручњака за њих готово нико и не зна. Њихових имена нема на филмским шпицама. Јер, телевизијски и биоскопски гледаоци треба да живе у уверењу да њихов јунак сам изводи све те вратоломије које кидају нерве и заустављају дах. У противном нема — звезде.

— Ми смо ту само зато да би старови деловали што величанственије. Уколико су већи, утолико ће се боље продати филм, утолико ће више новца остати и за нас — каже холивудски каскадер Френк Орасати. — А ми, ипак, радимо све ово због тих проклетих долара.

Али, не ризикују сви ови људи живот само због новца. Ту је и шанса, истина минимална да једног дана постану чувене звезде, као Џон Вејн, Гари Купер или Роберт Мичам, на пример, који су своју каријеру започели на сличан начин — за пар долара падали су са коња.

„Мис Динамит"

Модерни каскадери понајмање скачу са коња, а много више из хеликоптера, то им је нека врста улазнице да би постали неко и нешто међу својим колегама. Тридесет четворогодишња Кити О' Нил, коју су њене мушке колеге због безграничне храбрости прозвали „Мис Динамит", мајка је двоје деце, од рођења глува, потиче из индијанског племена Чироки, узгред, веома је лепа. Она не скаче само из хеликоптера на ваздушни јастук димензија 9 x 18 метара — пада с висине од 60 метара, брзина удара о јастук 90 километара на час: на сланом језеру Утах возила је једном аутомобил на ракетни погон брзином од 955 километара на час, са 159 километара на час постигла је својеврстан светски рекорд у брзини скијања на води?!

Жене са филма су и раније волеле опасности. Тако је, на пример, чувена Мери Пикфорд са дететом у рукама препливала једно језерце пуно крокодила. Сниматељ се, кажу, онесвестио приликом снимања те сцене?! Јер, у првим годинама филма звезде попут Пикфордове најчешће су снимале без дублера.

Комичари, као Бастер Китон или Харолд Лојд, показали су се и као вешти каскадери. Китон, који је наступао као партнер својих родитеља-акробата у неком циркусу, чак је дублирао неке своје далеко непознатије колеге! А Лојд је често заиста знао да изводи акробације на врху неког њујоршког облакодера, док је публика чврсто веровала да се ради о снимателъском трику.

Данас су ретке холивудске звезде које сопствени живот стављају на коцку. Некима недостаје артистичка способност Берта Ланкестера, који је на филм дошао као бивши циркуски уметник и летео сам кроз ваздух у филмовима педесетих година (споменимо само чувени „Трапез"), док другима, који можда и нису кукавице, уговори једноставно не дозвољавају такве авантуре. Јер, ниједном се продуценту не исплати да прекида скупа снимања да би главни глумац могао да одлежи месец-два у гипсу. Много је јефтиније наћи дублера, па нека се он ломата за мале паре!

Драма на боб-стази

У Холивуду, а и ван њега, свака већа звезда има своје „личне" дублере за снимање опаснијих сцена. То одговара и једнима и другима — први остају живи и здрави, публика се диви „њиховој" храбрости, а други зараде неку пару.

— Када те у болници обиђе неки велики глумац, онда знаш да и сам припадаш том лудом свету Холивуда — изјавио је једном ветеран холивудских „стантмена" Бади Масон, звани „Самоубица".

Један енглески историчар филма чак је пронашао податак да је само између 1925. и 1930. године у холивудским продукцијама било 10.794 повређених, 55 је погинуло. Већина од њих били су каскадери. За последњих шест година погинуло је приликом снимања укупно шест холивудских каскадера.

Хол Нидам, шеф синдиката каскадера „Стантс Унлимитед", сматра да њихови ризици нису ништа већи од опасности занимања којима су се раније бавили ти момци.

— Ја врло добро знам, шта су моји момци радили раније — каже он. — Један је, рецимо, био покривач кровова и зарађивао је годишње бедних 500 долара. Ја сам некада поткресивао врхове високих стабала. Данас стављамо животе, наравно своје, на коцку, али за солидне паре. Ниједан од нас није сиромашан. Напротив.

Самог Нидама је касније ангажовао један познати режисер акционих филмова („А којих других?", каже он), где је све пуно јурњаве аутомобила и невиђених судара. А управо ови филмови су од бившег каскадера створили једног од најпопуларнијих америчких глумаца — Берта Рејнолдса. Бравурозни филм „Трка Кенонбол", најновије заједничко дело Нидама и Рејнолдса, управо пуни биоскопе широм наше земље.

Филмске сцене у који се за тили час један читав ауто-парк од 50 аутомобила претвори у гомилу крша Нидам припрема данима: аутомобили се брижљиво препарирају и пуне сунђером, уклањају се сви детаљи опасни по живот, као огледала, антене, украсни делови, бензински резервоар се минимално пуни. Али, тиме нису избегнуте све опасности у овом послу. И приликом најлакшег судара возач-каскадер задобије лакши потрес мозга. Нешто лошије се провео Нидамов најближи сарадник Гери Дејвис који је при брзини од 160 километара на час одскочио аутомобилом са рампе високе три и по метра. Кад је аутомобил са њим тресnуо о земљу 55 метара даље, специјално причвршћено седиште се откачило и Дејвис је тешко повређен. Његов коментар у болници после овог скока за 6000 долара:

— Требало је да тражим дупло више!

Чињеница је, међутим, да се ризик ове врсте не може платити. Тако су на снимању последњег филма из серије о Џемсу Бонду „У смртоносној мисији" погинула чак тројица каскадера?! Један од њих је био и 23-годишњи Паоло Ригони који је за само 1000 долара пристао да учествује у снимању крајње опасне сцене трке боба-четвороседа који вуче скије и једног мотоцикла. Сцена је снимана на леденој олимпијској стази за боб у Кортини д'Ампецо. У пуној брзини боб је ударио у дрво и Ригони је на месту остао мртав. Али, зато Џемс Бонд и даље живи и пуни биоскопске благајне...

М. Ш.

МОЈ КУЋНИ ЉУБИМАЦ

СЕДАМ ЦАЦИНИХ ЖИВОТА

Пала је с тавана, с другог спрата, пригњечио је кауч, издржала царски рез, а сада, жива и здрава, пријатељује с једном жабом.

Прича почиње средином августа пре четири године кад сам због ноге коју сам сломила, после болнице и рехабилитације, још на штакама отпутовала у Вршац код родитеља (детаљ битан за причу) да у тамошњем центру наставим са вежбама. Требало је имати доста стрпљења, бити упоран у свакодневном вежбању да бих кроз неки месец, како су лекари предвиђали, могла да одбацим штаке. А кад сте непокретни, дани врло споро пролазе, осећате се бескорисни, мало шта можете помоћи у кући. Билс ми је бескрајно досадно и тешко, наравно.

Једно јутро променило је све. Чух мамин глас негде са тавана:

— Имамо принову, Гара је омацила малу Спиру!

Дошетакарала сам до степеница које су водиле на таван и довикнула:

— Хоћу да видим малу Спиру!

Гара, црна мачка није била баш наша, али је директни потомак нашег мачка Бурдуша и Спирина унука. А Спиру, прелепу црно-бело-жуту мачку, нашла је мама једне зиме на улици и снегу, као полупромрзло маче, донела кући, отхранили смо је на цуцлу и у нашој кући проживела је леп мачји век. Имали смо многе мачке и псе, али Спиру сам највише волела. И сад ето, после толико година, имамо маче које потпуно личи на своју „прабабу“: Зато сам се толико обрадовала и направила велику грешку: инсистирала сам да ми мама покаже маче иако сам знала да мачка не воли да јој људска рука дирне маче.

И то нам се осветило кроз неколико сати. Узнемирена Гара потражила је ново место за Цацу, како смо одмах „крстили“ маче. Како се десило да Цацу у преношењу испусти из зуба, не знам, тек чуло се само једно БУП! Мама је потрчала да види шта се догодило. Маче је лежало у дну степеништа, једва живо, док је Гара кружила око њега цвилећи тужно и беспомоћно. Шта сад? Шанса да преживи пад са три метра висине, а тек што је прогледала, била је сасвим мала.

Ставили смо Цацу у једну сућурицу, утоплили смо је јагњећом кожом и пустили Гару код мачета. Остало је само чекање.

Предвече се Цаца огласила маукањем, а и Гара. Мачки је од шока нестало млека, а измучено маче било је гладно. Хитно смо нашли и искували једну пипету, запрејали млеко, пошећерили га мало, додали бутера и уз мало стрпљења Цацу сам успела да нахраним.

Оглашавала се свака два сата, тражила млеко, а ја сам је хранила и све ми то није падало тешко. Гара је била ту и гледала шта се догађа. Грејала га је својим телом док је маче спавало. Корпа са Цацом и Гаром била је и ноћу поред мог кревета, рекло такође, све на домаку руке, да не узнемиравам родитеље.

Сад су дани просто летели, ја сам имала обавеза преко главе али — и радост. Сваким даном Цаци је било све боље, постала је беспримерна халапљивица, расла ми је пред очима. Чим би чула чангрљање шерпицом и пипетом, дигла би главицу из сућурице и пропињала се на за њу високе зидове где би је чекао мој длан. Била сам са њом крајње пажљива да је неким стиском не бих повредила.

За мајку је све мање марила, а и Гара је све мање обилазила схвативши да је у сигурним рукама. Цаца више није хтела да спава у сућурици, већ поред мене. Почела је и да преде, да скакуће, да се игра, ударцем шапице у нос би ме будила кад јој је било досадно. Више није ни маукала кад огладни, било је довољно једно „мрррррр“.

Прошло је месец дана, Цаца је брзо расла, лепо напредовала, играле смо се по цео дан, једино је „патила“ кад сам ишла у болницу на вежбе, и радовала се кад би чула штаке у ходнику. Трчала је пред мене, верала се уз панталоне да бих је ставила у џеп, како сам навикла да је носим.

Проходала сам пре времена — због Цаце: негде ми се изгубила из вида док сам читала и кад сам зачула маукање, заборавих на штаке и пођох у правцу гласа. Нашла сам је у дворишту — петао ју је носио у кљуну и испустио на бетон. Опет се мало повредила.

Дошло је време да се вратим у Београд. Да Цацу оставим у Вршцу, није долазило у обзир. Повела сам је. Нову средину је лепо примила, завлачила се свуда да испита простор, па ми је тако — опет моја кривица — пала са терасе. Срећом, два спрата ниже, на кутију са неким меким стварима! Повредила се — све четири шапе су од оног првог пада биле начете — па је неколико дана лежала у корпи.

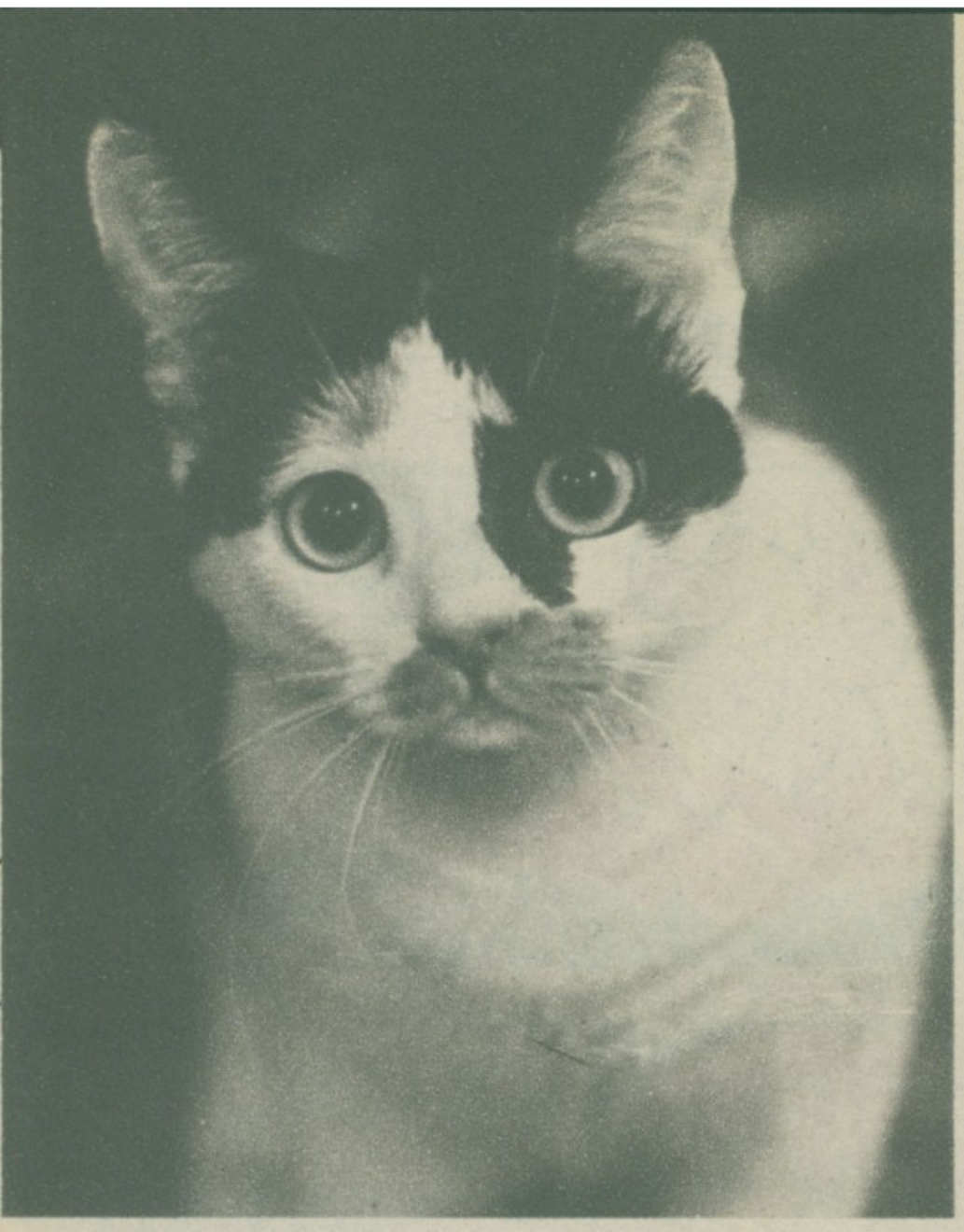
Било је још неколико мањих падова — са столице, стола, прозора, једном сам је пригњечила каучем, али увек смо имале срећу. Веровала сам

да ће научити да пази, али не. Ако је нешто могло да се деси, Цаца је то и доживела. Једном сам је нашла у шерпи са водом, једном у шерпи са млеком, једном у шерпи са супом, једном у шерпи са... Ма, свашта. Ако је нешто могло да се преврне, Цаца је то и урадила. Ако је нешто могло да се поцепа, Цаца је то и поцепала. Ако је нешто могло да се поједе, Цаца је то и појела. Ако је нешто могло да се сруши, Цаца је то и срушила. Ако је нешто могло да се разбије, Цаца је то и разбила. Ако је нешто могло да се изгреби, Цаца је то и изгребала. Ако је нешто могло да се изгризе, Цаца је то и изгризла. Ако је нешто могло да се... Ма, свашта.

Једном сам је нашла у шерпи са водом, једном у шерпи са млеком, једном у шерпи са супом, једном у шерпи са... Ма, свашта.

Цациној исхрани је био и остао спанаћ, салама и месо.

Мој стан у Београду био је Цацино краљевство две године — уз обавезну шетњу по спрату, залажење у три комшијска стана и повремене викенде у Вршцу. Јер, постало ми је јасно да ћу морати да је вратим код тате и маме. Прва вожња колима до Вршца није јој се допала, два-три дана тамо цвилела је, није хтела да једе и није се мицала од мене. Временом се навикла, кућа јој се допала, велико двориште са травом, цвећем и дрвећем постало је њен дом, а љубав мојих родитеља временом је заменила моју.

Ја сам путовала много дуже. Кућа ми је била празна без ње, недостајале су ми њене игре, јурњава на телефон кад позвоним, њено „гледање" телевизије — ваљда је боје и покрет привлаче, „свађа" са голубовима и гугутками које је гледала с прозора (добро заштићеног), нежност, умиљавање. Увек ми лизне руку и врат, чим ставим парфем. Јер, Цаца обожава лепе мирисе. Недостају ми и њена негодовања кад јој дам нешто што не воли да једе, па почне да „закопава" око ћасице, махне репом и фркне, недостаје оно гребање иза врата и гласно „мрррр" чим изађем из лифта: непогрешиво је осећала мој долазак.

Још једном је гостовала код мене прошле године, због царског реза. Иако смо знали да су они силни падови и повреда кичме оставили последице, на наговор ветеринара допустили смо јој да се пари. Кад је дошло време да се омаци и кад су почеле компликације, одјурила сам у Вршац и довезла је у Београд где ме је ветеринар чекао спреман.

И овог пута — спасли смо Цацу. Неколико дана трајала је криза, ветеринар је долазио да јој даје инјекције антибиотика да не би дошло до сепсе, примила је и инфузију јер није могла да једе. Кад је све прошло, одахнула сам. Једино ми је било криво што је омрзла ветеринара. Фркгала је на сваки његов долазак и на разне начине показивала мржњу и страх.

Једва је дочекала да је вратим у Вршац, видело се то по њој. Тамо се осећала заштићеном и сигурном — тамо нема ветеринара и инјекција.

У међувремену, Гара је омацила још једно мače, Цоку, па је Цаца добила „сестру", али за њу не мари богзна колико. Више воли једну жабу коју свако вече дочекује на одређеном месту у дворишту. Пошто је и та жаба схватила да јој од Цаце не прети опасност, њих две су постале праве пријатељице па је чиста милина посматрати их како се утркују и скачу. Уз ту жабу, Цаца је почела више да трчи што јој и данас представља мали проблем, због старих повреда.

Почела је и да осваја дрвеће, али незгода је у томе што уме да се попне, али зове у помоћ кад треба да сиђе. Тада ступе на сцену мердевине, а она стрпљиво чека.

У прилог томе говори и ово: мама је недавно била болесна: Лежала је неколико дана, а Цаца је сваки час долазила у њену собу. Попела би се на кревет, радознало гледала у маму, једним дутим „мрррр" као да је изражавала бригу, мало би се умиљавала, лизнула мами руку, образ и нос, па опет одлазила да се игра. А кад је мама оздравила и устала, Цациној срећи није било краја — приредила је прави мачји стампедо.

Што каже моја мама: „Није, брате, што је наша, ал' ја не видех паметнију зверку!"

Б. В.

Занимљива имена

МАЛКОЛМ X

Кад год су другима одузимали слободу, људи су налазили начина да своје „власништво" некако обележе: гвозденим огрлицама, тетовираним знацима, шишањем косе... па између осталог и именом.

У старом Риму, у републиканско доба, сви робови носили су имена са завршетком — **пор** (од латинског **puer** — „дечак" или „момак"), испред кога је долазило име господара у генитиву. Тако, ако је газда био неки Марко, његов роб звао се Марципор („Марков момак"), Гајев роб био је Гајпор, Квинтов роб Квинтипор и тако даље. Касније су измишљена и друга робовска имена, најчешће по називу покрајине из које је роб потицао.

Друкчије је било са црним робовима који су у XVII и XVIII веку довожени из Африке у Америку. После укидања ропства у САД, 1865. године (када је робовласнички Југ поражен у рату с напреднијим Севером), сви они узели су енглеска презимена. Захваљујући томе данас се амерички Црнци по именима нимало не разликују од својих белих суграђана.

Та једнакост ипак има и својих лоших страна. Нарочито током последњих година, многи тамнопути Американци горко су зажалили за својим „правим" презименом, оним које су носили њихови преци пре него што су отргнути од завичаја и породица и силом доведени на други континент. Зато је један од најпознатијих црних екстремиста прозвао себе Малколм X, где „икс" стоји наместо заувек заборављеног афричког презимена. Отуда је и доскорашњи првак света у боксу своје енглеско име и презиме Касијус Клеј заменио са Мухамед Али — што додуше нису црначка него арапска имена, али су ипак некако „ближа" Африци.

Само је један успео да открије стварно име својих предака: књижевник Алекс Хејли, аутор чувених „Корена". Ако сте читали ту књигу или гледали истоимену телевизијску серију, онда знате да се Хејлијев давни предак, заробљен у афричкој џунгли још пре два века, звао Кунта Кинте.

Осталима, који и даље имају само енглеско презиме, може бити утеха ако чују да то није — као што се обично мисли — презиме некадашњег господара. До таквог закључка дошли су историчари упоређујући црначка презимена с презименом робовласника из прошлог века. Примера ради, робовласник с највећим бројем робова у време грађанског рата звао се Семјуел Херстон, па би се могло очекивати да то презиме буде веома рашireno међу црнцима — а оно је крајње ретко.

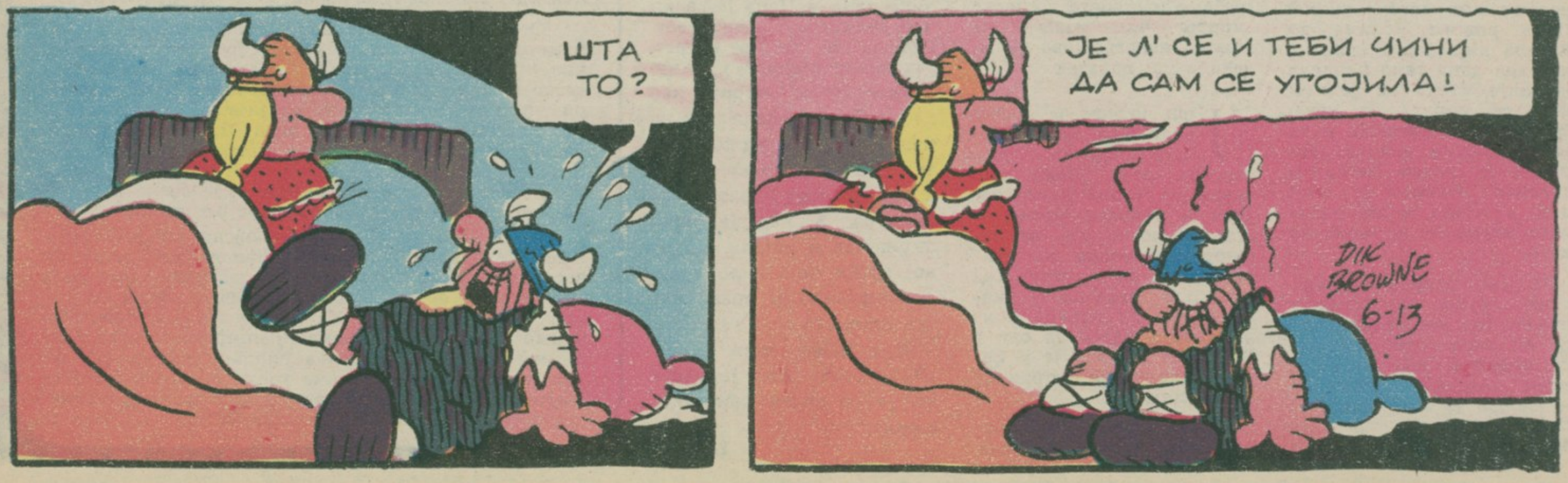
Претпоставља се да ослобођени робови најчешће нису узимали презиме бившег газде (кога су, вероватно, желели што пре да забораве), него оних белаца који су им били симпатични. Један од таквих био је Оливер Хауард, генерал северњачке војске који се у годинама непосредно после рата активно залагао за права бивших робова. Из захвалности, његово презиме узели су многи, па статистике показују да је данас сваки трећи Американац с презименом Хауард — Црнац.

DIK BROWNE

ХОГАР СТРАШНИ

ШИМ ИЗ ШУНГЛЕ:

СТАРА СЛОНОВА

ЕНО ДОЛЕ ЧЛАНОВА ЕКИПЕ! ЧЕКАЈУ НА ВАС, ШИМЕ!

ОХ, РЕНДИ, ПАТО СУ ОНИ...

ДОБАР ДАН! ЈА САМ ШИМ!

ДОБРО ДОШЛИ! ЈА САМ РЕНДАЛ, ФИЛМСКИ ПРОДУЦЕНТ!

ЗДРАВО, РЕНДИ!

ОХ, ВИ СТЕ ШИМ ИЗ ШУНГЛЕ! ВИЂАЛА САМ ВАШУ СЛИКУ У НОВИНАМА...

ПОЛАКО, ИВ, ДА ОБЈАСНИМО ЧОВЕКУ ЗАШТО СМО ГА ЗВАЛИ...

ПА, ЕТО, МИ СНИМАМО АВАНТУРИСТИЧКИ ФИЛМ СА МНОГО ОПАСНИХ СЦЕНА ЛОВА, ПА НАМ ЈЕ ПОТРЕБАН ИСКУСАН ЛОВАЦ!

СПРЕМАН САМ ДА ВАМ ПОМОГНЕМ ИАКО НИКАДА НИСАМ БИО ФИЛМСКА ЗВЕЗДА!

ОХ, БАШ СЕ РАДУЈЕМ!

И ДОК СЕ ХЕЛИКОПТЕР ВРАЋАО...

ОВАЈ МОМАК ЈЕ ОБЕРУЧКЕ ПРИХВАТИО ПОЗИВ... ИЗГЛЕДА ДА САМ ДОБИО ПРОТИВНИКА!

НЕ УОБРАЖАВАЈ, БЕРТЕ ДРАГИ!

ТЕ ВЕЧЕРИ...

ГОСПОДАР ШИМ! ЈА ПЛАШИТИ... УВЕК НЕПРИЛИКА СА ЛЕПА ДЕВОЈКА И МНОГО МУШКАРАЦ!

НЕ БРИНИ, КОЛУ! НИ МЕНИ СЕ БАШ НЕ ДОПАДА ЧЕЛА ЕКИПА!

УСТАЈАЊЕ! ДАНАС ПОЧИЊЕМО СА СНИМАЊЕМ!

ОХ, РЕНДИ, ТИ СИ ПРАВИ ГОНИЧ РОБОВА!

ГОСПОДАР ШИМ СЛУШАЋИ! ТО БИТИ РАЗЈАРЕК СЛОН!

ЗНАЧИ, ПРАВИ ТРЕНУТАК ЗА ДРАМАТИЧНЕ СЦЕНЕ!

ХЕЈ, МОМЦИ! ПОТЕРАЈТЕ СЛОНА У ОВОМ ПРАВЦУ!

1599/1

Изненада, разјарена грдосија је банула усред логора...

Тако, ив, одлично...

Колу, пуцај! Брзо!

Погодио си га, Џиме! Какав луд снимак! Ив драга, била си величанствена!

Баш ти хвала, Ренди!

А сада, ив, стани пред слона! Та-ко...

Е-хе-ј! Пазите, он се миче!

Упомоћ!

Брзо, колу! Среди га!

Ох, хвала, Џиме... мислим да ћу се онесвестити...

Полако, ив! Смири се! Сад је све у реду!

Прекини да изигравај хероја, Џиме!

Овај разбацанко се прави важан, ив! За тебе се ја бринем!

Ти, Берте? А зашто си побегао главом без обзира кад ме је слон напао?

Не можеш се тако поигравати са мном! Показаћу ја...

Стани, боли ме рука!

Пусти је, Берте! Чуо си шта каже...

КАКВА СЦЕНА... БОЉА НЕГО ДА САМ ЈЕ РЕЖИРДО...

НЕ БИ СЕ ТОЛИКО ПРАВИО ВАЖАН ДА НЕМАШ ТАЈ РЕВОЛВЕР!

Е, ПА, СКИНУЋУ ГА ПА ЋЕМО ОНДА ВИДЕТИ...

САМО НАПРЕД, МОМЦИ! ОВО ЈЕ ВЕЛИЧАНСТВЕНА СЦЕНА!

ЈЕ Л' ТИ ДОСТА, БЕРТЕ'?

МИСЛИМ ДА ЈЕСТЕ...

ОВАЈ ЗАГРЉАЈ ЋЕ БИТИ СЈАЈАН ЗА КРАЈ ФИЛМА!

ХЕЈ, ПРЕСТАНИ! ЈА НИСАМ ГЛУМАЦ!

ПАЗИ, ГОСПОДАР ШИМЕ! ОН ИМАТИ РЕВОЛВЕР!

БАЦИТИ ТО!

ЈАО, ПУСТИ МЕ! НИСАМ ХТЕО ДА ПУЦАМ!

ОДЛИЧНО, МОМЦИ! А САД СЕ РУКУЈТЕ! СЈАЈАН КРАЈ!

ЈА СЕ РУКУЈЕМ САМО СА ПРИЈАТЕЉЕМ!

ОВАЈ ФИЛМ ИМА ДА ОБОРИ СВЕ РЕКОРДЕ!

БИО СИ СУПЕР, ШИМЕ! КАКО СИ СЕ САМО БОРИО ЗА МЕНЕ!

БОРИО САМ СЕ И ЗА СЕБЕ, ИВ! ТВОЈ ДРАГИ БЕРТ НИЈЕ ГЛУМИО!

БЕРТА ЈЕ ВЕЋ ОДАВНО НЕКО ТРЕБАЛО ДА УМИРИ! НЕГО, ХТЕО БИХ ДА СНИМИМ ТИГРОВЕ!

КОЛУ И ЈА ЋЕМО ПОЋИ У ИЗВИДНИЦУ!

Ускоро су били на трагу...

Тигров траг господар Шиме!

Овамо долази на појило!

Пази, Колу! Дивљи вепар!

Погодио сам га!

Добар погодак, господар Шиме! Ви промашити, не бити више Колу!

Брзо, Колу, да га вежемо! Послужиће нам к'о мамац!

Колу је довео остале чланове екипе...

Сакупљајте бамбусове гране! Направићемо замку!

Екипа се притајила на дрвету...

Нешто се доле миче, Берте... Ако је тигар, не пуцај! Хоћу да га снимим!

Чим се тигар појавио, рендијева камера је зазујала...

...тигар је чуо и осетио присуство људи...

ПОБЕЖЕ! СИГУРНО ЈЕ ЧУО КАМЕРУ!

ТИШИНА, БЕРТЕ! МОЖДА ЋЕ СЕ ВРАТИТИ!

ХОЋЕ, АКО ЈЕ ГЛАДАН!

ПРИВУЧЕН МАМЦЕМ, ИЗ ЏУНГЛЕ СЕ ПОЈАВИО ЛЕОПАРД...

ТИГАР СЕ ВРАЋА! ОТЕРАО ЈЕ ЛЕОПАРДА...

ОХ... ИЗГЛЕДА ДА НАС ЈЕ ПРИМЕТИО!

СНИМАЈ ДАЉЕ! БАЦИЋУ НА ЊЕГА ОВУ МРЕЖУ!

ГЛУПАКУ ЈЕДАН! ТА МРЕЖА НЕ МОЖЕ ДА ЗАДРЖИ ТИГРА!

ОХ... ИЗВИНИ, ДРУГАР! ТАКО САМ НЕСПРЕТАН!

ШИМ ЈЕ ПОЛЕТЕО ПРАВО ПРЕД ТИГРА. БЕРТОВО ЛИЦЕ ЈЕ БИЛО ЗАДОВОЉНО...

...НАРОЧИТО КАД ЈЕ ВИДЕО ДА СЕ ШИМ УПЛЕО У МРЕЖУ...

УПОМОЋ!

МИРНО СТАТИ, ГОСПОДАР ЏИМ! КОЛУ ПУЦАТИ!

ДАЈ ТУ ПУШКУ! ЈА ЋУ ДА СРЕДИМ СТВАР!

НЕ, НЕ ВИ ПУ-ЦАТИ!

Џим је покушао да се из-вуче из замке...

ПОЖУРИТЕ! УЧИНИТЕ НЕШТО ДОК НЕ БУДЕ КАСНО!

КОЛУ ПУЦАТИ!

Док се тигар припре-мао за скок, Берт је намерно опалио устрану...

Изненада, ив је дограбила пушку и опалила...

Тигрово тело се згрчило и – умирило...

КОЛУ БИТИ СРЕЋАН!

ЗАМАЛО, КОЛУ...

КОЛУ ХТЕТИ ПУЦАТИ! ГОСПОДАР БЕРТ ПУЦАТИ ПОРЕД...

ТАКО ЗНАЧИ! ХВАЛА ТИ, ИВ!

СЛУГА ЛАЖЕ!

КОЛУ ЈЕ МОЈ ПРИЈАТЕЉ И ОН НИКАДА НЕ ЛАЖЕ!

ЈА САМ ХТЕО ДА ТЕ СПАСЕМ, АЛИ САМ ПРОМАШИО!

СТАНИ, ШИМЕ!

НЕ МЕШАЈ СЕ, РЕНДАЛЕ! ОДУЗЕЋУ БЕРТУ ОРУЖЈЕ СВЕ ДОК НЕ СТИГНЕ АВИОН!

НАПРЕД, БЕРТЕ! НОСИ ТИГРА КАД НИСИ МОГАО ДА ГА ПОГОДИШ!

КОЛУ ПАЗИТИ НА ЊЕГА!

КАДА СУ СЕ ВРАТИЛИ У ЛОГОР...

ИВ, ШИМ И ОНАЈ ДОМОРОДАЦ ХОЋЕ ДА МЕ СРЕДЕ! У ИМЕ НАШЕГ СТАРОГ ПРИЈАТЕЉСТВА ПОМОЗИ МИ ДА СЕ ИЗВУЧЕМ!

ОХ, БЕРТЕ, НЕ ЗНАМ ШТА ДА МИСЛИМ!

ГОСПОДАР ШИМ, ЕНО БЕРТ ШУЊАТИ У ШУМУ!

ПУСТИ ГА, КОЛУ! БРЗО ЋЕ СЕ ВРАТИТИ ЈЕР НЕМА ПУШКУ!

ГОЊЕН МРЖЊОМ, БЕРТ СЕ ИСКРАО ИЗ ЛОГОРА...

САМО ДА МИ ИВ ДОТУРИ РЕВОЛВЕР...

ГОСПОДАР ШИМЕ, БЕРТА ВЕЋ ДУГО НЕМА! МОЖДА ПОГРЕШИЛИ ШТО ГА ПУСТИЛИ!

НЕ БРИНИ, КОЛУ, ВРАТИЋЕ СЕ! НИКО НЕ БИ РЕСКИРАО ДА ОДЕ У ШУНГЛУ БЕЗ ПУШКЕ!

БЕРТЕ, ГДЕ СИ?

ОХ, БЕРТЕ! НАДАМ СЕ ДА ПОСТУПАМ ПРАВИЛНО! НИСАМ МОГЛА ДА ДОЗВОЛИМ ДА ТЕ ПОШАЉУ У ЗАТВОР! САДА МОЖЕШ ДА СЕ ИЗВУЧЕШ ИЗ ШУНГЛЕ!

ХВАЛА, ЗЛАТО! НЕ БРИНИ ЗА МЕНЕ! БИЋЕ СВЕ У РЕДУ!

ГЛАДНИ ЛЕОПАРД ОПАЗИО ЈЕ ЛАК ПЛЕН...

ОХ!

ПАЗИ, ИВ!

УПОМОЋ!

ЛЕОПАРД ЈЕ ПОШАО ЗА БЕРТОМ...

ШИМЕ! УПОМОЋ!

БЕЖЕЋИ, БЕРТ ЈЕ ИСПАЛИО ЈЕДАН МЕТАК У ЗВЕР...

Copr. 1954, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ОХ, ШИМЕ, ТУ СИ! ГОНИ МЕ ЛЕОПАРД!

СВЕ ЈЕ САД У РЕДУ ИВ! ЈЕСИ ЛИ ГА ПОГОДИЛА?

БЕРТ ЈЕ ПУЦАО, А НЕ ЈА! МОРАШ МУ ПОМОЋИ, ШИМЕ!

НАРАВНО, ИВ, ДА ХОЋУ! КОЛУ ОТПРАТИ ИВ ДО ЛОГОРА ПА СЕ ОДМАХ ВРАТИ НАЗАД!

ДОБРО, ГОСПОДАР ШИМЕ!

Берт је чуо како се Шим приближава па се притајио...

Само се ти дери! Никад ме нећеш ухватити...

Хеј, Бертé, где си? Је л' ти потребна помоћ?

Шим је сачекао да дође колу...

Потражићемо трагове! Бојим се да је негде у заседи!

Ено, тамо је прошао!

Погледај, господар, трагови!

Ако чека са друге стране, онда смо сјајна мета!

Али требало је то проверити. Шим је применио стари трик...

Видиш ли нешто сумњиво, колу?

Изненада, са друге стране потока, проломио се пуцањ...

Ено га, колу!

Леопард? Мртав... Значи, Берт га је убио и побегао... или је у заседи?

Морабете САМИ доћи по мене!

Знамо да си ту, Бертé! Изиђи или ћемо пуцати!

Идем по њега, колу! Штити ме док пређем на другу страну!

Иди уз воду, господар Шиме!

ДОК ЈЕ КОЛУ, ПУЦАЈУЋИ ИЗ ПУШКЕ И ПИШТОЉА, ЗАВАРАВДАО БЕРТУ ТРАГ, ШИМ ЈЕ ЗАРОНИО...

...И ИСПЛОВИО НА ДРУГУ ОБАЛУ...

ИЗГЛЕДА ДА БЕРТ БЕЖИ... МОРАМ ГА ПРОНАЋИ ПРЕ НЕГО СЕ МНОГО УДАЉИ...

ШИМ СЕ НЕЧУЈНО ШУЉДО, ИЗНЕНАДА...

БАЦИ ПИШТОЉ, БЕРТЕ!

БЕРТ ЈЕ ОПАЛИО И ШИМУ ИЗБИО ПИШТОЉ ИЗ РУКЕ...

СРЕЋА ТИ ЈЕ ОКРЕНУЛА ЛЕЂА, ХВАЛИСАВЧЕ! ДРЖИМ ТЕ НА НИШАНУ!

НИКАД МЕ НЕЋЕШ СТРПАТИ У ЗАТВОР, ШИМЕ!

ПОЛАКО, БЕРТЕ! НИСАМ НИ НАМЕРАВДАО ДА ТЕ ШАЉЕМ У ЗАТВОР!

АХ, НЕ! ОВОГ ПУТА МИ НЕЋЕШ ИЗМАЋИ!

10

ШИМ ЈЕ ДОГРАБИО ПУНЕ ШАКЕ ТРАВЕ И БАЦИО ЈЕ НА БЕРТА...

...КОЈИ ЈЕ ПОВУКАО ОРОЗ...

САД СИ МОЈ!

УХВАТИ ГА, КОЛУ!

ТАЈ СТАРИ ШТОС НЕ ПАЛИ! А-АА-У-У-У!

ПОЛАКО, КОЛУ! САМО ГА ДРЖИ!

АЛИ, ОН ПОКУШАТИ УБИТИ ТЕБЕ, ГОСПОДАР ШИМ!

ЗАХВАЉУЈУЋИ ТЕБИ НИЈЕ УСПЕО! ЊЕГОВ МЕТАК МЕ САМО ОКРЗНУО!

ЈА ЊЕГА ДОБРО СВЕЗАТИ, ГОСПОДАРУ!

Copr. 1934, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

А САД ЋЕМО ПОЛАКО ДО ЛОГОРА!

ПАЗИ, ГОСПОДАРУ, ОН ПРАВИТИ ЈОШ НЕПРИЛИКА!

ХАЈДЕ, БЕРТЕ, УСКОРО СМО У ЛОГОРУ!

И ШТА ЋЕТЕ ОНДА?

ПАЗИТИ ДА ОПЕТ НЕ ПОКУШАШ ДА УБИЈЕШ ГОСПОДАР ШИМА!

ХЕЈ, ШТА СЕ ТО ДЕСИЛО? ЧУО САМ ПУЦЊАВУ...

РЕНДИ, СПАСИ МЕ ОД ОВИХ!

ПОЛАКО, БЕРТЕ!

СИРОТИ БЕРТЕ, ШТА СУ ТИ УЧИНИЛИ?

ОДВЕЖИ МУ РУКЕ, ИВ! ЈА САМ ВОЂА ОВЕ ЕКСПЕДИЦИЈЕ, ШИМЕ! НЕ ЖЕЛИМ НИКАКВЕ НЕПРИЛИКЕ!

У РЕДУ, РЕНДИ! ОСТАВЉАМ ТЕБИ ДА ПРОНАЂЕШ НЕКИ НАЧИН И СПРЕЧИШ БЕРТА ДА ПУЦА У МЕНЕ!

ЈА САМ СЕ САМО БРАНИО!

БЕРТ НАМ ЈЕ ПОСТАВИО ЗАСЕДУ!

НЕ ВЕРУЈ ИМ, РЕНДИ! НЕ ДАЈ ДА ОВИ РЕВОЛВЕРАШИ ИЗ ЏУНГЛЕ УБИЈУ ТВОГ СТАРОГ ДРУГАРА!

НЕ ЗНАМ КОМЕ ДА ПОВЕРУЈЕМ! СЛУШАЈТЕ, ЉУДИ, ДАЈТЕ ОРУЖЈЕ! КОНАЧНО, ОВДЕ СМО РАДИ СНИМАЊА!

ТО НЕ МОЖЕ, РЕНДИ! МОРАМ ДА СЕ БРАНИМ! НЕ ЖЕЛИМ ДА „СТАРИ ДРУГАР БЕРТ" ВЕЖБА ГАЂАЊЕ НА МЕНИ, ЧАК И КАД БИ ТО БИЛА ДОБРА СЦЕНА ЗА ТВОЈ ФИЛМ!

МОЛИМ ТЕ, ШИМЕ, УЧИНИ ТО ЗА МЕНЕ И ПРУЖИ БЕРТУ ЈОШ ЈЕДНУ ШАНСУ?

ЧИНИ МИ СЕ ДА ЧУЈЕМ СЛОНОВЕ!

АХ, НЕ ВЕРУЈ МУ!

Copr. 1954, King Features Syndicate, Inc., World rights reserved.

ТИШИНА! МОЖДА НАС НЕКЕ НАПАСТИ!

БУДИТЕ МИРНИ ДОК КРДО НЕ ПРОЂЕ!

УПОМОЋ!

БЕРТОВ УЗВИК ИХ ЈЕ УЗНЕМИРИО!

КОЛУ! ПУЦАЈ!

БРЗО НА ДРВЕЋЕ!

ПОГОДИО САМ ПРЕД-ВОДНИКА, ГОСПО-ДАРУ!

НЕ МОГУ ДА ДОХВА-ТИМ ГРДНУ!

ПОМОЋИ ЋУ ТИ!

ПАЗИ, ГОСПОДАРУ!

ДОБРО ЈЕ, МОМЧЕ! ОВО ЈЕ БИЛО БЛИЗУ!

ШТЕДИТЕ МУНИЦИЈУ, ЉУДИ!

КОЛИКО ИХ ЈЕ!

РАЗДРАЖЕНЕ ЖИВОТИЊЕ СУ СЕ РАЗМИ-ЛЕЛЕ ПО ЛОГОРУ УНИШТАВА-ЈУЋИ СВЕ ПРЕД СОБОМ...

ОХ... МОЈА КАМЕРА! УЧИНИ НЕШТО, ШИМЕ!

ЖАО МИ ЈЕ, РЕНДИ! БЕСПОМО-ЋАН САМ!

СЛОНОВИ СУ СЕ ОКОМИЛИ И НА ЉУДЕ...

БОЈИМ СЕ, ШИМЕ!

САМО МИРНО! МОРАМО ДА ШТЕДИМО МУНИЦИЈУ! НАДАМ СЕ ДА ЋЕ БРЗО ОТИЋИ!

УПОМОЋ! ТРЕСЕ ДРВО НА КОМЕ СЕ НАЛАЗИМ!

СМИРИ СЕ, БЕРТЕ, ИНАЧЕ НЕЋЕ НИКАДА ОТИЋИ!

НЕМАМ ВИШЕ МУНИЦИЈЕ, КОЛУ... МОРАШ ГА ТИ СМАКНУТИ!

НЕ ВИДИМ ГА, ГОСПОДАРУ! ЗАКЛАЊА ГА ДРВО!

СЛОН ЈЕ ЗАМАХНУО СУРЛОМ...

УПОМОЋ!

МОЈ СИ!

ОСТАВШИ БЕЗ ВОЂЕ, СЛОНОВИ СУ СЕ ПОВУКЛИ...

ОДЛАЗЕ, ШИМЕ! СПАСЕНИ СМО! АЛИ, БЕРТ...

ИСУВИШЕ ЈЕ КАСНО, ИВ!

ЦЕЛА ЕКИПА УКРЦАЛА СЕ У ХЕЛИКОПТЕР КОЈИ СЕ УПУТИО КА СИНГАПУРУ...

ТИ ЛУДИ СЛОНОВИ СУ МИ ПОЛОМИЛИ КАМЕРУ! АЛИ МОЈИ ФИЛМОВИ СУ ТУ! СПАСЕНИ!

...И ЖИВОТ ТИ ЈЕ СПАСЕН, РЕНДИ! ЕВО ХЕЛИКОПТЕРА!

ХВАЛА ТИ ЗА СВЕ, ШИМЕ, ШТО СИ УЧИНИО ЗА НАС!

НЕМА НА ЧЕМУ, ИВ! ЖАО МИ ЈЕ БЕРТА, АЛИ ОН ЈЕ ЗАИСТА БИО ЗАО!

КРАЈ

ИЗУМ СА НАЈМАСОВНИЈОМ ПРИМЕНОМ:

ОТО-МОТОР

Оспоравана потврда о епохалном изуму.

Напољу је било хладно. Један педесет осмогодишњак, на крају снаге, седео је за столом у радној соби своје простране куће и прелиставао некакве папире. У једном тренутку почео је да се гуши. Крикнуо је, али га нико није чуо, његова супруга налазила се у другом делу куће.

Када је жена касније ушла у собу, нашла га је мртвог. Лекари су утврдили да је умро од срчане капи.

ВОЗАЧИМА ОД ТРГОВЦА

После девет година суђења Врховни суд у Лајпцигу одузео је Николаусу Оту право на већину његових изума. Тиме ништа није постигао.

Николаус Ото

То је био крај Николауса Августа Ота, али и крај без краја јер је Ото оставио свету изум који данас има вероватно најмасовнију примену — клипни четворотактни мотор са унутрашњим сагоревањем. Он чак носи његово име: ото-мотор.

Ко би рекао: Николаусу Оту званично није признат епохални изум! Напротив, Врховни суд у Лајпцигу поништио је потврду о патенту уредно издату 4. августа 1877. и заведену под бројем 532. На суду се појавила гомила злобника.

Ото то није могао да преживи. Патио је и с тугом испраћао дан за даном. Изгубио је право на оно у шта је уложио велики део живота. Умро је јануара 1891.

Радио па се распао

Мало власника аутомобила, најмасовнијег превозног средства, зна да се вози захваљујући баш Отовом мотору. Данашњи „бензинац" истина, далеко је савршенија верзија. Ипак, принцип је исти, остало су нијансе.

Ото није био инжењер, није чак имао никакво техничко образовање. Осталом, шта је могао да научи од оца крчмара и средине у градићу Холцхаузену. Пошто је тада било уносно бавити се трговином, и он је кренуо тим путем. После завршене трговачке школе у Франкфурту прихватио је место трговачког путника. Стално запослење у трговини Јохана Алпетера у Келну где се на велико продавало жито, уље и шпиритус дошло му је као дар.

Не лези враже: уместо да тргује, новопечени трговац више се заносио мишљу да створи „нешто нарочито", нешто чему ће се сви дивити.

У погледу техничких изума свет је тада био сиромашан. Нарочито се није много мислило на моторе. Још 1680. холандском астроному Кристијану Хајгенсу пала је на ум магловита идеја о клипном мотору, онда је први практично употребљив клипни мотор, који је више личио на парну машину, конструисао 1860. Француз Етјен Леноар и то је било углавном све. Мало, скромно, тако рећи ништа!

Шта је Ота и његовог брата Вилхема привукло да створе баш радну машину са унутрашњим сагоревањем која би служила за покретање возила и користила се у индустрији — тешко је рећи, тек они су нешто скрпили, пренели на цртеж и послали пруском Министарству за трговину, занатство и јавне радове. У пропратном писму су назначили:

„Ова машина може тренутно и по жељи да се пусти у рад или заустави. Три четвртине литра шпиритуса довољна је количина да машина при снази од једне коњске снаге ради без престанка три часа ..."

Њихов патентни захтев је одбијен. Вилхем се разочарао и дигао руке. Ото је пао у очајање. Запустио је посао у трговини. Да не би добио отказ, дао га је сам. Напустио је трговину и са нешто уштеђевине наставио рад на конструисању мотора. Мотор са четири цилиндра родио се следеће године. Личио је на грдосију. После месец дана рада распао се у парампарчад!

— Мајко моја! — узвикнуо је пренераженi Ото.

Вереница Ана све више је губила стрпљење јер је за њом и Отом остало десет година од којих она није имала ништа јер га је ретко виђала.

Канва лудост

Упорни трговац се није предавао. Недостатак техничког знања, оног основног, причињавао му је тешкоћу. Ипак, полако је и то савлађивао, на несрећу никад потпуно. Експлозивни мотор који су 1853. конструисали италијански физичари Еуђенио Барсанти и Феличе Матеучи није му се допао. И аутори и Ото знали су да то није оно право.

Мајчино наследство од двадесет хиљада марака истопило се. Остало му је колико за живот. Одлучио је да у конструкцију мотора уложи и последњу пару. Замислио је друкчији пренос снаге од решења Француза Леноара и Италијана Барсантија и Матеучија. Пре но што је посао завршен отишло је све што је имао.

Доскорашњи трговац био је сломљен. Случајно, упознао се са младим инжењером Еугеном Лангеном. Младић је имао слуха за технику и нешто новца, довољно да са Отом 1864. оснује фирму за израду мотора са унутрашњим сагоревањем „М. А. Ото и компанија у Келну". Ото је унео машту и искуство, а Ланген техничко знање. Ото је замислио мотор покретан атмосферским притиском а Ланген уобличио и додао финесе. После три године беспрекорног функционисања мотор је приказан на Светској изложби у Паризу 1867. На изложби су Ото и Ланген за свој проналазак добили златну медаљу.

Сад се лакше дисало. Изгледало је да је пред Отом мирнија будућност. Оженио се Аном. Помогао је и неки хамбуршки трговац. Ото, Ланген и два Лангенова брата отворили су фабрику гасних мотора у предграђу Келна. Први човек у фирми био је Ланген, а Ото мозак конструкционог бироа са звањем једног од директора. Звање му није требало, али га је силно погодило када је Ланген на његово место довео Готлиба Дајмлера, човека који ће коју годину касније конструисати мотор на бензин и испробати на једним кочијама. Ланген је Ота вратио на посао којим се некад бавио: задужио га је за продају мотора!

Отпустите Дајмлера

То је био још један Отов крах. На његову срећу, професор машинства Франц Руло дрско је рекао Лангену, иначе личном пријатељу:

— Одмах отпустите Дајмлера! Ото има предност јер је утро пут значајним идејама!

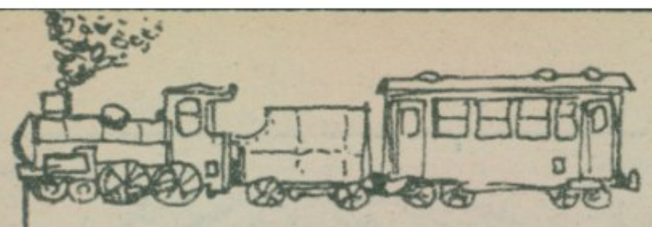
Ланген га је послушао. Професор Руло био је у праву: после десет година од изложбе у Паризу Ото је конструисао клипни мотор са четворотактним радним циклусом у коме је гориво сагоревало при сталној запремини у цилиндру. У међувремену је изумео још неколико „ситница".

Али... Јавили су се злобници и набеђени конструктори. Читава чета. Поднели су тужбу оспоравајући Оту право на већину патентних потврда. После девет година суђења и двадесетак расправа Врховни суд у Лајпцигу уважио је захтев тужилаца.

Утучени Ото повукао се у себе. Избегавао је додир са светом. Био је богат, али несрећан. Међутим, оно што му није признао суд, признали су тадашњи умови и потоњи научници. Када је умро, чувени Дајмлер који је због Ота добио отказ послао је телеграм његовој удовици у којем је написао:

„И ја имам за много шта да му захвалим. Моја животна судбина била је под његовим утицајем".

М. Т.

ПРВИ ВОЗ У СРБИЈИ

ГОСПОДИНЕ, УЗЕЋУ ВАМ РЕЧ!

Изградњи пруге Београд — Ниш — — Врање претходила је бурна расправа у Скупштини. Један посланик је чак тврдио: Аустрија је купила све министре, па и сам двор.

На Берлинском конгресу 1878. европске силе обавезале су 38. тачком младу Србију на дугове које је Турска имала према Аустро-Угарској и њеном железничком друштву. И тако је кнежевина Србија дала реч да ће за три године изградити железницу која је требало да је повеже са светом, у ствари да Европи преко Београда, Ниша и Врања омогући лагоднији пут из Беча и Пеште за Цариград.

Влада господина Ристића расписала је конкурс за изградњу железнице али, авај, озбиљних понуда није било. Тако се то вукло све до 14. октобра 1880. кад је пала влада. Нову је образовао господин Милан Пироћанац с виђенијим људима Напредне странке и одмах пожурио да реши железничко питање. Више није било много времена: по споразуму с Аустријом изградња пруге Београд — Врање имала је да започне 3. јуна 1883.

Да би заштитила „земљу Србију од страшних интрига подле Европе", нова влада склопила је директан уговор са француским Друштвом генералне уније (разуме се, уз благослов Аустро-Угарске). На челу Уније стајао је Евжен Бонту.

...Кад су угледали прву локомотиву на пруги Стоктон — Дарлингтон 1825, Енглези су се у страху питали: „Шта ће та усијана аждаја учинити од житних поља којим пролази?" У Србији се нису плашили аждаја, ни гвоздених, ни усијаних. Гвожђе не гризе, то чине пас и човек, житна поља неће опустети од машине али хоће од туђинске војске и тешког намета. Народ је јасно схватио да ће Турчина заменити Герман.

— Кад сам казао да је овај уговор рђав и са стране финансијске, техничке и политичке, питаћете ме: па откуда сељаци знају шта је политика? Они знају, господо, и по ономе што су својом сопственом грбачом искусили, а и слушајући нашу историју... Што се тиче мене, ја не бих желио никако да с том пријатељицом Аустријом стојим на близу, и ја бих јој казао: одиђи мало даље од мене, одиђи! — рекао је у свом говору Велько Јаковљевић, посланик рудничког округа у Скупштини 5. марта 1881.

Моћна Аустро-Угарска очигледно је тежила да дуговима веже за Беч и Пешту младу кнежевину Србију па да се после по вољи поиграва дужником. И кнез Милан је волео да се игра, поготово у високе своте. Био је жарко наклоњен и Евжену Бонтуу и влади Аустро-Угарске и имао је и своје разлоге: у једном овако замашном послу лако би се могао „пребити" дуг светлога кнеза од три милиона француских франака.

У Скупштини се водила оштра расправа. Једни, уз владу и кнеза, били су за уговор са Друштвом генералне уније. Други, радикалци, против тог уговора. Падале су тешке речи у „народњем представништву, по савести и убеђењу". Било је и интервенција председавајућег који је, рецимо, Васи Стошићу, посланику вароши Алексинац, запретио да ће му „закратити реч" јер је увредио једног колегу назвавши га „светим Луком". Овај се правдао да није наученњак, а за светог Луку да је то пословица.

После осмодневне дебате, 10. марта 1881. Скупштина је са 97 против 57 гласова прихватила уговор са Унијом господина Бонтуа.

— Аустрија је купила све министре па и сам двор — прокоментарисао је један противник сваквог уговора. А какав је то уговор био најкраће је рекао Риста Поповић, посланик голубачког среза, округ пожаревачки.

— А то ће простије рећи овако: ми узимамо новац са стране да градимо железницу, дајемо тај исти новац страну да нам је направи, и напослетку, готову сграђену железницу уступамо такође страну да је одржава тј. експлоатише.

Тако је почела градња пруге. Србија је узела зајам од 71 400 000 динара а отплаћивала шест милиона годишње. Као гаранцију влада Србије стави приход од железнице, приход од царине и део пореза.

Радови нису трајали ни годину дана, а 1882. Генерална унија господина Бонтуа је банкротирала, радови стали, а господин Бонту допао тамнице.

Министар финансија Чедомир Мијатовић хитро је отпутовао у Париз. У Унијином седишту је владао хаос, чиновници се разишли, касе и књиге под печатом, а председник и директор затворени у тамници Консјержерији.

— Бонту је јако потресен — јављао је Мијатовић. — Највише још мисли на нашу железницу.

Нема сумње, једино на шта је сужањ мислио била је српска железница!!!!

Пругу је завршило Друштво за грађење и експлоатацију српских железница. Комисија која је вршила пријем пруге од Београда до Ниша ставила је 1 000 примедби! То се до пуштања пруге у саобраћај морало поправити.

И, пруга је свечано отворена. О том радосном догађају „Нови београдски дневник" пише „...Станица је била искићена заставама српским, француским, аустријским и мађарским. Можда ће нам се пребацити за шовинизам, али не можемо да не изразимо наше чуђење зашто су се на нашој српској станици виле оволике заставе аустријске и мађарске".

Редовни саобраћај је почео 3. септембра 1884. са четири воза.

Р. Јанковић

ГОПАЈ

By BUD SAGENDORF

УВЕК САМ СРЕЋНА КАД ШЕТАМО УЗ ОБАЛУ!

А ЈА УЖИВАМ У МОРУ И ТВОМ ДРУШТВУ!

?

ХА-ХА

-ХА-ХА!

ОНАЈ ТАМО СЕ СМЕЈЕ **МЕНИ!**

?

ХА-ХА!

ЈЕ Л' СЕ ВИ ТО СМЕЈЕТЕ МОЈОЈ ДРАГАНИ?

ХА! ХА! ХА!

ИЗВИЊАВАМ СЕ!

КАД САМ ЈЕ ПОГЛЕДАО, ИЗГЛЕДАЛА ЈЕ К'О ДА РЕКЛАМИРА СИРЋЕ!

? ?

ХА!

ТАЈ ИЗРАЗ НИКАДА НЕЋУ ЗАБОРАВИТИ: КОСА К'О СЛАМА, ПОГЛЕД ТЕЛЕЋИ, А НОС К'О У ПИНОКИЈА!

!

ХИ ХИ!

ХА-ХА! ХА-ХА!

? ? ?

БЕЗОБРАЗНИЦИ!

ШТА ЈОЈ БИ?

НЕ ВОЛИ ПИНОКИЈА! КАЖЕ, ПРЕТЕРАЛИ СМО ПИШУЋИ О ЊЕМУ У **ЗАБАВНИКУ!**

5-16

BUD SAGENDORF

© 1982 King Features Syndicate, Inc. World rights reserved.

ШАМПАЊАЦ ЗА ВАТРОГАСЦЕ

Лили Хичкок је имала осам година када су је добровољци чете број 5 извукли из једног запаљеног хотела. Све до удаје Лили се од њих није одвајала. Младожењи се, међутим, толика захвалност учинила претерана . . .

Јуна 1850. у Сан Франциску је основано добровољно ватрогасно друштво. Граду је поменута институција била преко потребна, јер је за само две године — од 1849. до 1851 — претрпео шест катастрофалних пожара у којима је са земљом сравњено на стотине зграда, док је штета процењена на 25 милиона ондашњих долара.

Од дана када је основано, мушки део становништва града упињао се из петних жила да се некако угура у друштво. Резултат: четири године касније Сан Франциско је имао 950 добровољних ватрогасаца распоређених у деветнаест чета. Шта је то толико господу која за свој труд нису добијала ни пребијену пару привлачило овом тегобном послу? Бити ватрогасац било је врло шик и врло забавно . . .

О, ловићемо бизоне . . .

Свака чета имала је сопствену зграду, а у многима су господи ватрогасцима на располагању стајали столови за картање и билијар, библиотека, клавир, бар. Друштво је за своје чланове организовало чајанке и разноразне друге забаве од којих су највећу популарност уживали балови. Бал који је 16. новембра 1851. приредила ватрогасна чета бр. 6 — познатије као „Велика шестица" — описан је у новинама као „једна од најелегантнијих забава које је овај град икада видео". Биће да је тако и било, иначе како објаснити спремност пет стотина дама и њихових пратилаца да за једновечерњи провод плате карте од 20 долара!

Ватрогасне чете биле су и ватрени поборници уметности, нарочито женског соло-певања. Марта 1852 концерту г-ђице Елизе Бискаћанти, познатије као „Амерички славуј", присуствовало је пет ватрогасних чета у пуном саставу и парадним униформама. Мора бити да се ватрогасцима учинило да аплауз којим су наградили уметницу не изражава у довољној мери њихово дивљење, јер су сачекали да после концерта Елиза седне у кочије, испрегли коње, упрегли себе и певачицу са све „каруцама" одвукли до њеног хотела.

Истоветну част доживела је неколико месеци касније и Кејт Хјуз, „Ирска канаринка", с тим што је у случају ове даме било далеко више буке: поред ватрогасних чета број 1 и број 2 било је ту и блех музике, бакљи и овација раздрагане масе.

Истине ради, треба рећи да су ватрогасци Сан Франциска и сами били врло талентовани и да су тај таленат несебично делили са сугрђанима: неки Џек Керол из ватрогасне чете број један бацао се укоштац с пламеном певајући „О, ловићемо бизоне", после чега би му се придружили његови другари са сплетом морнарских песмица.

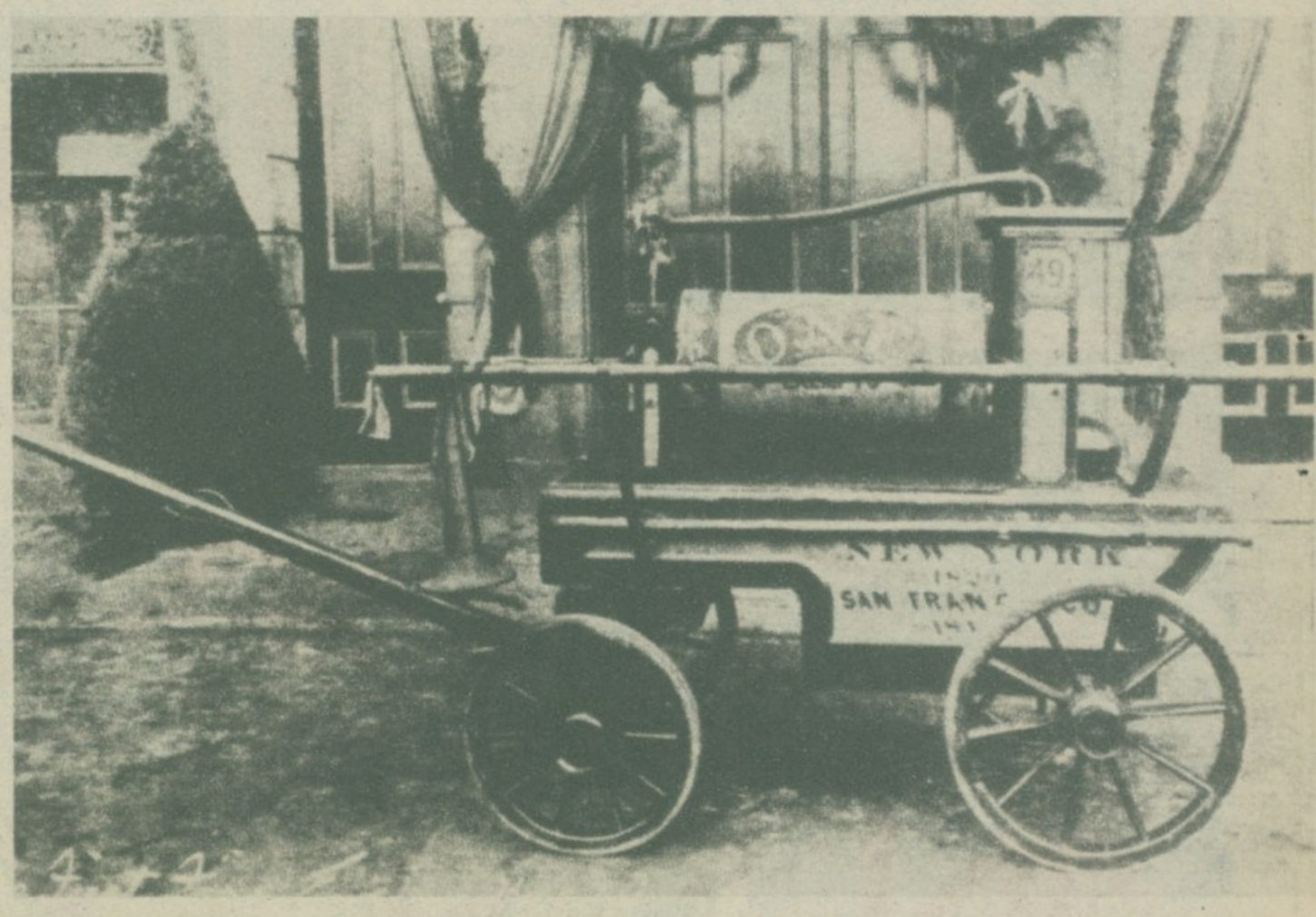
Чета број три била је позната по томе што је имала најбољи хор у граду, златним кабаницама које су носили у свечаним приликама и обичају да истовремено гасе пожар и своју жеђ — прво водом, друго шампањцем.

Бруна чете број 1

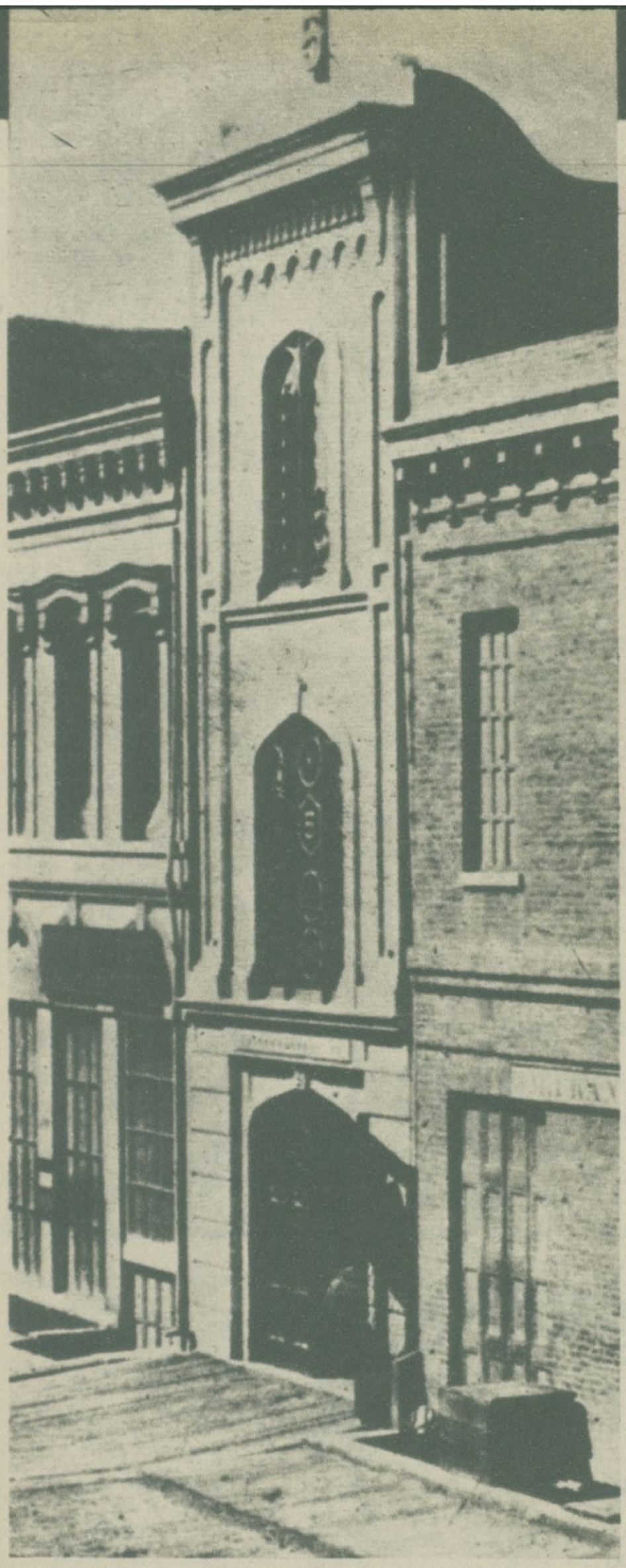
Буран друштвени живот ипак није одвлачио добровољце од њиховог основног посла. Штавише, чете су се такмичиле која ће пре открити ватру и угасити је. Помоћ у томе пружао им је човек који је, дрежђећи у торњу градске већнице, чим би спазио пламен звонио у звона: број откуцаја означавао је четврт у којој је пожар избио. Свака чета имала је уз то и сопственог извиђача који је крстарио градом.

Овај уходани систем извиђања и узбуњивања показао се неефикасан у једном једином случају. Новембра 1852. године ватрогасна чета број 1 доживела је тешко понижење и бруку да јој сопствено седиште у улици Мерчант изгори до темеља. Случај постаје нешто јаснији кад се прочита извештај репортера „Дејли Алта Калифорније": Један број власника околних кафана великодушно је снабдевао наше ватрогасце освежењима током њиховог напорног посла.

ЈУРЦАЛИ СУ ГОРЕ-ДОЛЕ НАЈСТРМИЈИМ УЛИЦАМА НА СВЕТУ, У ЛАКОВАНИМ ЧИЗМАМА, ЗЛАТНИМ КАБАНИЦАМА, ГОСТЕЋИ СЕ ВРЕДНО, БАШ КАО ШТО СУ И ГАСИЛИ ПОЖАРЕ. А ОНДА СУ СЕ ЈЕДНОГ ДАНА ЖЕСТОКО ПОТУКЛИ . . .

Вући ватрогасна колица горе-доле по стрмим улицама Сан Франциска било је заиста напорно. Како ли је тек било добровољцима из чете број 12 који су на дужности увек носили лаковане црне чизме, тешке шињеле и цилиндре

Има ли веће бруке за ватрогасце од оне да им сопствена зграда изгори до темеља? Од овог лепог здања, седишта ватрогасне чете број 1, новембра 1852. остало је само згариште.

Руку на срце, и у трезном стању стрме улице Сан Франциска чиниле су посао заиста напорним — требало је уз њих извући тешка ватрогасна колица, а на низбрдицама их обуздавати да се не сјуре бестрага. Ако је већ тешко, нек' бар буде елегантно, гласило је гесло ватрогасне чете број 12 чији су добровољци до места пожара каскали у лакованим црним чизмама, тешким шињелима и цилиндрима.

Чете су се, рекосмо, такмичиле ко ће пре до пожара. Трка је по правилу била беспоштедна, али су се нека правила ипак поштовала: рецимо оно по коме је сустигнута чета предавала оној која је сустигне лисичији реп као симбол победе. Поседовање лијиног репа у већини случајева ипак није гарантовало да се победничка чета изборила за право да гаси ватру: коначна одлука доносила се на лицу места до кога би у размаку од неколико минута дојурило пар задиханих и зајапурених чета. Почињало је жучним расправама, а обично се завршавало тучњавом и хапшењима због ремећења јавнога реда и мира и наношења лакших телесних повреда.

Свака чета трудила се да буде боље и савременије опремљена од осталих, па нек' кошта кол'ко кошта... Већ поминьана „Дванаестица" одлучила је тако једног лепог дана да набави „најфинију машину у граду", а тако нешто по оцени ових зналаца није могло да кошта ни мање ни више од пет хиљада долара. Пошто су сакупили поменуту суму, послаше је једном произвођачу машина за гашење пожара из Филаделфије. Тог поштеног, али не баш промућурног господина, оних пет хиљада долара сасвим је збунило јер је далеко надмашивало стварну цену његовог производа, па је зато наручиоце писменим путем упитао што да ради са позамашним вишком пара. „Претворите га у злато или сребро, а онда како вам драго..." гласио је галантан одговор „Дванаестице" која ни за живу главу није хтела да потроши мање од пет хиљада колико је наумила...

Године 1862. „Дванаестица" је по други пут пожелела да засени све остале чете те је поручила последњу реч технике — парну машину за гашење пожара. Чета број 6 некако је за то дочула, те је брже-боље наручила исти апарат, само од другог произвођача који је брзом испоруком „Шестици" обезбедио победу у овом надметању. „Дванаестица" је поравнала рачуне кад се, неколико година касније, прва досетила да употреби коње за вучу опреме.

Лили

Остале чете имале су можда бољу опрему и више пара, али је зато „Петица" имала маскоту на којој су јој сви завиделя — Лили Хичкок. Откако је децембра 1851. године, када јој је било свега осам година, из пожара у једном хотелу извукао ватрогасац из чете број 5, Лили се од „Петице" више није одвајала. Трчкарала је крај ватрогасних колица, у свечаним приликама седела на њима са малим шлемом на глави, помагала да их извуку уз узбрдице.

Ни када је поодрасла, Лили се није одрекла своје чете, само што је тада и сама гасила пожаре. Године 1863. захвална бригада приредила је банкет у њену част на коме је тада већ осамнаестогодишњој Лили уручена диплома почасног члана, златна игла и минијатурни шлем са дијамантом утиснутим у обод.

Године 1869. Лили се удала за богатог трговачког посредника Хаурда Коита коме се, биће, није много допадала идеја да му жена јурца по граду с четом ватрогасаца због чега се Лили од тог времена нешто ређе и са мање жара предавала својој дугогодишњој пасији. Али, остала је привржена „Петици" што је г'ђа Коит доказивала и тако што се до краја живота, а умрла је у осамдесет осмој, свуда потписивала као „Лили Коит-5".

Али, у то златно доба кад је Лили гасила пожаре по Сан Франциску калифорнијска влада већ је радила о глави добровољној ватрогасној служби. Године 1863. поднет је предлог закона по коме су сва добровољна ватрогасна друштва у држави требало да буду замењена плаћеним професионалцима. Захваљујући политичкој моћи добровољаца, доношење овог закона одлагано је пуне две године. Онда су, децембра 1865, добровољци потписали сопствену смртну пресуду.

Пожар на углу Четврте и Мишн улице уродио је сулудом трком између бригада број три, пет и шест. Док се — ни од кога обуздаван — пламен расплamсавао и ширио, бригаде су расправљале питање првенства уз употребу француских кључева, полуга и ђускија.

Ова макљажа добро је дошла присталицама новог закона. Трећег децембра 1866. Сан Франциско је добио професионалну ватрогасну службу. Добровољцима је остало да надугачко причају о данима кад се пламен гасио уз песму и шампањац.

М. И.

ПОВРАТАК У ЗАВИЧАЈ

За време свог истраживачког путовања на Ускршње острво познати норвешки истраживач Тор Хејердал открио је у слојевима осушене и стврднуте глине неколико семенки багрема врсте »sofora toromita« која одавно не расте на нашој планети.

Хејердал је нађене семенке предао ботаничарима Шведске академије наука. Око двадесет година је професор Пер Венделбо, користећи биолошки активне материје вршио сложене опите експериментишући с тим семенкама да би недавно објавио како су у његовој ботаничкој башти у Гетеборгу никли изданци багрема »sofora toromita«!

Кад су изданци ојачали, упаковали су их у провидне сандуке од пластичне масе и авионом отпремили на Ускршње острво. Научници верују да ће се ова врста багрема, која је с правом сматрана изумрлом, поново раширити по читавом острву.

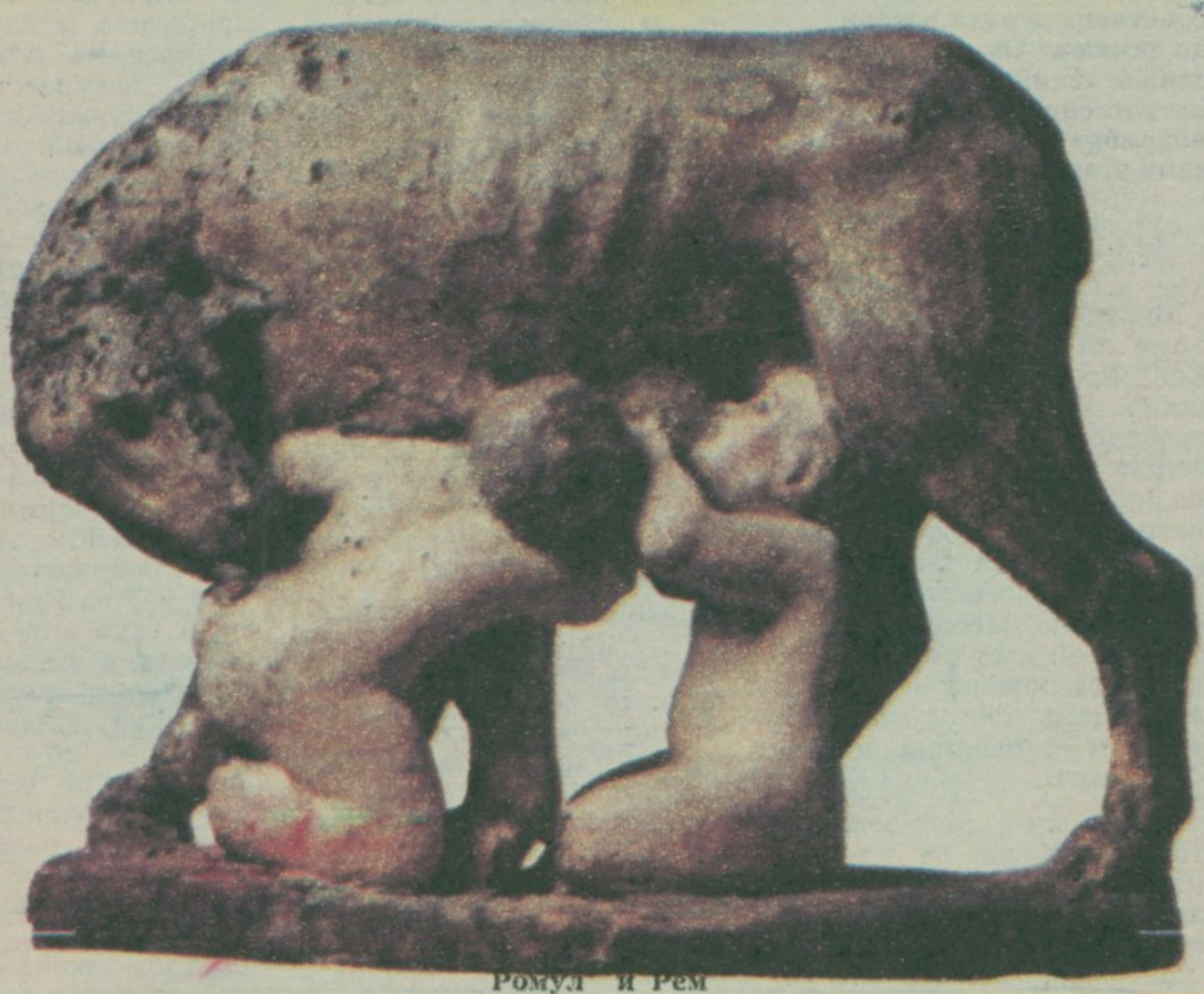

МЕДВЕД ПРОТИВ МЕДВЕДА

Дрвосече које живе у удаљеним селима Британске Колумбије (Канада) често имају невоље с медведима. Поларни медведи мирно залазе у њихова насеља, ричу по ђубриштима, плаше жене и децу. Растеривали би их, али су се они опет враћали. Недавно је нађено поуздано средство против незваних гостију. Биолози су забележили на магнетофонску траку рику два медведа која су се тукла око парчета меса. Трака је умножена и разаслата по удаљеним селима. Кажу да се медведи панично плаше сопствене рике.

МОГУ ЛИ ЖИВОТИЊЕ ДА УСВОЈЕ ЉУДЕ?

Ромул и Рем

ДИВЉА

Држећи се снажним рукама за дебелу лијану, Тарзан лети између високих стабала афричке џунгле. На леђима му је чврсто припијен његов миљеник мајмун Чита. Тарзан испушта свој познати дивљи зов и тако почиње још једна његова авантура у џунгли...

Прве и најбоље приче о овом необичном јунаку прашуме написао је пре шездесет година Едгар Рајс Бероуз. Његов Тарзан био је беба када га је отац напустио у афричкој џунгли. Убрзо су човеколики мајмуни пронашли малишана, отхранили га и научили „језику" и „обичајима" прашуме.

Тарзанове авантуре су по свој прилици најпознатија прича о детету које су подигле дивље животиње, али нису и једина. Од древних времена до данас забележени су многи такви случајеви — у митологији, легендама или истинитим извештајима са сведоцима. Француски публициста Лисјен Малсон у својој књизи „Дивља деца" наводи да су у разним деловима света од 1344. године наовамо пронађена 53 дивља детета, а од тада до данас сазнало се за још неколико, наводно, истинитих случајева.

Амала и Камала

Позната легенда која нам прича о близанцима што их је усвојила вучица потиче из Рима, из 730. године пре наше ере. Близанци Ромул и Рем били су царске крви. Њихов деда, император, намеравао је да усмрти бебе. Да би спречила несрећу, мајка их је ставила у корпу и пустила низ Тибар. Корпа се касније насукала на обалу, где је близанце пронашла вучица и отхранила их. Легенда даље каже да су Ромул и Рем, када су одрасли, основали Рим.

За америчког националног јунака Пекоса Била причало се да су га одгајили којоти. У Киплинговој „Књизи о џунгли" дечака Моглија подигли су вукови.

Сви ови случајеви су без сумње производ људске маште. Али постоје и приче о дивљој деци које би могле да буду истините, бар делимично. Према једној од њих, 1344. године у Хесену у Немачкој откривено је дете вук. Друга нам казује да је у Литванији 1694. године пронађено дете-медвед.

Године 1731. пронађена је у Француској девојчица огрнута животињском кожом. Очевици су причали да је стално бежала на дрвеће, а јела једино сирову рибу, жабе и птице.

Занимљив је и извештај извесног евангелистичког свештеника Синга из 1920. године, у коме се говори о хватању две девојчице вучице у Миднапору у Индији. Свештеник је чуо да два мала створења сјајних очију у пратњи вучице често излазе из густих шума и плаше сељаке. Да би се уверио, организовао је потеру и открио њихову јазбину. Вучица је убијена, а у јазбини су заједно са два вучја младунчета пронађене две дивље девојчице. Оне су потом одведене у једно сиротиште у Миднапору и добиле имена Амала (18 месеци) и Камала (осам година).

Девојчице нису умеле да стоје, али су зато врло спретно трчале четвороношке. Пиле су само млеко и јеле само сирово месо. Имале су изванредно развијено чуло мириса. Нису умеле да се смеју. Кад је Амала умрла годину дана после хватања, Камала је плакала пуне две године. Она је живела још седам година научивши за то време да се креће усправно, једе кувану храну и помало говори енглески (тридесетак речи). Међутим, њена ментална зрелост била је као у трогодишњег детета.

Према неким извештајима, 1960. године у Сахари је изблиза виђен дечак газела који је трчао брзо као газеле, хранио се бобицама као оне, ћулио уши на сваки шушањ, каскао и скакао.

Научио да говори и пише

Најпознатија бар делом истинита прича ове врсте говори нам о Виктору — „Дивљем дечаку из Оверња". Он је био прво дивље дете које су проучавали научници.

Пронађен у шумама јужне Француске у области Оверњ 1799, Виктор је убрзо успео да побегне. Поново је ухваћен шест месеци касније, док је покушавао да пронађе нешто за храну у селу Сент-Сернен. Нико никад није сазнао кад је и како дечак препуштен шуми. На грлу је имао дугу бразготину па се претпостављало да је био повређен и остављен да умре.

Висок око 140 центиметара и не старији од 11—12 година, Виктор је био веома диваљ. Лице му се непрекидно грчило и сваки час је трљао очи и шкргутао зубима. Стално се кретао тамо-амо као животиња затворена у кавезу и тешко оном ко би му се сувише приближио, јер је уједао опасније од пса. Дивљи дечак није плакао и није могао да говори. Храну није могао да препозна по изгледу и јео је тек пошто би је помирисао.

У прво време о Виктору су бринули службеници сеоске управе у Сент-Сернену који су пажљиво бележили све што би открили у његовом понашању. Глас о Викторовом хватању брзо се проширио. Париски научници успели су да издејствују да се, ради детаљнијег проучавања, дивљи дечак пребаци у неку медицинску установу. Пошто није умео да говори, сместили су га у Национални институт за глувонеме. Његов „отац" и учитељ постао је доктор Жан-Марк Итар.

Најпознатије дивље дете: измишљени лик краља мајмуна и господара џунгле Тарзана.

Доктору Итару било је потребно много година да дивљег дечака научи да говори, пише, да се одева, чак и да престане да мокри у кревет. Дечак је нешто касније заволео да помаже служавки доктора Итара у кућним пословима. Мада је са доктором живео годинама, Виктор никада није сасвим „укрођен". О њему су остале многе непознанице. Није, на пример, никада разјашњено да ли су његови проблеми настали због раста у дивљини или би они дошли до израза и да је детињство провео међу људима. Остало је такође неразјашњено да ли су Виктора заиста отхранила животиње.

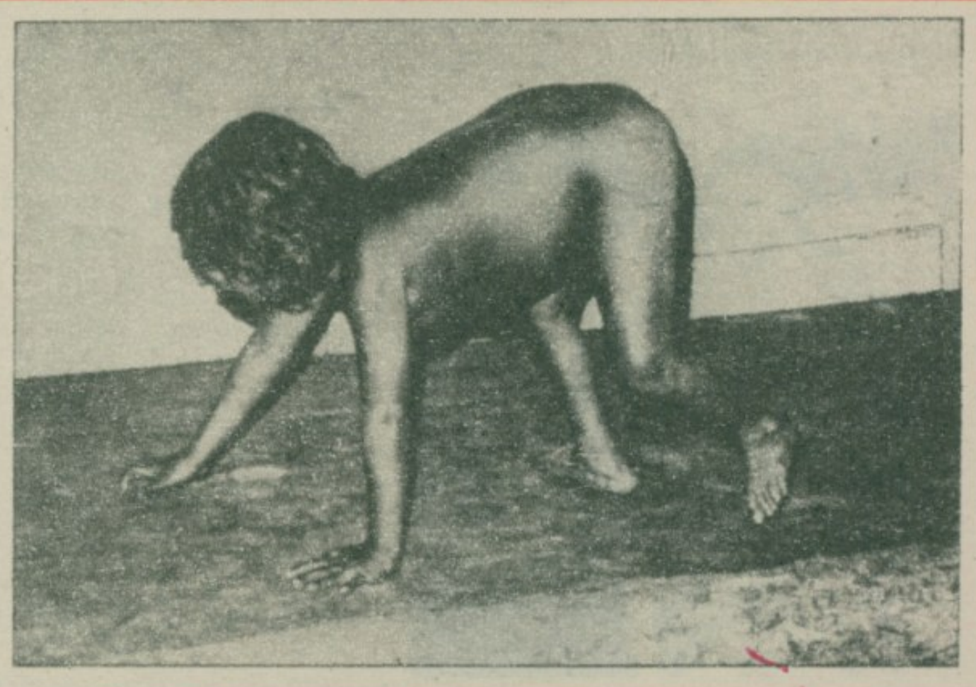
Међу животињама за које се сматра да могу да усвоје децу вукови зау-

Девојчица-вучица ухваћена наводно у Индији: уметнички приказ Амале и Камале у вучјем чопору.

ДЕЦА

ВИКТОР НИЈЕ ПЛАКАО, НИЈЕ МОГАО ДА ГОВОРИ, УЈЕДАО ЈЕ ОПАСНИЈЕ ОД ПСА. ТАДА СЕ ПОЈАВИО ДР ЖАН-МАРК ИТАР...

Ретка фотографија дивљег дечака: десетогодишњак пронађен у џунгли Шри Ланке 1973. године ходао је четвороношке и није умео да говори. Наводно је отхрањен у чопору мајмуна.

зимају најистакнутије место. Доктор Ерих Клингхамер, директор Вучјег парка у Бетлграунду, Индијана, о томе пише следеће:

Вуци меког срца

„Наравно, не мислим да вукови могу да се понашају тако као да кажу: „Хеј, ево једног дечака... Хајде да бринемо о њему". Али друштвени живот вукова веома је развијен и они показују склоност да се у понечем понашају као људи. Ниједна човекова беба, међутим, не би могла да преживи са вуковима у дивљини јер је познато да вучице своје младе доје само два месеца. Младунче убрзо почиње да једе сирово месо, а већ после шест месеци одлази са чопором у лов и до 15 километара далеко.

Старије дете, од најмање шест или седам година, пак, имало би веће изгледе да преживи. Ако би се дете којим случајем кретало четвороношке и не би било нападнуто, оно би по свој прилици могло да се приближи чопору. При том би морало да буде довољно мало да не уплаши вукове.

Вукови у чопору би се према детету опходили као према младунчету нижег значаја. Нема, међутим, разлога да се не верује да негде, у неким нарочитим околностима чопор не би могао да прихвати дете".

Што се говора тиче, тешко је утврдити како би се он развијао у условима дивљине. „Вид и слух се код деце развијају природно", каже Бартон Вајт, стручњак за развој детета на Харвардском универзитету. „Неке друге вештине, као што је језик, дете мора да научи. Језик мора да се савлада до четврте године или никада неће то успети докраја".

Одбачени

Значи ли то да се, рецимо, Виктор, можда нашао у шуми пре своје четврте године? Да ли је то био разлог што он никада није успео да научи више од неколико речи? Али, ако је имао мање од четири године, како је онда успео да преживи? Јесу ли му вукови ипак помогли?

Један новији случај „дивљег детета" могао би да помогне да се дође до неких поузданијих одговора на оваква питања. Године 1974. у Африци је пронађен дивљи дечак из Бурундија, у сличном стању као Виктор. Два америчка научника отишла су у Бурунди да би проучавали дечака и установили да је он жртва афазије — обољења које ограничава способност мозга да „смисли" речи, односно особа не може да изговара или разуме поједине речи, што се јавља као последица различитих органских оштећења.

Према томе дивљи дечак из Бурундија није могао да разговара са људима, што највероватније значи да није дуго живео у џунгли, а по свој прилици није растао са животињама. Виктор је такође могао да буде жртва афазије или неког другог сличног обољења, а не аутентичан „дивљи дечак".

Међу научницима који одбијају могућност да су деца у стању да живе сама у дивљини и који са још већом сумњом гледају на могућност да их одгаје животиње истиче се амерички психолог Бруно Бетелхајм. У својој књизи „Празна тврђава", посвећеној аутизму (појави повлачења у себе), он пише:

„То што људи верују у повремене вести о деци коју су одгајили вукови и која се понашају као животиње може се делимично приписати томе што не желимо да прихватимо праву истину о такозваној т.одивљалој деци".

Он сматра да деца вукови показују симптоме типичне за аутистичку децу: неконтролисано обављање физиолошких потреба, испољавање жеље да се хода без одеће, неспособност да говоре и испуштање звукова сличних урлању, затим узимање сирове хране и уједање људи. Познати антрополог Клод Леви-Строс говори нешто слично:

„Већина дивље деце су по рођењу ненормална деца коју су њихови родитељи одбацили".

Међутим, и даље из разних крајева стижу „сведочанства" о томе да је нађено неко дивље дете које су отхранили животиње. И људи и даље верују да животиње могу да буду племените, понекад више него неки родитељи!

Е. Јакуповић

У ЦЕНТРУ ПАЖЊЕ

ДУРАН ДУРАН

За само годину и по дана рада енглеска група Дуран Дуран (Duran Duran) постала је једна од најпопуларнијих не само у својој домовини него и у свету! Серија сјајних синглова, „Планета Земља", „Безбрижне успомене", „Девојке на филму", „Мој сопствени пут" и најновији хит „Гладан као вук" довели су Дуран Дуран међу саставе који као од шале продају плоче у милионским тиражима.

Албуми „Дуран Дуран" и најновији ЛП „Рио" само су потврдили њихову популарност међу публиком која овај квинтет сматра правим освежењем на енглеској рок сцени.

Подсетимо да су Дуран Дуран основани у Бирмингему 1978. и да су се први пут представили јавности на турнеји певачице Хејзел О'Конор где су били предгрупа. Веома брзо, одмах после објављивања сингла „Планета Земља", Дуран Дуран привукли су на своју страну велики део публике наклоњене такозваном „неороман-

тизму". Али, Дуран Дуран су на својој најновијој ЛП плочи „Рио" показали да су способни да превазиђу оквире тренда и да имају довољно талента и инспирације за истраживање нових форми и музичких садржаја.

О својој музици Дуран Дуран не говоре много. Зашто, одговара певач Сајмон Ле Бон:

— Објашњавати музику незахвалан је посао — каже он. — Сматрамо да наше плоче довољно говоре о нама, нашим идејама и жељама. Трудимо се да публику увек изненадимо нечим новим, да је увек држимо уз себе узбудљивим избором песама и текстовима који нису причам ти причу. Мислимо да је то главни разлог нашег успеха.

Али, део успеха сигурно је везан и за изглед групе Дуран Дуран, нарочито када се зна да је већина њихових обожавалаца — женског пола! У шали, новинари их називају „најлепшом групом Енглеске", али о томе последњу реч имају њихове обожаватељке широм света, па и код нас где је објављен њихов први албум, а ускоро ће се у продавницама појавити и ЛП „Рио".

Иначе, групу Дуран Дуран чине: Ник Роудс (клавијатуре), Сајмон Ле Бон (вокал), Џон Тејлор (бас), Енди Тејлор (гитара) и Роџер Тејлор (бубњеви). Нико од тројице Тејлора у групи није ни у каквом сродству!

Песма недеље

HUNGRY LIKE THE WOLF

(grupa Duran Duran)

Darken the city night is a wire
Steam in the subway earth is afire
Do do do do do dododo dododo dodo
Woman you want me give me a sign
And catch my beathing even closer behind

In touch with the ground
I'm on the hunt I'm after you
Smell like I sound I'm lost in a crowd
And I'm hungry like a wolf
Straddle the line in discord and rhyme
I'm on the hunt I'm after you
Mouth is alive with juices like wine
And I'm hungry like the wolf

Stalked in the forest too close to hide
I'll be upon you by the moonlight side
High Blood Drumming on your skin it's so tight
You feel my heart I'm just a moment behind

In touch with the ground
I'm on the hunt I'm after you
Scent and a sound I'm lost and I'm found
And I'm hungry like the wolf
Strut on a line it's discord and rhyme
I howl and I whine I'm after you
Mouth is alive all runing inside
And I'm hungry like the wolf

Burning the ground I break from the crowd
I'm on the hunt I'm after you
I smell like I sound I'm lost and I'm found
And I'm hungry like the wolf
Strut on the line it's discord and rhyme
I'm on the hunt I'm after you
Mouth is alive with juices like wine
And I'm hungry like the wolf

Читаоци јављају

ИЗ НОВОГ САДА

Драги „Забавниче", јављам вам се из Новог Сада где је почетком јула одржан други део концерта „Рок на сплаву" на новосадској плажи „Штранд" под ведрим небом уз обиље комараца. Комарци су уједно били и једина сметња на овом скупу чије озвучење није затајило. Све се добро чуло чак и у Сремској Каменици преко Дунава. Публици која се у солидном броју одазвала позиву организатора представиле су се углавном новоосноване групе: „Човек", „Па шта", да би то топло јулско вече зачинила група „Сани". Организатор ове приредбе била је „Музичка омладина Новог Сада". Улазнице су продаване по скромној цени од 20 динара.

Срђа Бојкић
Булевар 23. октобра 67
21000 Нови Сад

ИЗ ЉУБОВИЈЕ

У Љубовији је недавно основана рок група Кратак спој. Сви чланови састава су веома млади. Имају у просеку 16 година. Њихова имена су: Драгољуб Билић — бубњеви, Андреј Дуловић — бас гитара, Владо Ристивојевић — вокал, Верољуб Радоњић — соло гитара.

На концертима које повремено одржавају свирају своје композиције „Свашта", „Док кавасаки јури градом" и друге. На репертоару имају и песме које изводе популарне домаће и стране групе и певачи. Публика их је прихватила а на њима је да наставе да раде. Жеља им је да сарађују са осталим групама.

Сања Бољевић
Луке Бољевић 6
81000 Титоград

ШКОЛА ГИТАРЕ

1. Акорди — 2. Теорија
3. Мелодије 150 динара.
Плаћате поштару
Виши курс — 100 динара
Васиљевић Милун
пост рестант
11001 Београд

ЈЕСТЕ ЛИ ВИ ПОП - ЕКСПЕРТ

1. Песму „Плави анђео“ пева група:
а) Стив Гибонс Бенд
б) Алман Брадерс Бенд
в) Џејл Гајлс Бенд

2. Група Булевар је до сада издала:
а) један албум
б) два албума
в) три албума

3. Песму „Мој срећан број је 1“ певала је:
а) Шина Истон
б) Пат Бенатар
в) Лина Лович

4. Вођа Ватреног пољупца Милић Вукашиновић, сада соло гитариста, свирао је бубњеве у групи:
а) Бијело дугме
б) Парни ваљак
в) Резонанса

5. Марко Брецељ је члан групе:
а) 777
б) Булдожер
в) Панкрти

6. Берни Мардсден је некадашњи гитариста групе:
а) Вајтснејк
б) Дип Парпл
в) Блек Сабат

7. Први албум љубљанске групе Панкрти зове се:
а) Досада
б) Монотонија
в) Одбрана и последњи дани

8. Брајан Меј је члан групе:
а) Ху
б) Квин
в) Игле

9. Певачица групе Беби дол зове се:
а) Драгана Сарић
б) Зана Нимани
в) Бранка Ликић

10. Алвин Ли је био гитариста и певач групе:
а) Тен Јерс Афтер
б) Трефик
в) Јурај Хип

ТАЧНИ ОДГОВОРИ:
1а, 2а, 3в, 4а, 5б, 6а, 7а, 8б, 9а, 10а.

ХИТ ГАЛЕРИЈА

Jimi Hendrix

Eddie Clark
гитара (група Motorhend)

Горан Eddie Тадић
Вукасовићева 50/10
11000 Београд

Како пионир штеди и како доприноси стабилизацији привреде

Од 28. до 30. октобра у Марибору ће се одржати савезна проблемска конференција „Пионир штеди“. Делегације пионира из свих република и покрајина на Конференцији ће расправљати о томе како пионири штедњом доприносе стабилизацији привреде. Ако имате добар предлог или искуства у организовању акција штедње, укључите се у расправе које се одвијају у свим пионирским организацијама у Југославији.
Можда ће ваша добра исксутва и предлоге прихватити и други пионири и тако допринети стабилизацији привреде.

Наша адреса:

Љубљанска банка
ОБ „Љу-банка“ — Београд
Чика Љубина бр. 8/II, 11000
Београд

БИМ И БУМ

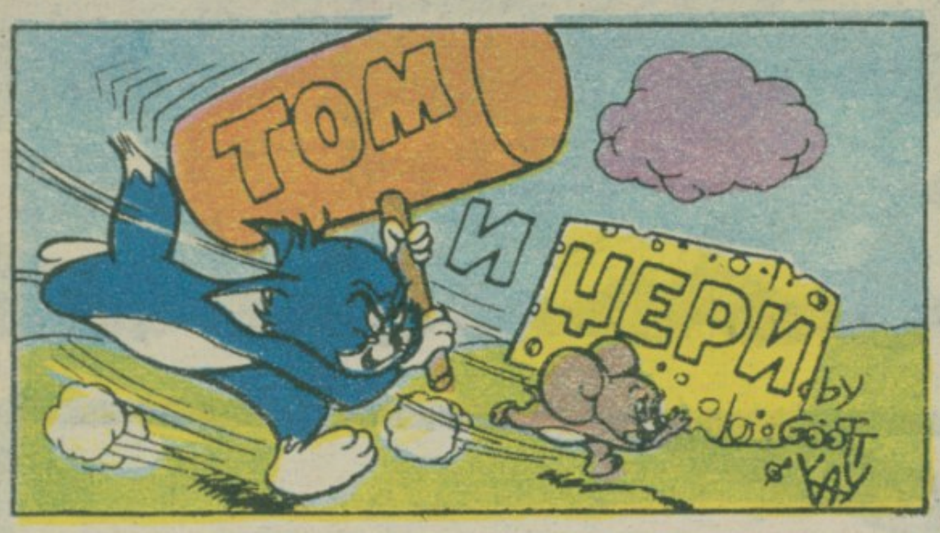

ПЕБИНАРИ

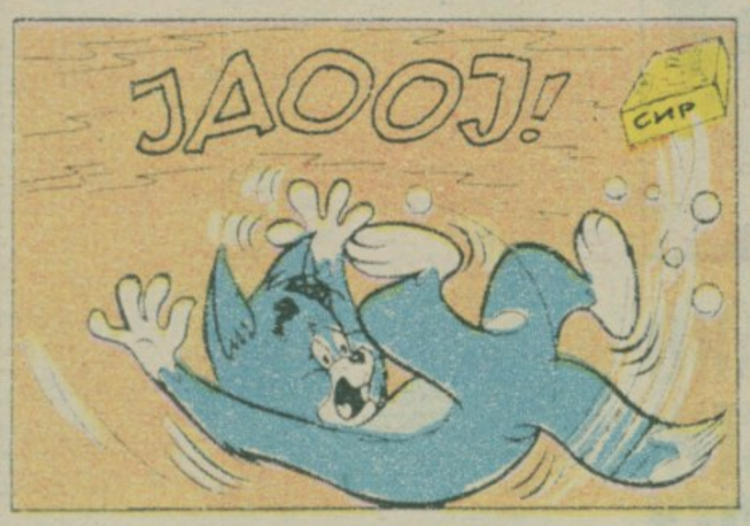

Kolinska

PEZ

нова погодност за пријатеље PEZ-а

Драги пријатељи PEZ-а
Поново смо за вас, пријатеље PEZ-а припремили лепе клупске капе и мајице са знаком PEZ које видиш на слици.
На залихи имамо 2.000 капа и 2.000 мајица, зато пожури са наруџбом.
Наша адреса је: ПРИЈАТЕЉ PEZ-а
61110 ЉУБЉАНА, пп 38
За капу ћеш поштару платити 100, а за мајицу 140 динара.

Купон испуни (штампаним словима) исеци и налепи на дописницу

Презиме и име

Улица и кућни број

Место становања

поштански број ком. Датум рођења

КОЛИКО СТЕ ИНТЕЛИГЕНТНИ?

Дајемо вам неколико задатака да на месту где је знак питања упишете број који одговара:

1. 112 (190) 17
268 (?) 107

2. 16 (96) 12
10 (?) 15

3. 5 7 4 6 3 ?

☆

Решење:

1. 322 — бројеви ван заграде одузму се и добијени број помножи са 2; 2. 75 — бројеви ван заграде се множе па се добијени резултат подели са 2; 3. На месту знака питања треба да стоји број 5 — постоје два низа 5, 4, 3 и 7, 6, 5.

САМО ЗА ВАС

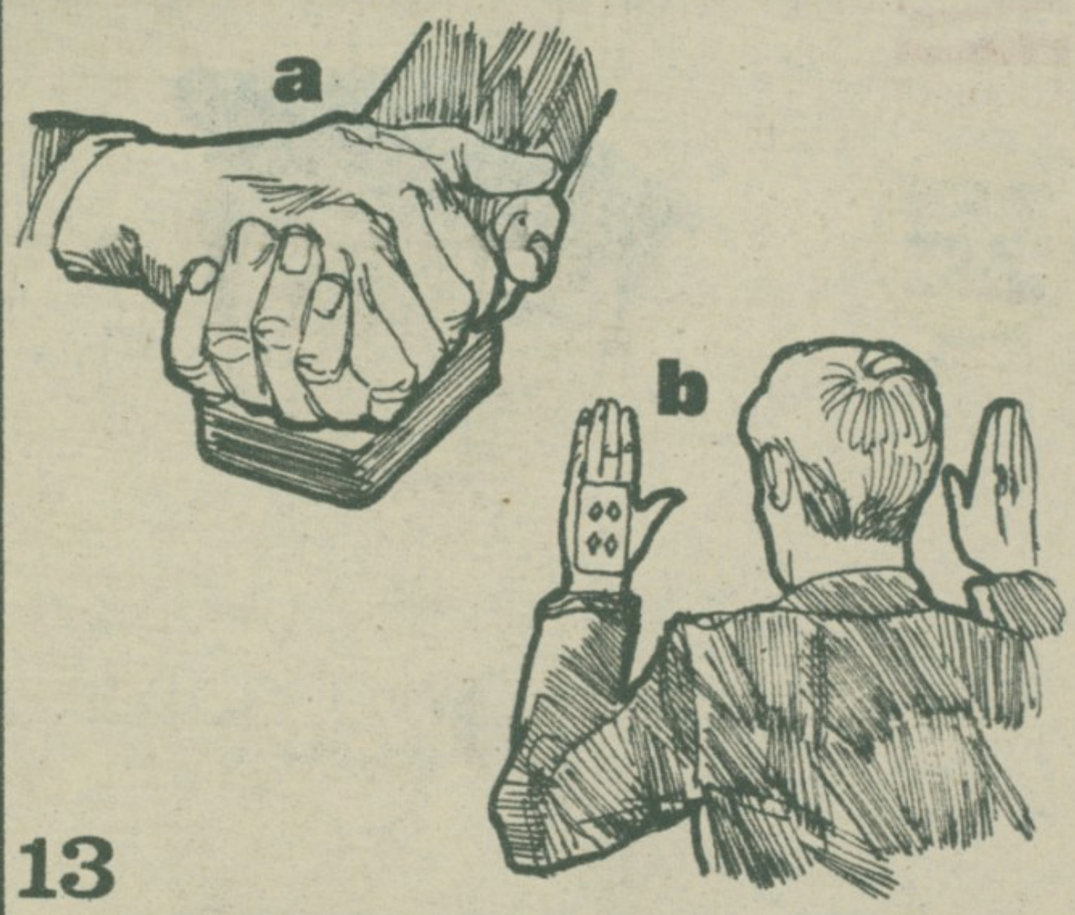
ТРИКОВИ БИГ ЛАЛЕТА

КАКО »УКРАСТИ« КАРТУ

Пре него што почнете да изводите овај трик, набавите један мањи шпил карата. Када се друштво окупи код вас, дајте неком свом другару да карте добро промеша и из шпила извуче било коју карту коју треба да стави као прву одозго. Када је то обављено, ви почињете да заваравате пријатеље причама о својим чаробним рукама које су свемогуће. Док им то причате, ставићете руке на шпил као што показује цртеж a) а на руци ћете, још пре него што су они дошли, залепити мали комад селотејпа. Када приљубите горњу страну шаке на карте, она прва (одабрана) карта залепиће се за њу, а да то нико неће успети да примети. Ви ћете нагло дигнути руке у ваздух (као на цртежу **b**), а карта ће вам остати залепљена за шаку. Наравно, нико не сме да вам седи иза леђа да не би открио у чему је тајна овог трика. Сада ћете рећи оном свом другару који је на почетку изабрао карту да је пронађе у шпилу. Карте на опште изненађење неће бити. Док се сви чуде где је могла да нестане карта, ви ћете је неприметно ставити у џеп руке (сећате се да смо ово већ радили у неким прећашњим триковима?) и „извадићете" је из неког сасвим непредвидљивог места — из косе неке другарице, из лакта неког другог. Запамтите, никада не понављајте исти трик два пута!

Ћао, поздравља вас ваш Биг Лале!

13

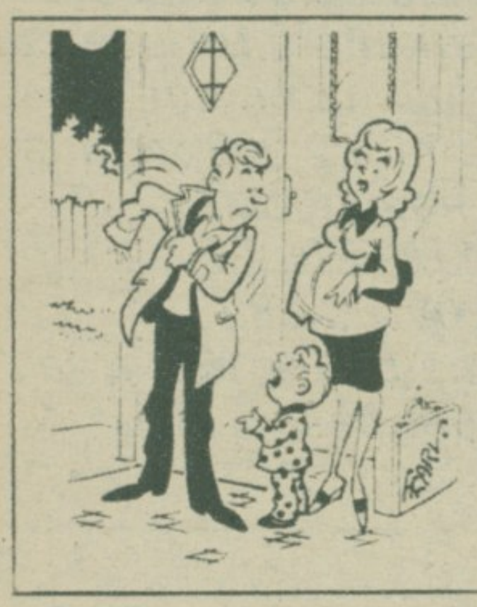
Хумор

— Кикирики је у реду, али ви сте појели тацну пуну пикаваца!

— Драга, да нисам случајно оставио пасту за бријање на твом тоалетном сточићу?

— А шта ја да радим ако беба дође док сте ви у болници?

— Ма не, ништа нисам рекао — то је било јуче.

АНЕГДОТЕ

На некој аукцији, велики сликар Едгар Дега присуствовао је продаји неког свог платна за огромну суму новца. Када су га питали како се осећа кад неко други добија толике паре за његову слику, одговорио је:

— Осећам се као коњ после трке када уместо њему, џокеју предају трофеј!

☆

Познати комичар Боб Хоуп није се осећао добро, па му је лекар препоручио да узме одмор од месец дана и да оде на крстарење. Али, Хоуп се после недељу дана већ вратио. Изненађени лекар затражио је објашњење тако брзог повратка.

— Лепо ми је било док сам крстарио и пецао рибу, али — рибе, на жалост, не аплаудирају!

Једном је неки посетилац свратио у летњиковац чувеног нобеловца Нилса Бора и запрепашћено констатовао да на кући овог потврђеног физичара стоји окачена потковица. Запитао га је да ли је могуће да он верује у такве ствари.

— Наравно да не, али мислим да вам потковица доноси срећу веровали ви у то или не! — рекао је Бор смејући се.

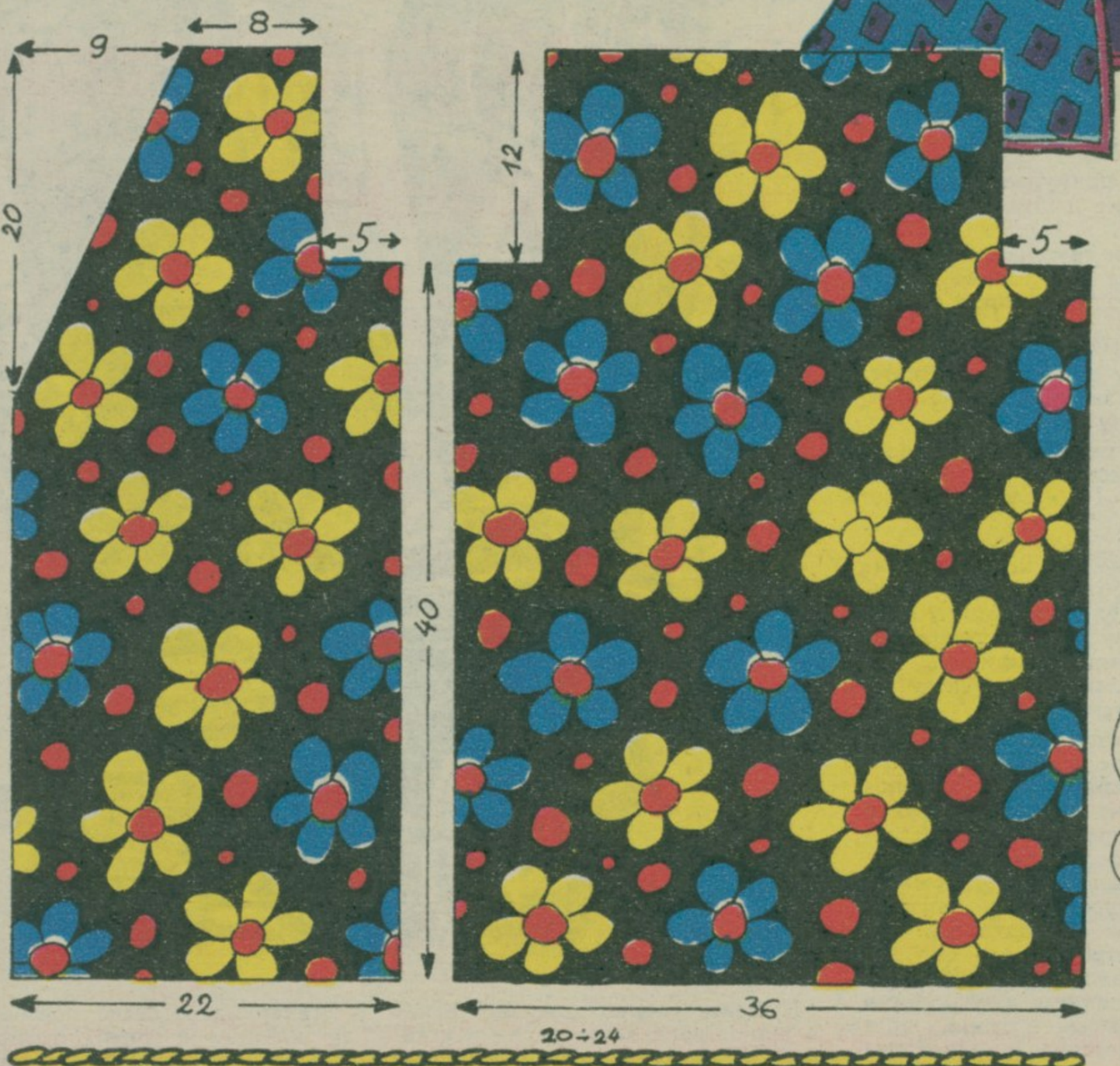
Не само за плажу

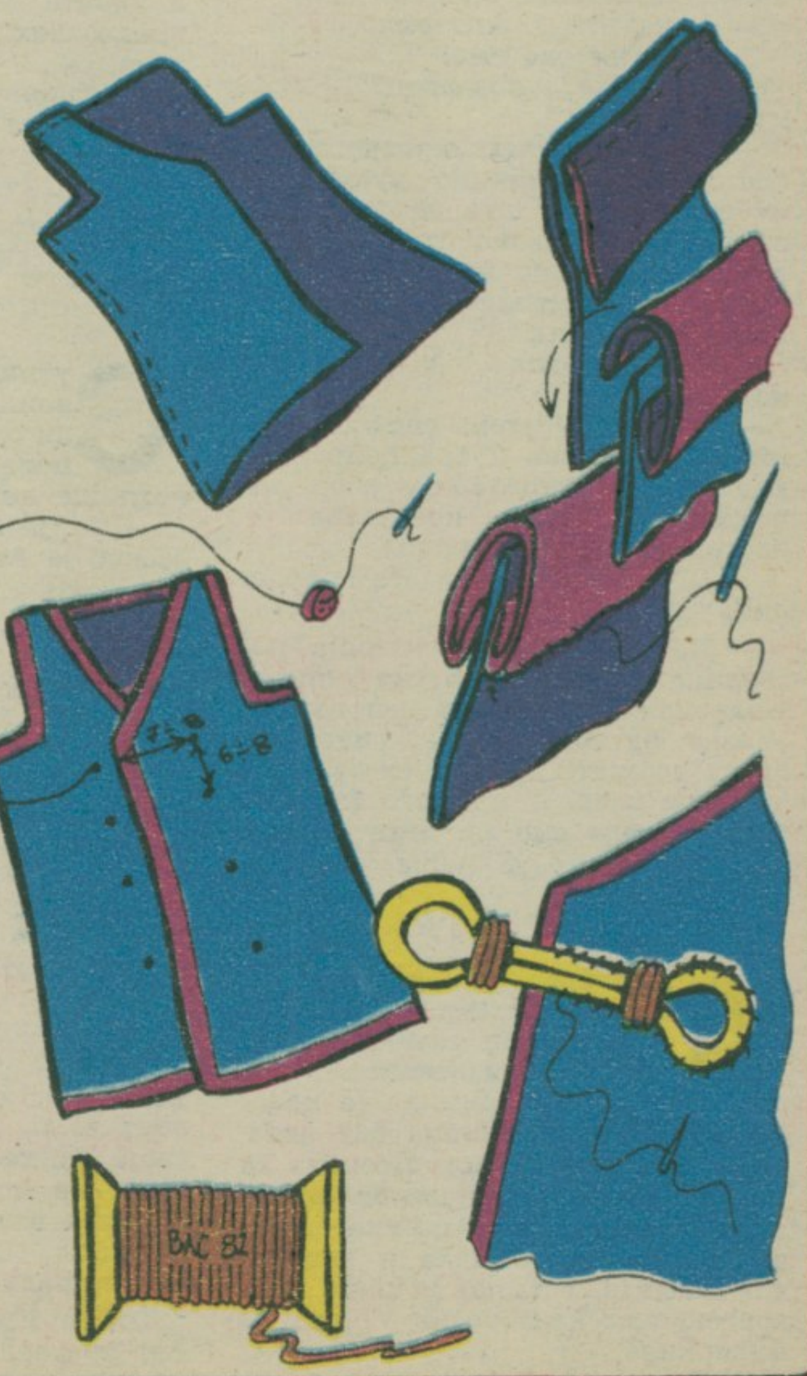
Данас ћемо најмлађим читатељкама показати како да себи сашију симпатичну хаљину за плажу или кућу. Мере су предвиђене за девојчице до десет година, односно висине до 138 cm. Набавите 60 см материјала широког 90 см ако желите кратку хаљину, а наравно можете је сашити и дужу и онда узмите материјала према потреби. Изаберите циц или фротир. Треба вам још метар памучног гајтана. 3 цм траке за паспул, 8 дугмади и једно клупко за вез.

Крој је веома једноставан — видите га на црт. 1 и 2. На црт. 1 је предњи део хаљине који треба кројити два пута, на црт. 2 су леђа. Све мере су изражене центиметрима. Делове спојите како се то види на црт. 3, цртицама је означено где треба прошити, наравно, с наличја. Кад сте хаљину спојили, опшијте је траком за обрубљивање као што је приказано на црт. 4. Најпре се с лица постави трака, прошије се по цртицама, онда се трака подврне и зашије руком за наличје. Паспулирају се све ивице, и оне око врата, рукава (црт. 5).

Гајтан исеците на четири једнака дела од 20 до 24 цм, зависно од тога да ли желите да су вам дугмад размакнутија или да стоје ближе једно другом. Гајке за копчање праве се као на црт. 6. Гајтан пресавијте, па крајеве обликујте у петље (величина зависи од изабране дугмади), па обмотајте и ушијте дебљим концем за вез да држи петљу. Пре тога обавезно испробајте може ли дугме да прође кроз петљу (црт. 7). Дугмад зашијте с обе стране предњица. На црт. 5 тачкама су означена места за дугмад, међутим, наведене мере су приближне, зависи од ваше ширине. Зато је најбоље да пробате хаљину, закопчате је помоћу шпенадли, па онда кредом обележите места где треба да пришијете дугмад. Гајка се пришива чврсто на десни предњи део (црт. 8), у петљу се с те стране пришије и дугме за украс, а на лево дугме за које ће се петља копчати. Готове хаљине (кратка и дугачка) виде се на црт. 9. Ако не желите да вам се дугачка хаљина отвара са стране, морате пришити бар још четири гајке, разуме се, још осам дугмади.

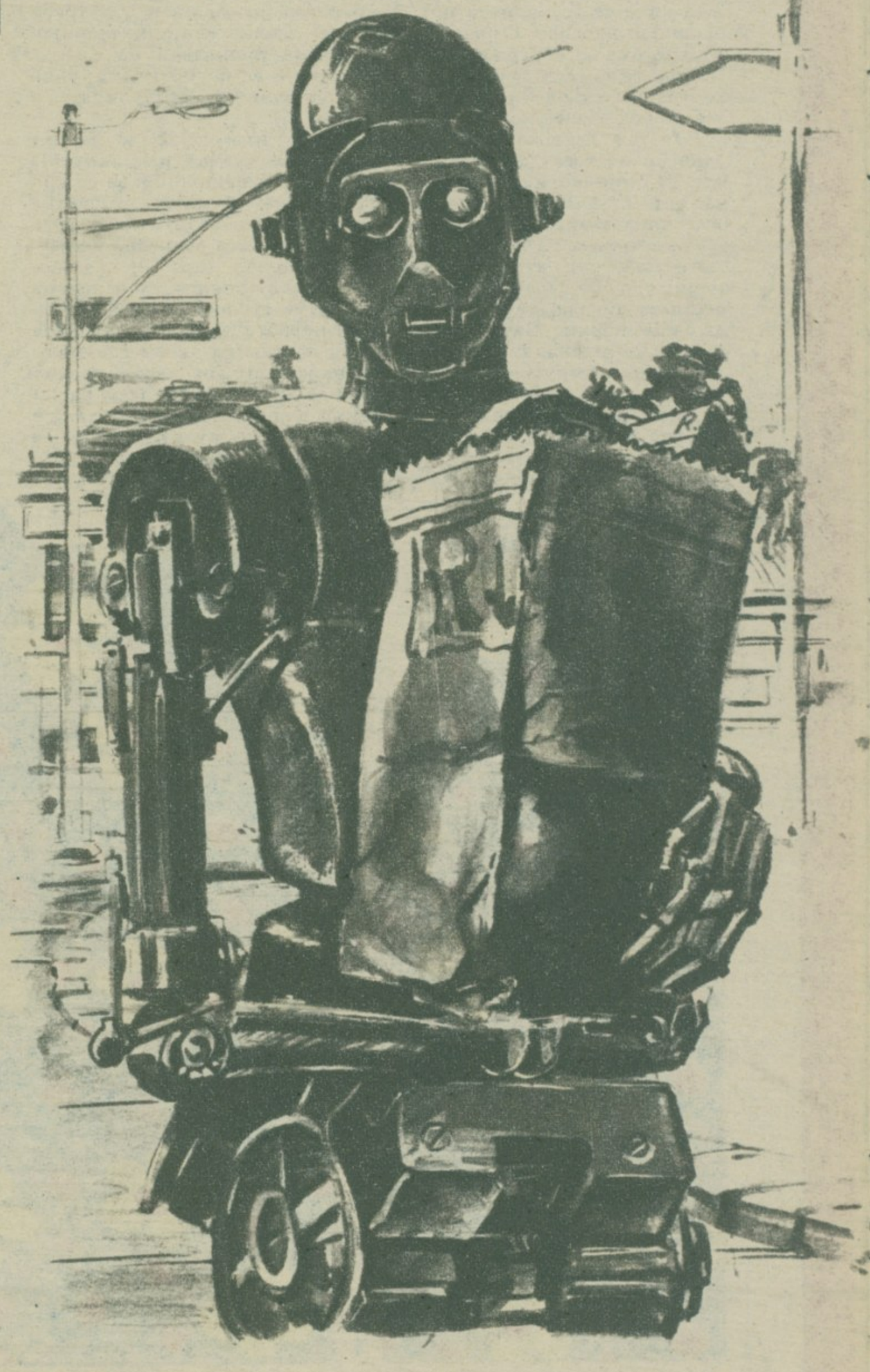

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА

СКРШТЕ РУКУ

ЏЕК ВИЛИЈАМСОН

Подигао је поглед, забринут и збуњен, и угледао велелепну зграду са натписом: „Институт хуманоида, савршених механичких бића ДА СЛУЖЕ, СЛУШАЈУ И ЧУВАЈУ ЉУДЕ“. Као власник предузећа за продају андроида, Андерхилу се оваква конкуренција никако није допала јер би угрозила већ конако лош промет гломазних кућних помагача које је покушавао да пласира на тржишту.

Прошао је кроз прозрачна врата која су се бешумно отворила. Потражио је погледом продавца, али уместо човека нечујно му је пришао витки робот од тамног метала са жутом плочицом на грудима: „Хуманоид, серијски број...“

— Изволите, г. Андерхил.

Знао је његово име!

— Где вам је продавац? — промуца Андерхил.

— Немамо људске продавце. Ми постојимо да служимо људима, па их стога ни за шта не запошљавамо. Све обављамо сами. Желите ли да пошаљемо вашој кући хуманоида за бесплатну пробу наших способности?

— Не, не хвала... А како знате моје име?

— Ми знамо имена свих становника овог града. Сутра ћемо доћи код вас у канцеларију због ликвидације вашег предузећа — проговорио је нежан глас.

— Шта кажете!? Ви сте полудели!

— Не. То је само логична последица нашег доласка овамо. Андроиди су вам сада непотребни. Уједно, од банке више нећете моћи да добијате кредит јер су наша улагања већа. А и зашто бисте се мучили када смо ми овде да вам служимо, што је наша основна дужност.

Андерхил је излетео из зграде унезверен. Кад се вратио кући, сачекало га је још једно изненађење: његова жена Луси примила је новог станара. Слепог старца без пара, уз то још и болесног. Позвала га је на вечеру. Циновског раста, лица избразданог годинама и невољама, великих шака и продорног погледа, оставио је неки неодређен, али неизбрисив утисак на Андерхила.

— Одакле сте? — упитао га је.

— Са Винга IV — одвратио је старац дубоким гласом.

— Никад нисам чуо за ту планету. Мора да је далеко.

— Сто девет светлосних година од Земље.

— Моја супруга каже да сте научник.

— Тачно. И, пошто сте тако љубазни према мени у тренутку када сам болестан и без пара, мислим да заслужујете да сазнате истину: ја радим на веома важном и тајном пројекту који треба што пре да се приведе крају. Моја специјалност су родомагнетици.

— Извините, а шта је то?

— То је универзална моћ... фундаментална као што је феромагнетизам или гравитација, али о томе други пут. Ја сам, знате, нека врста избеглице. Дошао сам на ову планету пре свега неколико дана.

— Значи, нисте још видели дошљаке?

— Дошљаке?

— Да. Оне црнпурасте хуманоиде који „служе и штите човечанство“!

Старац скочи срушивши столицу и ухвати се за врат. Једва је повратио дах после неколико тренутака.

— Извините! То је само шок од сазнања да су већ овде... Знате, требало је да завршим посао ПРЕ него што стигну.

После тога повукао се у своју собу иза гараже и више није излазио.

Сутрадан, као што је хуманоид-продавац обећао, стигли су код Андерхила у канцеларију са захтевом да потпише ликвидацију фирме.

— То је бесмислено! Уцена! — беснео је Андерхил.

— Није — узвратио му је смирен и мек глас хуманоида. — Ускоро ћете открити да су хуманоиди неспособни за било какав криминал. Ми постојимо да би човечанство било срећније и безбедније. Преузимање ваше фирме је само формалност. Јер, видите, људски напори и подухвати постали су непотребни. Ми смо савршени и обављаћемо све послове за вас. У оваквим случајевима прва индустријска грана која престаје да постоји је електронско-механичка.

Избацио их је напоље. Отклизили су тихо нагласивши да ће опет доћи. Одмах је проверио код своје банке и утврдио да од њих више не може да добија кредите. Следеће недеље потписао је капитулацију. Био је очајан: толике године рада и труда!

Током исте недеље цео сазнај преузели су хуманоиди, а већ је виђао и како возе кола!

Најтежи ударац доживео је кад је једног дана дошао кући и угледао једног како поставља сто за ручак. Луси га је примила и поред свих упозорења и молби да то не учини.

— Замисли, драги — блистала је — скувао је ручак... све француске специјалитете које ти највише волиш! Погледај ми фризуру и нокте! Све је он урадио... А види како све сија од чистоће... Па они СВЕ знају и умеју! И Теду је помогао да напише задатке.. То је просто невероватно!

Андерхил је бесно погледао сиву машину и горко промрмљао:

— Ви сте СУВИШЕ савршени. Вероватно нема ничег што не можете да урадите боље од људских бића!

— Природно је да смо супериорни — чуо је миран одговор — јер су наше јединице направљене од метала и пластике, док је ваше тело састављено углавном од воде. Наша чула су оштрија. А што је најважније, све наше мобилне јединице, то јест сви ми, везане су за један централни мозак који

НИХ (1)

Андерхил се пешице враћао кући. Одједном, пут му препречи зид од чудног сјајног материјала. Јуче овде није стајао!

познаје и прати збивања на многим световима и који никад не престаје да функционише, никад не спава и ништа не може да заборави. Ипак, нема разлога да се плашите наше моћи, јер је ПРИМАРНА ДИРЕКТИВА, да служимо човеку, наш једини циљ постојања.

Дани су пролазили, а Андерхил није знао шта ће сам са собом: све, СВЕ, су преузели хуманоиди. Једног јутра је открио да су током ноћи, док је спавао, тихо подигли кров и додали још један читав спрат на његовој кући. Зидови су били начињени од неког глатког, светлећег материјала, док су прозори представљали беспрекорне површине променљивих ефеката: прозрачне, светлеће или затамњене. Врата су се клизећи отварала помоћу родомагнетских таласа.

— Хоћу кваке! — протестовао је Андерхил.

— Непотребно је да се људи напрежу око отварања врата. Ми смо за то задужени — чуо је љубазан одговор.

— Али, ако нисте ту... ко ће ми онда отворити?

— Ми смо, господине, увек овде.

Из навике је и даље одлазио у канцеларију иако више није имао шта тамо да тражи. Покушао је да изда просторије некој „људској" фирми, али такве готово да више нису постојале у граду. Све су преузели хуманоиди. Храну су доносили из самоуслуга у којима су служили они, кували је и припремали на хиљаду начина, шили одела и хаљине, фризирали, чистили, градили, возили, преуређивали, поправљали, и све чинили боље од људи. Андерхил је све више западао у мрачно расположење.

Једино место где још нису продрли био је собичак иза гараже у коме је живео стари научник. Једног дана, сасвим очајан, Андерхил је закуцао на његова врата:

— Како вас остављају на миру? — рече без увода и не опазивши разне машинерије које су заузеле велики део простора старчеве собе.

— Ја имам неку врсту имунитета. Они не могу ући где сам ја ако их не позовем. То је амандман на Примарну директиву.

— Благо вама! — излете Андерхилу нервозан узвик. Упропастили су ми посао, уселили ми се у кућу. Реците ми... ви мора да знате више о њима. Зар не постоји неки начин да их се човек ослободи?

— То је тачно оно што покушавам да учиним... Требало би да могу да их зауставим — додао је тихо — јер, знате, ја сам та срећна будала која их је створила. Свакако са намером да служе човечанству. Примарна директива је моја идеја. Тада нисам знао до чега ће све то довести.

— Могу ли да вам помогнем? — упита запањени Андерхил.

— Можда... Али, прво да вам испричам како је до свега овога дошло. Пре шездесет година на огољеном јужном континенту Винга IV, као млад и занесен атомски стручњак, веровао сам једино и искључиво у науку и њене законитости. За мене се људски фактор појавио тек кад сам срео једну жену-научника. Венчали смо се. А онда је почео рат, један од многих на нашој планети од времена насељавања. Сви водећи научници радили су у тајним подземним лабораторијама на пројекту са биотоксинима. Неколико молекула новог вируса „побегли" су нам у ваздух и сви осим мене умрли су страшном смрћу. Остао сам сам, срца пуног туге због женине смрти, као и горчине и гађења због убијања и ратова. Потпуно сам се предао науци. Године су пролазиле у истраживачком раду све док нисам открио родомагнетизам... и, да прескочим научне теорије — док нисам створио хуманоиде да чувају људе од људи, да им служе, бране их од насиља једних према другима, раде за њих и буду им корисни, чувају их и обезбеде им мир. Створио сам Централни мозак и израдио детаљне нацрте за Примарну директиву...

— Зашто нисте зауставили пројекат кад сте увидели чему све то води?

— Остао сам сувише дуго у Централи изолован од људског рода. Саградио сам фабрике и разрадио план увођења хуманоидних услуга у нове светове са минимумом неспоразума и отпора. Тада сам био засењен фактима, апстрактном истином, механичком перфекцијом, а згађен над људским слабостима. Годинама сам био сасвим сам, окружен само науком и механиком. Искрено говорећи, мислим да сам се заљубио у своје дело. Пробудио сам се из те научне заслепљености кад је један човек успео да прође кроз пустоши мог континента и да се провуче кроз све обруче хуманоида са једном једином жељом: да ме убије. Кад смо га ухватили, био је на умору али никада нећу заборавити израз искрене, ватрене мржње у његовом погледу. Такву мржњу, монструозну и неисказиву, нисам видео ни код жртава рата. „Дошао сам да те убијем, Слеп, да зауставим твоје хуманоиде и ослободим људски род", рекао је и издахнуо.

(Крај у идућем броју)

аутор BeMak	пустити клавсове	тежити ка нечему	најстарије место пребивања	потврда за позајмљену ствар	језеро у северној Ирској	особа која точи пиће	име и презиме загребачког глумца	тари, такнути	име румунског краља
отпрати									
брз као стрела									
плата радника									
тешка свега									20. број
римски бог трговаца					пољски фудбалер				
украсни део на фасади зграде					птица (мит.) / течење ушију				
завршетак музичког комада			очеви / шпански фудбалер					жена Зевсова (мит.)	
место у боки которској						"дечничко дрско" / нагребење			знак за супстанцу
исток		држава у Сад / зрно (зв. имена)							
амерички глумац Стајгер	озноје-но								радно стање гладног
норма-лни ток крви за живо									
антички мислилац			стари споменик / дат на пут (тур.)						
надоврзи резултат								штедљив	која воли свој народ
врста броја				пријатељ Шпанији, Немци					
руски писац, Ива				писан иструктивно / нож, сам					
непрекидан рад	Вулкан на Сицилији					О.Ј. / уклањање пластичног (пл.)			врста писаћа са пловидама
знак за ноћ		грак / ин. глумац Ман			свемир живота / отварање				
река у Француској				са злом не стаје					
негација			стари (тат.) / словенски слеп						
врста биљке падалице					водени живот-ња / врста птице				
шаховска фигура				остати по страни / отвор					
четврти и први самогласник			крст са прекривач / част						
дело од пастрва									

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: Е, крстарити, аутомобил, статирати, Тибет, „Рај", анимо, Уна, Велизар, ш, ризалит, Пиза, и, нт, аматери, 10 ц, нехат, Еми, ар, Ни, сој, Ладик традиција, РИ, отисак, Икарија, а, насукати, да, Ича, низ, арк, п, ли, приоритет, утоварити, улан, Баг, уроњавање, ноге, трен.

КАМЕНИ ЦВЕТОВИ НА БИЈЕЛОМ БРИЈЕГУ

ПОСЕЧЕНА МЛАДОСТ

На здравици коју је одржао приликом посете Мостару 8. априла 1969. године маршал Тито је, између осталог, рекао: „У низу земаља које сам посјетио видио сам доста споменика на које сам полагао вијенце. Али тако лијепог и тако величанственог споменика, као што је овај овдје, нигдје нисам видио. Ово је збиља ремек-дјело наше архитектуре, наших умјетника.“

Ове речи друга Тита односе се на Партизански споменик, рад архитекте Богдана Богдановића, кога су Мостарци из захвалности прогласили за почасног грађанина Мостара. А овај споменик мостарским и херцеговачким партизанима и родољубима, и не само њима, истовремено је спомен-обележје и слободољубивом и храбром граду Мостару. За његове девојке и младиће чије кости сада почивају у темељима овог задивљујућег објекта друг Тито је рекао: „То је била омладина којом треба да се поноси не само Мостар већ и народи Југославије“.

Чим је земља окупирана и проглашена злогласна НДХ, у чији састав је ушао и Мостар, КПЈ позива на прикупљање оружја и устанак. Мостарски СКОЈ нарочито се истиче прикупљајући оружје које је остало иза расула старе југословенске војске. Захваљујући тој акцији сваки борац који је из Мостара отишао 1941. године у партизане био је наоружан!

Одмазда није изостала, али сва та мучења, убиства и прогони нису поколебали одважне Мостарце. У извештају усташког Државног извештајног уреда у Мостару, упућеног у Загреб, пише: „Данас ујутро у читавом граду осванули су велики протуосовински натписи. Натписи су велики на мјестима по пола метра, па чак и по један метар. Писани су масном црвеном бојом и врло лијепим читким словима. Натписи се налазе на скоро свим већим кућама у граду једнако у средишту као и на периферији града, тако да свугдје, кудгод се окренете, можете читати ове натписе: „Смрт фашизму“! „Живјели партизани!“, „Живјела Совјетска Русија!“, „Доље НДХ!“, „Смрт усташама“! Натписа има у толиком броју да већ људе хвата језа гледајући на свакој кући слова велика по један метар са оваквим садржајем.“

Наравно, окупатор и домаћи издајници нису само утврђивали ове за њих врло непријатне чињенице. Њихов страх претворио се у свакодневно бесомучно дивљање, али су свуда наилазили на херојско држање

ухваћених родољуба, нарочито комуниста. Нико од њих није тражио милост. Међу бројним светлим примерима, споменимо јуначко држање двојице секретара Мјесног комитета КПЈ за Мостар Јусуфа Чевре и Љубе Брешана, народних хероја, омладинаца Драге Палавестре и Алије Ризикала, партизанке Раце Иванишевић и толиких других . . .

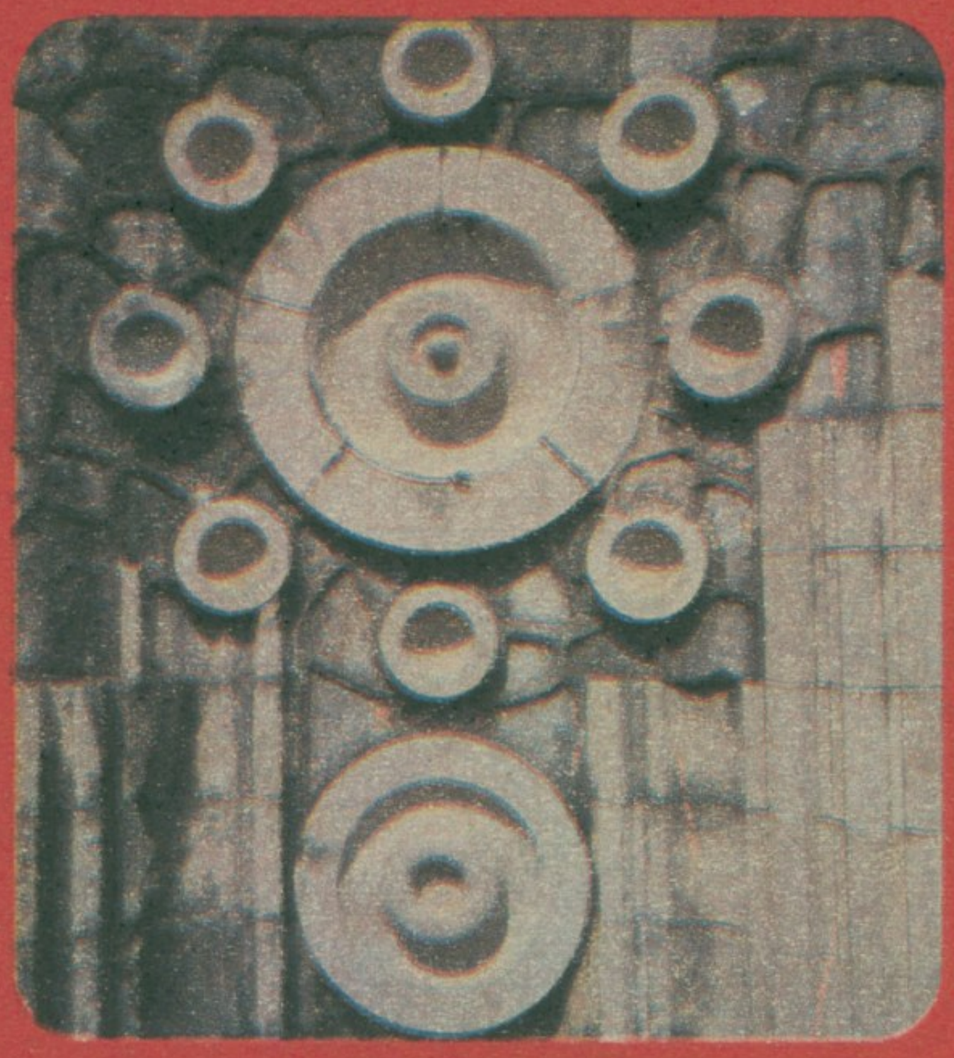
Пред други светски рат Мостар је имао 18 000 становника, а у НОБ је учествовало око 6 000, дакле сваки трећи Мостарац. Преко 750 палих партизана, већином девојака и младића, родом су из града на Неретви, где је убијено преко хиљаду родољуба. Сваки десети Мостарац није дочекао слободу. Овај споменик подигнут је њима.

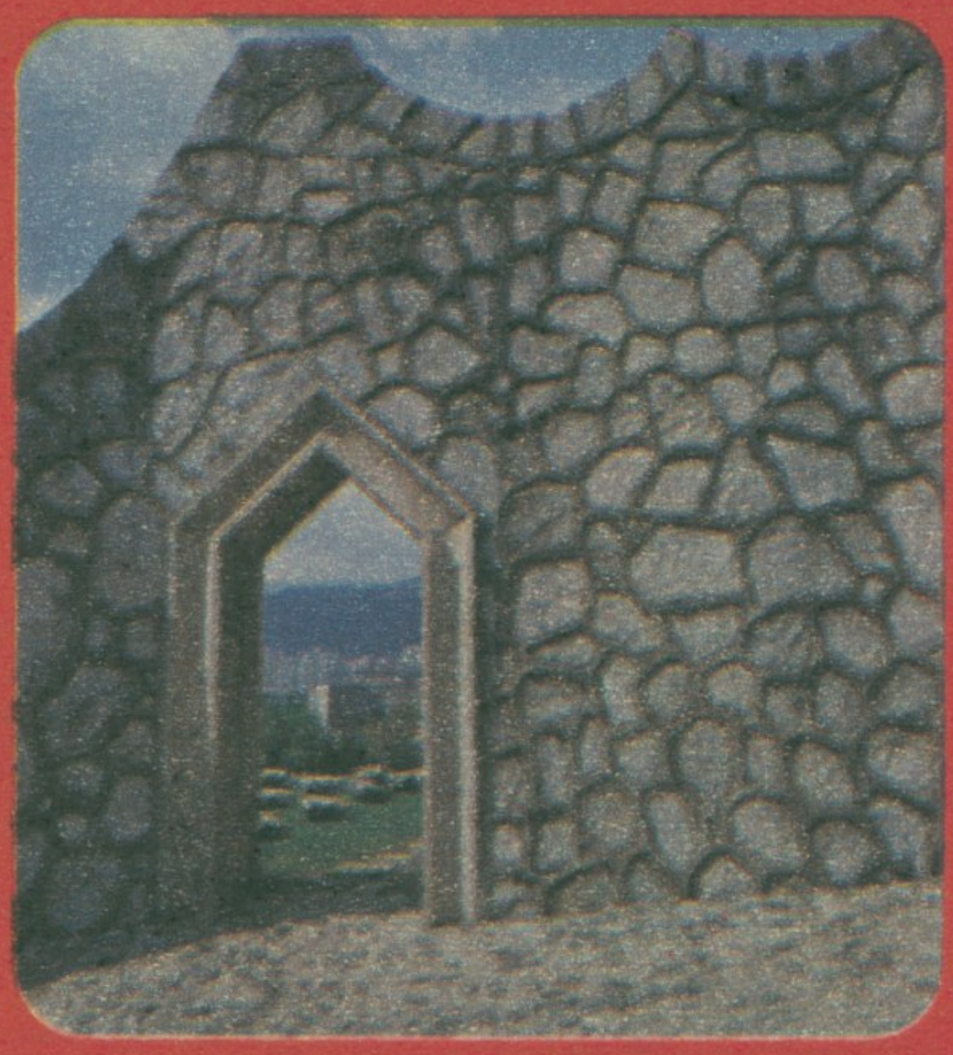
Одлука да се мостарским борцима и родољубима подигне спомен-обележје донета је почетком 1959. и то на Бијелом брijегу одакле се види цео Мостар. Градња је поверена архитекти Богдану Богдановићу из Београда. Минирањем, бушењем и подизањем насипа почела је велика градња. Ископано је и одвезено 11 000 кубних метара земље, подигнуто 4 750 метара насипа и у зидове уграђено 1 300 кубних метара бетона! Из Драчева код Чапљине довезено је 1 647 кубних метара камена и почело фино клесање. Добровољним радом мостарска омладина пошумила је околину споменика. До свечаног отварања објекта, 25. септембра 1965. у зидове је уграђено 12 000 камених детаља и 1 193 квадратна метра камених плоча са старих мостарских кућа у каквим су живели борци! Постављено је и 810 плоча са подацима о борцима. Плоче симболизују посечена стабла. У покривању стаза утрошен је 871 квадратни метар калдрме или преко 87 000 облутака из Неретве. Посађено је 1 865 разних грмова. Цео споменик урађен је од камена, без икаквог другог материјала!

А Богдан Богдановић је о овом свом делу, између осталог, рекао и ово: „Градитељ мостарског споменика градио га је са истинским страхом. Али, из страха се рађају кат-кад и храброст и дрскост. Ако и за коју своју грађевину може да се каже да је грађена температуром, казује то засигурно за Партизански споменик у Мостару. Па ако неко од посетилаца и пријатеља ове његове грађевине наслути ту температуру, биће то градитељу велика награда."

Иван Лончар

Снимио: Љ. Патрногић

Како до фарме?

Имам 18 година и желим да у селу у коме живим подигнем фарму на којој бих гајио овце. Мислим да би ми за то била потребна 3—3,5 милиона динара, што у новцу, што у материјалу. Проблем је у томе што не знам коме треба да се обратим за помоћ: Најближи ми је ПИК „8. септембар" у Пироту, али не знам могу ли да покушам са њима. Желео бих да знам и да ли ће ми електродистрибуција дозволити да прикључим струју. Место на коме би била фарма удаљено је од далековода 300—400 метара?

Читалац из Рсовца

Како смо сазнали у ПИК-у „8. септембар" у твом селу има више пољопривредних произвођача који су се већ удружили у Основну задружну организацију са њима. Према томе, све што те интересује можеш да сазнаш у самом Рсовцу или у Стручној служби Радне организације земљорадничке задруге Пирот, Маршала Тита 26. Што се тиче увођења струје, обрати се Предузећу за дистрибуцију електричне енергије, Бранимира Ћирића 1.

Мало треме не шкоди

Желела бих да ми одговориш на питање зашто човек пред неки наступ добије трему?

Имелда Монаров,
Нови Сад

Трема може да се појави из два разлога: први је недовољна спремност за наступ без обзира да ли је у питању извођење какве уметничке интерпретације, испит или „обично" одговарање за оцену у школи. Други је много теже објаснити јер је прилично замршен. Наиме, трема може да се јави и када је, како то психолози кажу, „мотив постигнућа пренаглашен" и кад осећамо веома јаку потребу да све што радимо буде апсолутно савршено урађено. У том случају човек се не боји себе и сопственог неуспеха него тај свој страх преносимо на публику односно испитиваче који наводно управо тако нешто и очекују. Позадина овог страха је свакако наша потреба да будемо веома успешни.

Иначе, познато је да трема може да омете онога ко наступа, па чак и да га у потпуности онемогући: често се догоди да глумац усред неке сцене „заборави" текст. Слично се дешава и ученицима кад их професор прозове. Неке у том часу трема тако обузме да

нису у стању ни уста да отворе. На крају да додамо: мала доза треме ипак је потребна. Она је знак да онај ко рецитује, излаже или одговара поштује оне који га слушају али и да је критичан према себи, што је неопходно сваком човеку да би реално сагледао себе и своје способности.

За јубилику

Не спадам баш у неке радозналце, али ме веома интересује шта се подразумева под стриптизом. Ту реч често чујем у „мушким" разговорима?

Читатељка из Свилајнца

Стриптиз је свлачење али не оно обично већ пред публиком тј. гледаоцима. Обавезни део програма у многим ноћним локалима, и у свету и код нас, чине управо стриптиз тачке а састоје се у томе што се стрптизете, на мање или више „уметнички" начин, полако свлаче уз звуке музике. Овим доскора, искључиво женским „послом", данас све више почињу да се баве и мушкарци.

Израз је настао од енглеског strip — свлачити и tease — изазивати.

Ход по мрежи

Како паук хода по својој мрежи а да се при том не заплете у њу? Молим те да ми одговориш и где могу да нађем књигу за самостално учење гитаре?

Енамда,
Добој

Да не би постао сам своја жртва, природа је пауку подарила ноге са канџицама савршено прилагођеним за кретања по паучини. Тако се он потпуно безбедно шета.

У свом граду у књижарама или продавницама музикалија потражи „Школу за гитару" и „Акорде и хватове на гитари" Жарка Вукосављевића. Обе књиге коштају по 80 динара. Издавач је „Спортска књига" из Београда.

Адреса »Свијета«

Молила бих те да објавиш улицу и број у којој се налази загребачка ревија „Свијет".

Читатељка из Бихаћа

Адреса „Свијета" је Љ. Геровац 1, 41000 Загреб.

Рецепт за браду

Молио бих те да ми одговориш да ли се избријавањем (бријањем у супротном смеру од раста) може добити гушћа брада? Да ли ти можда знаш неки други начин за јачање браде?

Драган В.
Пирот

Избријавањем брада неће постати гушћа али ће зато лице бити мекше, број длака на лицу се неће повећати али ће временом постати јаче а брада оштрија.

ПОМОЗИМО ЗООЛОШКОМ ВРТУ

КОРИСТАН И ПЛЕМЕНИТ ПОДУХВАТ

Ових дана смо из Новинско издавачке и штампарске радне организације „Туристичка штампа", ООУР „Штампарија" добили писмо које у целости објављујемо.

Драги другови,

Јављамо вам се други пут. Овога пута уз писмо уплаћујемо још 3.000,00 динара што значи да је наш ООУР уплатио укупно 6.000,00 динара у прилог акцији „Помозимо Зоолошком врту".

Идеју о покретању ове акције наши радни људи су искрено поздравили. То је користан и племенит подухват јер Београд заслужује да има репрезентативан Зоолошки врт. Обнављање и попуњавање свог резервата који посећују не само Београђани већ и многобројни туристи и ђачке екскурзије требало би да буде брига целе друштвене заједнице. Ако бисмо се сви укључили са скромним прилозима, не би било тешко сакупити новац и за већи број животиња које недостају ЗОО врту.

Користимо прилику да посредством „Политикиног забавника" упутимо позив свим радним организацијама (макар сним из Београда) да се укључе у акцију како би жирафа што пре стигла у београдски Зоолошки врт.

За ООУР „Штампарија"
Петар Тоскић, директор

● Однедавно сам почео сакупљати значке и цртане стрипове па бих молио читаоце „Забавника“ да ми помогну — **Златко Марковић, село Копљари, 34300 Аранђеловац**

● За слике, постере и разне значке „Битлса“ дајем старе поштанске марке — **Горан Павловић, Алеја Јосипа Јазија 4, Средишће, 41000 Загреб**

● За 20 страних или 25 наших маркица дајем 4 разгледнице и 2 наљепнице о МИС-у 79 — **Винко Михановић, Балканска 111ф, 58000 Сплит**

● Посједујем већи број значака, маркица и пенкала и хтио бих се мијењати за фудбалске значке I и II савезне лиге — **Синиша Остојић, Блатиње 27/IV, Сплит**

● Веома ми се допада албум »The War of the Worlds«, па бих молио читаоце који желе да продају овај албум да се јаве на адресу: **Петре Лазаровски, Ул. Вера Цировири — Трена 23, 91400 Титов Велес**

● За 20 стрипова Лунове Магнус серије и једног броја Спунк новости тражим 30 значака — **Владимир Бребернна, Партизанска 84/12. Видиковац, 11000 Београд**

● Продајем стрипове Златна серија, Лунов Магнус, старе и нове „Микијеве забавнике“. Цена по договору — **Горан Микић, Димитрија Давидовића 13, 13000 Смедерево**

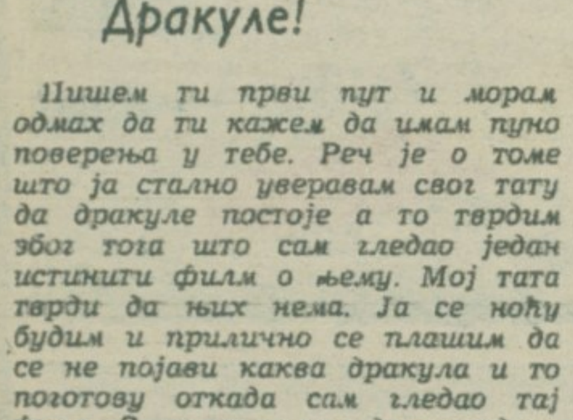
● За страни и стари метални новац дајем 1—50 поштанских маркица. Узимам све новчиће, без обзира да ли их има више једнаких — **Милан Симонић, Негована Љубинковића 44/2, 11185 Земун Поље**

Не бој се Дракуле!

Пишем ти први пут и морам одмах да ти кажем да имам пуно поверења у тебе. Реч је о томе што ја стално уверавам свог тату да дракуле постоје а то тврдим због тога што сам гледао један истинити филм о њему. Мој тата тврди да њих нема. Ја се ноћу будим и прилично се плашим да се не појави каква дракула и то поготову откада сам гледао тај филм. Зато те молим да ми одговориш да ли оне постоје или не?

Читалац из Бэра

Вероватно спадаш у млађе читаоце „Забавника“ па зато ниси прочитао рубрику о Дракули објављену 19. октобра 1972. године. Наш новинар је обишао замак Бран у којем је тобоже живео карпатски монструм и написао све оно што је о њему сазнао. Укратко, Дракула је заправо био влашки владар Влад Цепеш, који није имао баш никакве везе са вампирима што му и није било баш особито тешко, с обзиром да они не постоје. Причу о њему,

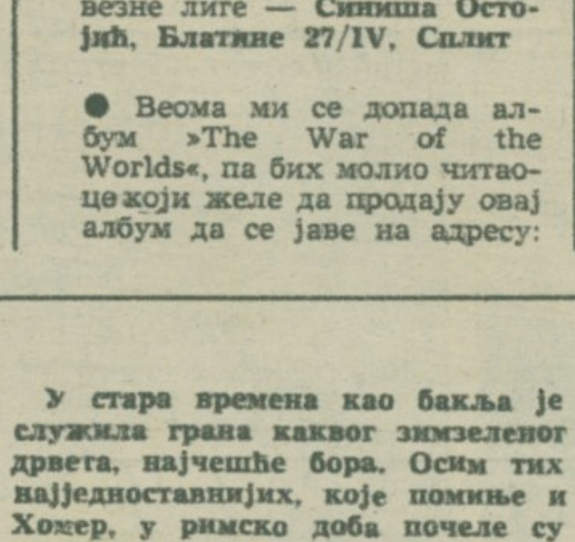
пренету на филм, измислио је енглески писац Абрахам Стокер. Зато мирно спавај!

Ништа простије

Желео бих да сазнам како се и од чега прави бакља?

Андрија Радосављевић
Љубе Дидића 16
Ниш

У стара времена као бакља је служила грана каквог зимзеленог дрвета, најчешће бора. Осим тих најједноставнијих, које помиње и Хомер, у римско доба почеле су да се праве бакље тако што су гране зимзелена обмотаване кудељом или неким другим влакном и потапане у смолу или восак. Да-

нас се ова врста светиљки изузетно ретко користи и то углавном у специјалним приликама за свечане поворке. Она је и данас код неких примитивних племена средство за сигнализацију.

Занимљиво је да у античка времена бакља није служила само за осветљавање већ и за извођење неких обреда. Отуда се ваљда и јавила као симбол неких грчких богова, „задужених“ за загробни живот и подземни свет. Познато је и да су у старој Грчкој одржаване лампадедромије, култне трке са бакљама. Трке штафета на известан начин наставак су ове традиције.

Лажни и прави

Молим вас да ми одговорите како изгледа јасмин, гдје може да се набави, када се сади и како изгледа?

Јасмин, Мостар

Јасмин припада роду тропских и суптропских грмова из породице маслина. Има тропрстасто или перасто лишће и беле, жуте или црвене цветове. Код нас се гаје углавном две врсте: једна је такозвани прави јасмин који доста рано цвета, у околини Београда већ у фебруару. Цветови су му ситни, жути, без мириса. Оно што се код нас обично назива јасмином заправо је лажни јасмин. У ботаници је познат под именом Chiladelihus а у народу га зову и пајасмин. Ова врста има беле мирисне цветове.

И јасмин и пајасмин могу да се купе у расадницима а најбоље их је, пошто цветају у рано пролеће, пресадити касно у јесен.

Где наћи Јенкија?

Недавно сам чула нешто о књизи Марка Твена „Јенки на двору краља Артура“, па бих хтела да сазнам где могу да нађем ову књигу и по којој цени?

Марија, Лесковац

Књигу „Јенки на двору краља Артура“ покушај најпре да пронађеш у библиотеци. Сигурни смо да ћеш је наћи. Ако баш желиш да је купиш а у Лесковцу је нема, у београдским књижарама може да се нађе у издању загребачке „Стварности“. Цена је 200 динара.

НАЈУСПЕШНИЈИ НАЧИН ЗА РАЗВОЈ ТЕЛА!

Аутор Петар Челик, шампион Југославије и Европе у обликовању тела (на слици). Написао је три брошуре:
1. РАЗВОЈ МИШИЋА РУКУ
2. РАЗВОЈ МИШИЋА ГРУДИ
3. РАЗВОЈ ЛЕЂНИХ МИШИЋА
Цена по комаду износи 100 динара, а цена за све три брошуре износи 250 динара. Плаћа се поштару приликом преузимања. Брошуре су обима 36 страна, илустровано са 6 колор и тридесетак црно-белих фотографија.
Наручите на адресу:
ПЕТАР ЧЕЛИК, фах 97/II, 21400 БАЧКА ПАЛАНКА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Први број Политикиног забавника изашао је 28. фебруара 1939. године

Директор НО „ПОЛИТИКА“
Драган Марковић

Главни и одговорни уредник
Раде Шошкић

Одговорни уредник
Вера Смиљанић

Ликовно-графички уредник
Александар Мартиновић

Издавачки савет:

Владимир Антић, Добривоје Арсић, Ариф Бозаџи, др Радослав Ђокић (заменик председника), др Радомир Животић, Зорица Ивановић, Љубисав Лилић, Каћа Милетић, Бранислава Митровић, Мирјана Моравчевић, Раденко Павловић, Ружица Петровић, Радомир Ристић, Снежана Стаменковић, Јелисавета Сурудић (председник), Зорица Ћеран, Светлана Шухартовић. Чланови савета из редакције: Владимир Гајтовић, Светлана Ивановић, Александар Мартиновић, Вера Смиљанић, Раде Шошкић.

Редакција:
Диего Варагић, Радана Весовић, Олга Вукадиновић, Душан Глушац, Бојана Дожић-Стојовић, Светлана Ивановић, Мина Илић, Соња Јашовић, Мирјана Крстуловић, Иван Лончар, Мирјана Маринковић (уредник стрипа), Петар Милатовић, Весна Минић, Ненад Мирковић, Зора Меденица, Нада Невајдић, Вито Недељковић, Биљана Орловић, Љубомир Патрногић, Зоран Петканић, Радоје Савић, Весна Софреновић, Чедељка Сташић, Миленко Тодоровић и Милош Томић.

Секретаријат:
Јованка Војводић, Олгица Стаменић, Даринка Тодоровић и Зорица Филиповић.

Издаје и штампа НО „ПОЛИТИКА“ — ООУР Издања за младе „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“, Македонска 29, 11001 Београд. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/1, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

Цена једног примерка 20 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА НАШУ ЗЕМЉУ:
Тромесечна 220,00 динара, полугодишња 440,00 динара и годишња 880,00 динара.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО:
Тромесечна 440,00 динара, полугодишња 880,00 динара и годишња 1.760,00 динара.

Претплата се врши на жиро-рачун број 60801-601-29728 уз обавезну назнаку НО „Политика“ ООУР „Продаја“ — претплата на лист „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

ПРЕТПЛАТА ЗА ИНОСТРАНСТВО У СТРАНОЈ ВАЛУТИ ГОДИШЊА:

САД	$	65.—
СР НЕМАЧКА	DM	115.—
ШВАЈЦАРСКА	Šfr.	107.—
ФРАНЦУСКА	Ffr.	267.—
ШВЕДСКА	Škr.	271.—

Уплате из иностранства слати на девизни рачун НО „Политика“ код „ИНВЕСТ БАНКЕ“ — Београд, број 60811-620-63-257300-00054, уз обавезну назнаку ПРЕТПЛАТА НА ЛИСТ „ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК“.

WALT DISNEY

МИКИ

МИКИ, ПАЗИ КАКО СЕ ПАРКИРАШ!

МИНИ II

НЕ БИХ ВОЛЕЛА ДА ОГРЕБЕШ МИНИ!

ПОЛАКО, МИКИ! ЕНО НЕКА ХЛАДЊАЧА НАМ ДОЛАЗИ У СУСРЕТ!

МИНИ II

УСПОРИ! ВИДИШ ЗНАК, ПОКАЗУЈЕ ОШТРУ КРИВИНУ!

ПРЕБАЦИ У ДРУГУ БРЗИНУ, НИЗБРДИЦА ЈЕ!

МИНИ II

Distributed by King Features Syndicate.

ПОЛАКО У РИКВЕРЦ! ПО-ЛА-КО!

МИНИ II

Copyright © 1981
Walt Disney Productions
World Rights Reserved

ОДЛИЧНО! А САД КРЕНИ!

МИНИ II

7-12

КОНАЧНО! САД ЋЕ ВАЉДА ПРЕСТАТИ ДА ЗВОЦА...

МИНИ II

ОВДЕ БАР НЕМА САОБРАЋАЈА...

НЕ ТАКО БРЗО! ПАЗИ КАКО ЗАВИЈАШ...

1500/52